

NR 2 apr 1995

Lösnummer 55:- (inkl moms)

Flugfiske i Norden

Laxfiske i Stjørdal Djupnymf Integrerat hackel
Bomber Strategi för fiskevård Pettersson-lådan

Harris & Harris

POPHAM ER EI KLASSISK LAKSEFLUE FRA MIDTEN AV FORRIGE ÅRHUNDRE. DEN BESTÅR AV MANGE SJELDNE FJÆR OG ER EI UTFORDRING Å BINDE. VI SKAFFER VERKTØY OG MATERIALER HVIS DU VIL BINDE DEG DIN EGEN POPHAM OG FISKE MED DEN I SOMMER — ELLER GI DEN TIL EN DU ER GLAD I. DU BESTEMMER.

VI KAN OGSÅ UTSTYRE DEG MED EN REKKE KVALITETSPRODUKTER FOR SESONGEN: **SABÉ** FLYTERING, **PROLINE** NEOPRENEVADERE, **STREAM DESIGN** VESTER, **HODGEMAN** REGNTØY, **McKENZIE** FLUESNØRER, CUSTOMBYGDE **FISHER** OG **HARRIS & HARRIS** FLUESTENGER, SAMT **BILLY PATE** FLUESNELLER. HAR DU HUSKET Å SJEKKE FORTOMMENE?

POPHAM

BILLY PATE FLUESNELLE

Vi ønsker alle en trivelig fiskesesong!

HARRIS & HARRIS Flyfishing Equipment A/S, Marken 33, 5017 BERGEN
Tlf: 55 23 26 33 Fax: 55 23 26 30

SKRIV, RING ELLER FAX ETTER VÅRE KATALOGER.
PÅ EN REKKE PRODUKTER ER VI RIMELIGST I SKANDINAVIA.

Fäst dina fiskeopplevelser på pränt!

Den bästa fiskeboken är den du skriver själv. Andras upplevelser går aldrig upp emot de egna. Därför har FiN tagit fram en STREAMSIDE BOOK med helt oskrivna blad...

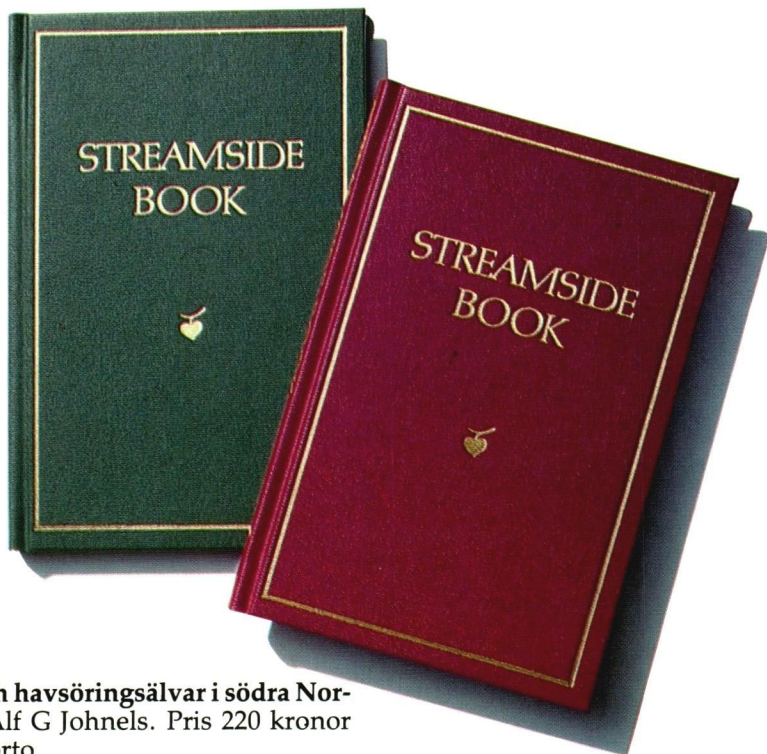
Dagboken har formatet 11×17 centimeter för att lätt få plats i fiskejackans ficka och pärmar är klädda i ett smutsavvisande material för att boken ska tåla att följa med ut till strandkanten. Till inlagans 112 sidor har vi valt ett papper som är lämpligt att skriva och teckna på med både blyerts- och tuschpenna – men som också tål akvarellfärg.

FiN:s nya dagbok kostar 150 kronor plus porto och kan beställas från: Anne-Marie Skarp, Violgatan 7, 343 34 Älmhult. Du kan också ringa in din beställning på telefon 5-(0)-476-16090. Glöm inte att ange röd eller grön färg på bokens pärmar vid din beställning.

Dessutom från FiN:s förlag:

Flymfer av Gunnar Johnson & Anders Forsling. Pris: 162 kronor plus porto

Lax- och havsöringsälvar i södra Norge av Alf G Johnels. Pris 220 kronor plus porto

Flugfiske i Norden

NR 2 apr 1995

Innehåll i detta nummer:	Sid
Ledaren: Förslag till fiskevårdsavgift stöter på patrull	5
Laksefluefiske i Stjørdal	6
Mer om harkrankar	10
Strategi för fiskevård II:	12
Pettersson-lådan	15
Nytt fra Danmark	19
Integrerat hackel	20
Uppströmsfiske med djupnymf	24
Fluefiskerens "fartøjer"	28
Nytt från Sverige	31
Vårens första havsöring	32
Storfisk eller småfisk	36
Bokbiten	38
Det tidiga flugfisket i stilla vatten	40
Marknadsnytt	44
Nytt fra Norge	47
Bomber	48
Köp, sälj och byt	56
Ny metod att binda in stjärtspröt	58
Bandit Special	60
Tankar på strandkanten: Min hobby er mit fyrtårn	62

Omslagsbilden:
Foto: Sune Adolfsson

Kent Ström,

välkänd flugfiskare från Göteborg:

" Under mina 35 år som flugfiskare har jag fiskat med de flesta kvalitets-spön som finns, och har funnits på marknaden. Men efter att ha provat Highlander så fiskar jag också från och med nu med det. Highlander har de i särklass finaste kastegenskaper och finish jag träffat på hos ett flugspö!"

Från 8' # 3/4 till 14' # 10/11
även 4-del resespön.
Priser 2.300:- - 3.900:-.
Alla spön levereras med
skyddstub. 3 års garanti
mot fabrikationsfel.

BESTÄLL VÅR NYA
SPÖKATALOG 20:-

Highlander
Handcrafted rods

HIGHLANDER SPORTS • FALKGATAN 16B • 416 67 GÖTEBORG • TEL/FAX 031 - 21 14 41

Cortland är inte bara fluglinor...

Vi är stolta att nu kunna presentera Cortlands flugrullar, med ett komplett sortiment för den krävande flugfiskaren. Som ett perfekt komplement rekommenderar vi Ragot flugspön, mer prisvärda spön är svåra att hitta. God fiskelycka!

CORTLAND

Distribueras av
NOR&MARK

RAGOT

Förslag till fiskevårdsavgift stöter på patrull

Flugfiske i Norden har åtskilliga gånger påtalat vikten av att en allmän fiskevårdsavgift införs i Sverige. Redan i min ledare i FiN nummer 1/84 med rubriken "Fiskevårdsavgift, ja tack – men nu" drar jag paralleller till fiskevården i USA och påvisar skillnaderna mot vårt land. Mer än tio år har gått sedan dess, och det var därför med stor tillfredsställelse jag förra året noterade ett politiskt intresse att äntligen skapa en fiskevårdsfond och att Fiskeriverkets Per Wramner fick i uppdrag att på nytt utforma riktlinjerna för en sådan. Wramners senaste utredning presenterades också dagarna innan Flugfiske i Nordens februarinummer gick i tryck, och genom en sen ombrytning av tidningen kunde vi presentera de kortfattade fakta vi då hade från en pressrelease – men utan möjlighet till analys eller kommentar.

Men bara några dagar senare, när vi sett förslaget i dess helhet, kom våra tvivel. Den största invändningen mot förslaget är att sportfiskarna – trots att det är vi som bidrar med större delen av de fonderade medlen – inte får den representation som vi rättmätigt borde ha. Istället talar mycket för att yrkesfisket kommer att bli överrepresenterat, och det var knappast tanken hos alla dem som under årens lopp kämpat för en allmän fiskevårdsavgift.

Jag ska inte här uppehålla mig alltför mycket vid förslagens tekniska uppbyggnad. Det redovisar Mikael Frödin under vinjetten "Nytt från Sverige", där han också gör en analys av konsekvenserna med det liggande förslaget. Även Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund – i dagligt tal kallat Sportfiskarna – ställer sig på goda grunder tveksamma, för att inte säga avvisande, till delar av förslaget. Man menar i sitt remissvar att inbetalda medel i allt väsentligt ska gå till fiskevård i form av konkreta insatser av bestående karaktär för främjandet av fisket och fiskbestånden, samt att det råd, som ska besluta om medlens användning, ska ha en bred sammansättning vad avser organisationer – men också en bred vetenskaplig kompetens. Bland annat efterlyser man en representant från Statens Naturvårdsverk. Om dessa grundläggande krav inte tillgodoses, riskerar den allmänna fiskevårdsavgiften snabbt att hamna i vanrykte och kort och gott enbart uppfattas som en statlig påлага, menar man med rätta.

Vattenägarna och yrkesfiskarna rasar också – enligt uppgifter i massmedia – mot förslaget, som man något föraktfullt kallar "abborrskatt". Men man gör det på andra grunder, och många överord – och till och med hot – har förekommit i debatten. Det är därför föga troligt att parter, som står så långt från varandra, plötsligt skulle kunna sitta i samma råd och på ett ansvarsfullt sätt fördela de inkomna fiskevårdsmedlen. Istället skulle sårinnesse stå mot sårinnesse och yrkesfisket få en dominerande ställning.

Från många håll höjs nu också röster för att man centralt inte kan fördela medlen på ett riktigt sätt. Förslaget till rådets sammansättning har som redan nämnts stött på patrull. Men tanken tycks vara att rådet endast ska besluta i övergripande frågor, medan länsstyrelserna ska fördela en stor del av fiskevårdsmedlen inom årligt budgeterade ramar. Det kan alltså bli fiskeritjänstemännen – eller de som handhar arbetsmarknadsfrågor (?) – vid våra länsstyrelser, som blir de verkliga makthavarna. Men även här ser jag risker för konflikter. Vilket blir viktigast – renodlade fiskevårdåtgärder eller att det skapas arbetstillfällen genom att man bygger upp den sociala servicen vid samma vatten? Det ena utesluter inte det andra – men fiskevårdsmedlen ska gå till fiskevård. Det är i så fall här arbetstillfällena ska skapas! Samtliga länsstyrelser måste därför förstärkas med renodlade fiskevårdsgrupper med fiskeribiologisk kompetens, vilka ser till att tilldelade medel går till rent fiskevårdande åtgärder – och inte kringsservice eller ett "allmänt utpytsande av put and take fisk" för att stödja turistnäringen i hemlandet.

Enligt uttalande av jordbruksminister Margareta Winberg kan nu ingenting stoppa den allmänna fiskevårdsavgiften, och hennes proposition skulle legat på riksdagens bord i slutet av februari 1995. Men när detta skrivs är vi redan en bit in i mars månad och har ännu inte sett det slutgiltiga förslaget från jordbruksministern. En kvalificerad gissning är att det behövs ytterligare en remissrunda, eftersom förslaget är så kontroversiellt i sin utformning. Men när fiskevård blir politik, blir det också svårt att sia om utgången. När Du läser detta nummer av FiN kan därför beslut redan vara fattat.

Att det riskerar att bli en huggsexa om de nya fiskevårdsmiljonerna med det ursprungliga förslaget kan vi dock vara övertygade om, och risken är då stor att vi hamnar i den danska situation som Steen Ulnits beskriver i "Nyt fra Danmark".

Det finns då bara två vägar att gå. Antingen – som många föreslår – uppmana till bojkott av avgiften, eller omvänt uppmana alla sportfiskare att lojalt och mangrant betala sin del av avgiften – men då också lika mangrant och i kraft av våra enskilda mandat bombardera det instiftade rådet och länsstyrelsernas tjänstemän med krav på åtgärder som främjar fiskevården och sportfisket. Det är nämligen först genom våra bidrag till en allmän fiskevårdsfond som vi blir politiskt synliga som grupp och därmed får mandat att KRÄVA (!) aktiva och långsiktiga åtgärder på fiskevårdens område – tidigare har vi bara kunnat efterfråga det!

Gunnar Johnson

Sommerlaks på 6 kg.

Laksefluefiske i Stjørdal

Stjørdalsvassdraget lever på mange måter i skyggen av storebrødrene Gaula og Orkla. Min erfaring er at elva byr på større fangstsannsynlighet og litt mindre størrelse på fisken. Elva er et utrolig variert og vakkert vassdrag som kanskje er flueelven framfor alt av de store Trønderske lakseelvene.

Bli med på en tur til elva, laksen og fisket der

Av Øystein Aas & Kjetil Bjørklund

Stjørdalselven har kilder hos vårt broderfolk i øst, i de mektige kjølfjellene og på vide Inntrønderske vidder. Herfra renner elva rett vestover. Den munner ut innerst i Trondheimsfjorden ved Værnes like øst for Trondheim. Til tross for nesten årvisst plassering blant de 10–15 beste lakseelvene i Norge, nyter Stjørdal langt mindre oppmerksomhet blant laksefiskerne enn sine "storebrødre" i vest; Gaula og Orkla. Riktignok er årsfangsten og gjennomsnittsvekten på fisken i Stjørdal mindre enn i Gaula og Orkla, men sett i forhold til elvelengde og fiskepress er fangstmuligheten i Stjørdal

absolutt på høyden med berømthetene vest i Trondheimsfjorden.

Stjørdalsvassdraget fører laks i hovedelva helt opp til Meråker, en strekning på noe over fire mil. I tillegg går laks og sjørret opp i sideelvene Sona og Forra, der særlig Forra byr på glimrende fluefiske stort sett hele sesongen. Fiskbar strekning i Forra er over en mil, og i Sona noen kilometer. Stort sett er vassdraget letttilgjengelig hele veien, med riksveg eller mindre veger på en eller begge sider av elva.

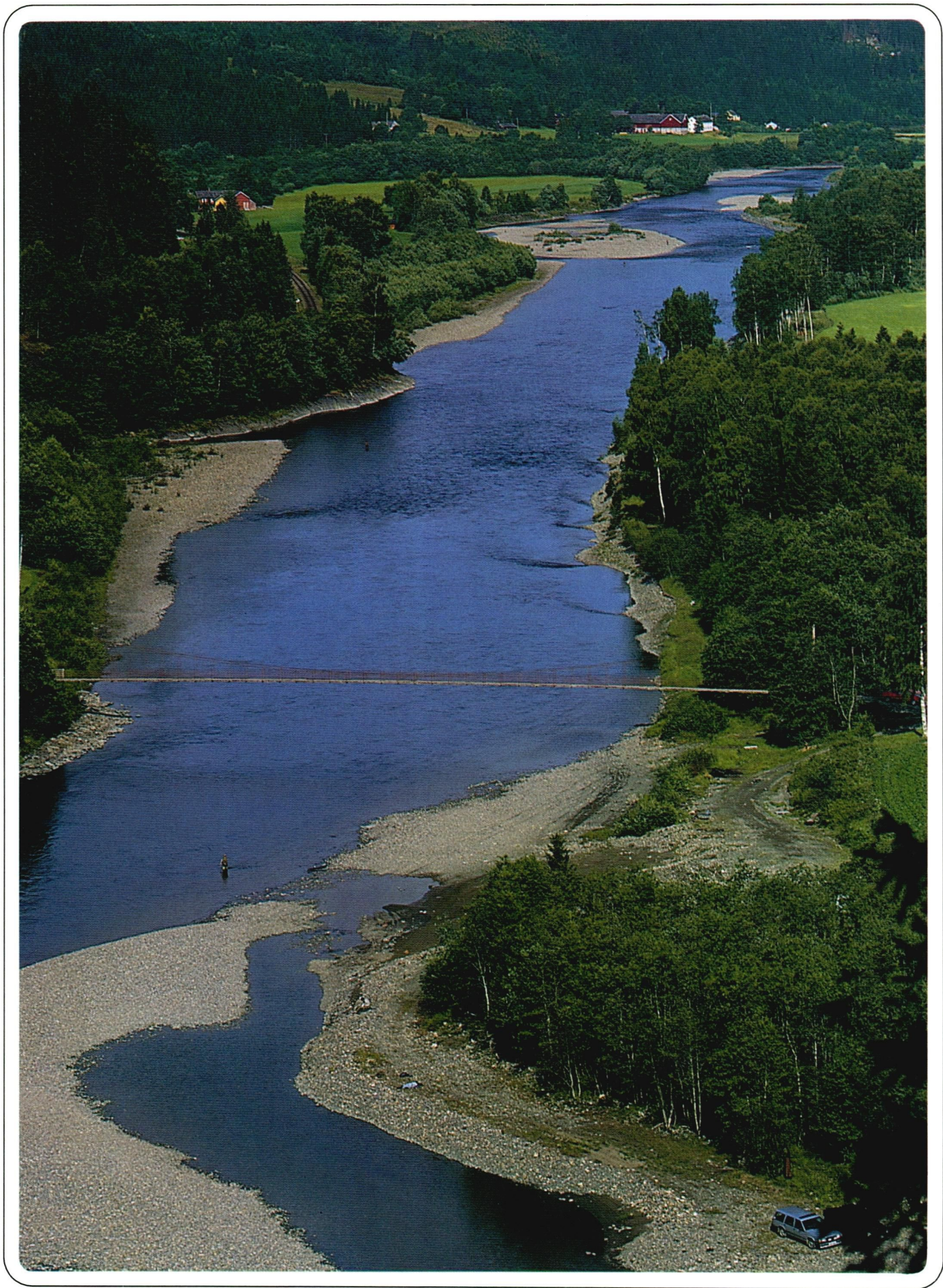
Stjørdalen er en typisk skogkledd trøndersk dal, vid og landbruksdominert nederst, trangere og mer drama-

tisk lengre oppe og i sidedalene. Elva er noe mindre enn de andre kjente Trønderelver, men etter min mening gjør det elva mye triveligere å fiske. Vassdraget kan naturlig deles i fire-fem ulike deler eller seksjoner:

* De nedre, relativt stilleflytende delene (ca 10 km) fra Hegra til utløpet. Fisket er flo- og fjærepåvirket. Elve som oftest lett gråfarget av leireerosjon. Her er det ofte mark og slukfisket som dominerer, men enkelte strøm-

forts på næsta oppslag

Stjørdalselven fra Sørkil til Einang.

Ingstadhølen like ovenfor Hegra.

forts från föreg uppslag

mer er godt egnet for flue, og seint på sesongen er sjørreten tallrik her nede.

* De midtre delene av hovedelva (fra Hegra og opp til Kjelbergnes, ca 15 km): En lang rekke glimrende høler og strømmer som er enkle og lett fiskbare med flue.

* Øvre deler av hovedelva: Noe striere og vanskeligere fiskbar i enkelte deler enn midtre delen. Mange spennende fluekulper.

* Forra: Flere perfekte høler meget godt eigna for fluefiske. Innimellom lengre partier med grunne stryk.

* Sona: Relativt lita flomelv med små, strie kulper. Mindre egnet for fluefiske.

Laksebestanden

I følge offisiell norsk statistikk fanges det fra 7–12 tonn laks årlig i hele vassdraget. Ca 90% av dette tas i hovedelva, de resterende 10 i Forra. Fordelt på ca 50 km elvestrekning blir tallene *pr. elvelengde* langt mer positive for Stjørdal i forhold til Gaula og Orkla enn om en bare vurderer totalfangsten. Det faktum at laksen i Stjørdal er

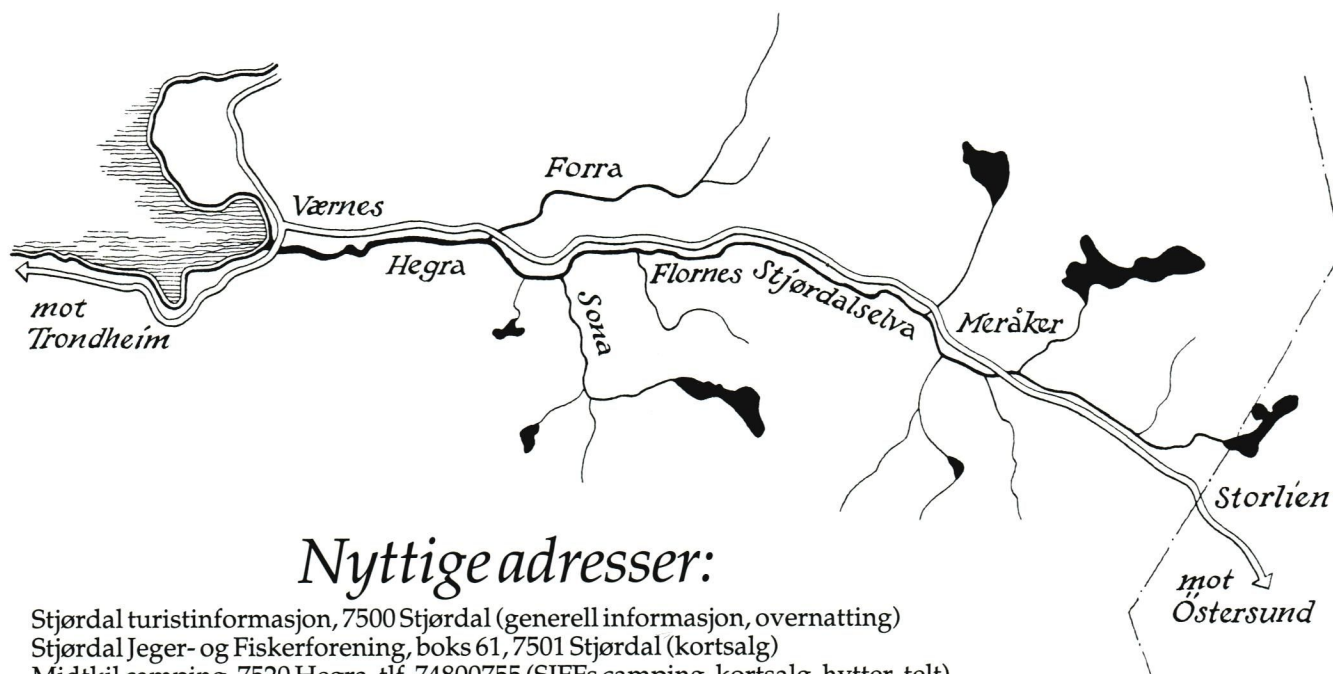
mindre enn i Gaula og Orkla antyder at *antall* fisk som fanges pr elvestrekning er vesentlig høyere. Mine fiskeerfaringer som inkluderer flere års fiske både i Stjørdal og Gaula, tyder klart i retning av dette: Fangst og kontakt med fisk er langt hyppigere i Stjørdal enn i Gaula. Men andelen større laks er lavere i Stjørdal enn i Gaula. Som kjent varierer det i alle elver mye fra år til år hvordan oppgangen er sammensatt: smålaks, mellomlaks og storlaks. I Stjørdal er mitt inntrykk at dette varierer mer enn i noen andre vassdrag jeg fisker i. Noen år, som 1988 og 1994 har nesten bare smålaks, mens andre år har betydelige, og ofte dominerende oppgang av mellomlaks fra 5–8 kg (for eksempel 1989 og 1992).

Laksen i Stjørdal er på plass fra sesongstart, og som vanlig er en del stor laks tidlig ute. Ofte tas det stor fisk på hele elvas lakseførende strekning de første dagene. Etter de hektiske premierdagene dabber fisket ofte av fram til slutten av juni da de første virkelig store innsigene av laks kommer. Laksen kommer i blandete "flak" med smålaks og mellomlaks om hverandre. Stjørdalslaksen går på elva både på

stor og liten vannføring. Elva går svært raskt opp ved nedbør (regn), og som vanlig er perioden etter at elva begynner å synke etter en slik flom svært gunstig. Mine erfaringer fra fluefiske tyder imidlertid på at det ikke er de første to døgn etter flommen at det er best fiske, men kanskje først det tredje og fjerde døgnet. Da gjelder det å ikke "brenne" kruttet for tidlig, men posjonere ut innsatsen rett.

Hoveddelen av lakseinnsiget skjer vanligvis fra St Hanstid (midsommer) og i en måneds tid framover. De siste par årene med kald forsommer har imidlertid forsinket innsiget i betydelig grad – faktisk så mye som fra 15–20 dager. Dersom det er kald forsommer, kan det være sikrest å fiske vassdraget omkring midten av juli.

Stjørdal er kjent som et tradisjonelt godt sjøaurevassdrag. En av Norges største sjørreter er tatt på flue nettopp i Forra. Etter en dårlig periode for sjørreten på 80-tallet, er bestanden nå på full fart opp igjen. Den store sjørreten kan være på elva relativt tidlig, allerede først i juli har vi observert stor fisk langt oppe på Forras grunne sjørretrækker. Årsakene til veksten i sjør-

Nyttige adresser:

Stjørdal turistinformasjon, 7500 Stjørdal (generell informasjon, overnatting)
 Stjørdal Jeger- og Fiskerforening, boks 61, 7501 Stjørdal (kortsalg)
 Midtkil camping, 7520 Hegra, tlf. 74800755 (SJFFs camping, kortsalg, hytter, telt)
 Ole T Hofstad, Østkil gård, 7520 Hegra (fiskerett, overnatting)
 Hembre gård, 7520 Hegra (fiskerett, overnatting)
 Marie Kjelbergnes, 7525 Flornes (fiskekort, overnatting)

retbestanden kan være mange, men blant annet er det nedlagt et stort arbeid i å forbedre gyte- og oppvekstkårene i alle de små sidebekkene.

Fisket

Stjørdal er, med sin varierte karakter og fine strømmer først og fremst fluefiskeelva blant Trønderelvene. De som fisker med mark og sluk konsentrerer sitt fiske stort sett til elvas nedre del. Og kommer du litt inn i juli måned innføres restriksjoner som forbyr alt annet fiske enn fluefisket på mange strekninger. Mange relativt grunne holer og strømmer gjør også at behovet for store fluer og synkeliner er begrensa selv tidlig i sesongen og under flom. Da står ofte laksen inne på grunne og nås lett med flytesnøre og synkefortom.

En lang rekke vanlige laksefluer er gangbare i elva. Hvis jeg sjøl skulle velge ut fire-fem fluer til bruk i elva for bruk under "vanlige" forhold, ville jeg ta med en eller annen svart hårvingeflue (Th. & L. f.eks.), en Sunray Shadow-aktig tube på ca 8 cm lengde, den lokale Ekker fluen med fluoriserende rød kropp, ei lita Heggeli og en Green Highlander eller en annen grønn flue. Under normale, litt lave vannforhold er fluer i standardstørrelsene 4-8 helt

greie. Til sjørreten går selvsagt de vanlige svarte småfluene, mens de lokale fiskerne ofte sverger til Heggeli, mallardfluer eller små tuber. Et synkesnøre og et par litt større og tyngre tuber med sterkere farger garderer deg i fall vannstanden er høyere og vannet mer farget.

Organisering av fisket

I Stjørdal tilbys ulike former for laksefiske, fra "åpne" kortvald, til lukka, eksklusive fiskeretter.

Unikt i Stjørdal er Stjørdal jeger og fiskerforening velorganiserte og omfattende fiske. I samarbeid med en rekke grunneiere i hovedelva, i Forra og i Sona kan foreningen tilby et svært godt og variert fisketilbud på bortimot tretti kilometer elvestrekning. Til tross for åpent kortsalg er områdene og valdene så mange og store at det for den som ønsker det er lett å finne plasser å fiske helt alene, selv midt i beste fiske-tiden. Etter min vurdering disponerer SJFF flere av elvas bedre vald. Selv blant de mindre brukte av SJFFs vald finner du fiske som du ved å leie privat må betale relativt høye summer for å få tilgang til. Liker du å fiske "eksklusivt", dvs alene, er heller ikke det noe problem hos SJFF. Bare ta deg en tur opp i Forra en stille morgentime!

Etterhvert er det på gang et godt

grunneiersamarbeide i elva, og andre grunneiere har gått sammen om etablering av et lignende tilbud som det SJFF tilbyr.

Som for fiskemulighetene er mulighetene for overnatting og innkvartering tilsvarende varierte. Alt fra enkel camping i telt eller hytter, til innkvartering på gårder, leie av større hytter eller hoteller er tilgjengelig.

Perspektiver framover

Etter en skuffende sesong i 1993, med dårlige fangster og lite gytefisk på elva utover høsten, var spenningen stor foran 1994 sesongen. Den åpnet med dårlig fiske til langt ut i juli, men da kom i alle fall svært mye smålaks og sjørret på elva. Det så ut til at det denne gangen igjen var en svært kald juni som bremsset innsiget av fisk. Stamfisket høsten 1994 avslørte svært mye laks i elva, og blant annet ble det tatt en stor hunlaks på over 15 kilo til klekkeriet.

Både fra grunneierhold og fra de lokale foreningene arbeides det aktivt for å sikre laksen og fisket i dalen. Fra 1993 står elvas første ordentlige klekkeri klart, og overvåking av gytebestandene og biotopforbedring er høyt prioritert. La oss håpe på at dette sikrer og bedrer fisket i Stjørdal også framover.

Mer om harkrankar...

En uppföljning till artikeln om Daddy Long Leg i FiN:s decembernummer

Text & teckningar: Gunnar Johnson

Efter min artikel om harkrankar i FiN:s decembernummer har jag fått flera samtal från läsare, som berättar att också de upplevt en speciellt intensiv period med mycket intressant harkranksfiske förra sommaren. Några har haft framgång genom att fiska med stora Skater-flugor, och de flesta har gissat att det fanns ett samband mellan den extrema värmeböljan i juli och den ovanligt rika förekomsten av harkrankar under samma period.

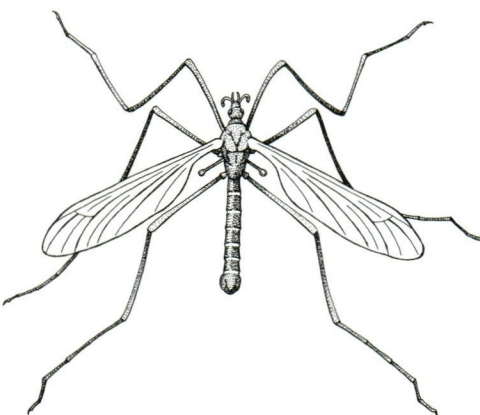
Men jag har också fått telefonsamtal som ifrågasätter mina uppgifter om frikläckande harkrankar. Det finns tydligen en utbredd – men felaktig – uppfattning, att harkrankar exklusivt är landlevande insekter under hela sin livscykel, och att de man ser på vattnet endast kan ha blåst ut dit från land.

Det finns ytterligare en tämligen spridd, men riktigare uppfattning; nämligen den, att det visserligen finns harkrankar, vilka lägger sina ägg i vatten, och att larverna också utvecklas där, men att dessa sedan *alltid* kryper upp på land för att förpuppas och kläckas på stranden. Därmed skulle harkrankarna – trots att en del arter har vattenlevande larver – ändå vara att anse som terrestrials ur flugfiskarens synpunkt. Att den senare uppfattningen fått så stor spridning är kanske heller inte så märkligt mot bakgrund av de sparsamma uppgifterna i entomologisk flugfiskelitteratur. *En sanning* blir ju gärna också *den enda sanningen* om den upprepas tillräckligt ofta.

Låt oss därför försöka reda ut begreppen...

14.000 olika arter

Enligt uppgifter i en uppsats av B A Foote, Kent State University, publice-

rad i Frederick W Stehrs "Immature Insects", beräknar man att det finns mer än 14.000 *kända* harkrankarter. Av dessa återfinns cirka 1.500 i USA. Annan litteratur uppger att det finns drygt 300 arter i Sverige. Harkrankar tycks dessutom vara en av våra geografiskt mest spridda insektsgrupper, som med stor framgång anpassat sig till ett liv i många helt skilda biotopiska nischer, vilket gör att larverna och pupporna uppvisar stora skillnader i utseende och levnadssätt – så stora, att man med utgångspunkt från deras utseende knappast kan se att de olika arterna tillhör samma stora insektsgrupp – även om de vuxna, vingade insekterna sedan liknar varandra.

Många harkrankarter är landlevande och får därför – som jag skriver i decembernumret – betraktas som terrestrials. Men det kan finnas anledning att exemplifiera de landlevande arternas biotopval ytterligare. Harkrankarna har nämligen varit mycket framgångsrika i sin specialisering. Olika arters larver förekommer i så skilda miljöer som murket trä, fuktig moss, små vattenpölar, jord och sand – allt från

fuktiga flod- och sjöstränder till lantbruksjordar och vanliga gräsmattor över till ren ökenmiljö. Det senare är så mycket märkligare mot bakgrund av att vissa arter istället väljer att lägga sina ägg i vatten – såväl stilla som strömmande – där larverna också utvecklas. Samtidigt finns det också arter, som lever i rent marin miljö med salt vatten.

Bland många av de vattenlevande arterna i sjöar och vattendrag drar sig larverna vid förpuppningen upp på strandkanten för att förpuppas och kläcker alltså från land. Med andra ord ungefär samma livscykel som sävsländorna. Men det finns också harkrankarter vars förpuppning sker i vattnet. En sådan harkrank, den sjölevande *Phalacrocer replicata*, finns redovisad i Georg Mandahl-Barths lilla behändiga bok "Hvad finder jeg i sø og å", som också finns utgiven på svenska under titeln "Vad jag finner i sjö och å". Här har puppan till och med speciella organ för att hänga vågrätt just i vattnets yttfilm under sin förpuppning. Med andra ord är både larvens och puppans livscykel bundna till vatten. Detta är en mindre harkrankart med en puppa som är 10–15 mm lång och som återfinns tämligen allmänt i mindre sjöar. I samma bok redovisas ytterligare ett antal harkrankarter med vattenlevande larver, men utan närmare redovisning om hur dessa förpuppas. I varje fall inte för arter som lever i biotoper av intresse för flugfiskaren.

Den intresserade får därför leta vidare i annan entomologisk litteratur, t ex C Wesenberg-Lunds "Insektlivet i ferske vande" eller i de skrifter som utges under beteckningen "Transactions of The Society for British Entomology", där några utgåvor behandlar larverna och pupporna av olika harkrankarter, såväl land- som vattenlevande, och i det senare fallet allt från små stilla

vatten till kraftigt strömmande. Dessa skrifter behandlar emellertid brittiska arter, varav några visserligen återfinns också i Skandinavien, men är tämligen sparsam med uppgifter kring de vattenlevande arternas kläckningsmönster.

Flugfiskelitteraturen

Detsamma gäller flugfiskelitteraturen, där uppgifterna delvis är motstridiga. John Goddard konstaterar i sin bok "Trout Flies of Stillwater", att många harkrankarter är landlevande, några lever i fuktiga stränder nära vattnet, medan andra tillbringar både larv- och puppstadiet i vattnet.

Gary A Borger har också ett kort kapitel om harkrankar i sin bok "A Guide to Food Organisms of the Trout", men koncentrerar sig där på de vattenlevande larverna, medan han menar att förpuppningen sker i strandbrinken och pupporna därför saknar intresse. Fiske med imitationer av larverna är däremot utbrett i vissa delar av USA, medan vi i Europa enbart tycks ha intresserat oss för den vingade insekten – som vid Daddy Long Leg fisket i Irland.

Men i själva verket har troligen många av FiN:s läsare åtskilliga gånger fiskat med imitationer av harkrankslarver utan att veta om det – till exempel olika typer av Wolly Worms, Wolly Buggers, Va' du vill – och liknande flugor.

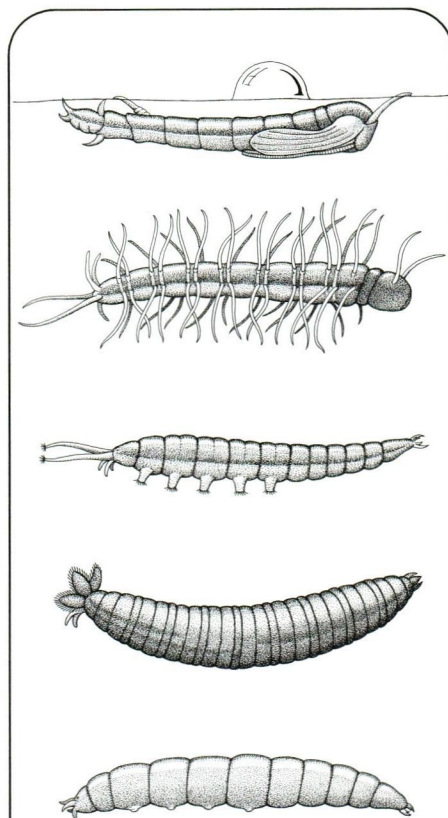
I decembernumret av den amerikanska tidskriften Fly Fisherman, samtidigt som min artikel publicerades i FiN, finns som exempel en stor artikel om fisket med olika imitationer av harkrankslarver – bland dem nämns också Wolly Bugger.

Frikläckande harkrankar

På 70-talet hade jag åtskilliga gånger stora harkrankslarver i mitt strömkvarium och kunde studera deras utseende och sätt att röra sig. De kröp omkring – men kunde också "simma" eller närmast "vicka sig fram" med knixiga rörelser. Däremot minns jag inte att någon larv förpuppades, men så bytte jag också insekterna i mitt akvarium med korta intervaller. Så de fick kanske aldrig chansen...

Ute vid både stilla och strömmande vatten har jag emellertid sett frikläckande harkrankar, en erfarenhet jag de-

lar med Gunnar Westrin i Råneå, som berättat för mig om harkrankar, vilka "poppat upp" mitt ute på Piteälven åtskilliga hundra meter från land. Även den danske biologen Christian B Hvidt har berättat för mig hur han sett frikläckande harkrankar vid fiske i Island – och vad som är minst lika intres-

Harkrankslarver uppvisar mycket olika utseende beroende på den miljö de lever i.

Överst den vågrätt flytande puppan samt den upp till 15 mm långa larven av *Phalacrocer replicata*, som är allmän i mindre sjöar. Därunder den 20 mm stora *Dicranota bimaculata*, som återfinns vid botten i bäckar och sjöar med klart vatten, varefter följer två bottenlamlevande larver, som båda blir upp till 40 mm långa; *Tipula sp.* och *Pedicia rivosus*.

sant – en 12–15 mm lång, gräddfärgad larv av mindre harkrank har dominerat maginnehållet i vissa fiskar i Svar-tå. Så det är inte bara så, att det helt tydligt finns frikläckande arter av intresse för oss flugfiskare – utan även larverna tycks vara helt förbisedda i vårt nordiska flugfiske.

Men det gör ju bara hela frågan så mycket intressantare, eftersom det visar hur mycket det ännu finns kvar för oss att upptäcka...

Den stora frågan är emellertid om det finns större, vattenlevande harkrankar av betydelse för vårt fiske, som *alltid* frikläcker – eller beror de iakttagelser jag och andra flugfiskare gjort på andra, yttre omständigheter? Kan det till exempel vid högvatten inträffa att de kläckningsfärdiga pupporna i strandkanten, när de hamnar under vatten, mer eller mindre "tvingas" att frikläcka? Vi vet ju alla hur snabbt ett sådant högvatten kan komma och inser att pupporna naturligtvis lätt sköljs med av det stigande, snabba vattnet och därmed ser ut att frikläckas, även om de vid normal förpuppning utan störning skulle ha kläckts på land. Denna teori motsägs emellertid av de iakttagelser jag själv gjort av frikläckande stora harkrankar, eftersom det då varit normalt till lågt vattenstånd. Min uppfattning är därför att det också finns *större harkrankar som normalt frikläcker* – även om jag inte funnit stöd för detta i litteraturen. Slutsatsen är emellertid inte särskilt djärv mot bakgrund av att det bevisligen finns mindre arter med vattenlevande puppor.

Några landlevande arter är väl undersökta, eftersom de som skadeinsekter utgör ett ekonomiskt hot för jordbruket. De vattenlevande har av naturliga skäl inte samma ekonomiska intresse och är därför sämre undersökta – i varje fall ur flugfiskesynpunkt. Här finns därför mycket kvar att upptäcka, även om det kan synas förmått att tro att vi som flugfiskande amatör-entomologer ska kunna tillföra särskilt mycket ny kunskap. Men precis som Erik Erlandson konstaterar i sin artikel "Strategi för fiskevård" i FiN:s februarinumner, där han skriver, att upptäckter på fiskevårdens område ofta sker vid det dagliga och praktiska arbetet ute vid vattnet, varför nya rön ofta kommer från amatörer utan "formell" kompetens, så kan säkert detsamma gälla också på flugfiskeentomologins område.

Ett närliggande exempel gav Kenneth Boström mig, då han nyligen berättade hur han studerat olika nattsländor för att komma underfund om deras kläckningsmönster. När han så äntligen tyckte sig ha fått grepp om det, visade det sig att samma art började kläcka på ett helt nytt sätt – och det till och med bara några hundra meter upp- eller nerströms i samma å!

Det finns alltså åtskilligt kvar att studera vad gäller harkrankarnas kläckningsmönster för den entomologiskt
forts på sid 27

Strategi för fiskevård II:

Odling och utsättning som fiskevårdsmetod

Text & foto: Erik Erlandson

Redan i mitten av 1800-talet upptäckte man i vårt land möjligheterna med fiskodling som en fiskevårdsåtgärd. Det fanns i slutet av 1860-talet ett 10-tal kläckerier för lax och havsöring. De stora förhoppningar man då hade på att öka tillgången på laxfisk – och annan fisk – genom utsättningar visade sig dock inte hålla streck. Det visade sig att man inte utan vidare kunde öka avkastningen av ett vatten genom att odla upp fisk och sätta ut dem i sjöar och åar. Det var något som inte stämde. I många år trodde man att detta kunde härledas till fisketrycket. Man menade att allmänheten fiskade på fel sätt och tog upp fiskarna innan de hade hunnit bli reproduktionsdugliga. Ett sätt att komma till rätta med detta var att införa fiskeregler. De följande decennierna kom därför att bli fiskereglernas förlovade tid, då massvis med regler för fiskets bedrivande kom till.

Trots alla dessa regler och trots alla dessa utsättningar ökade inte bestånden alls proportionellt till insatserna. Detta berodde på att man inte kände till de viktigaste komponenterna i det ekologiska nätverk som fiskbeståndet i en sjö utgör. En av grundstenarna i detta komplicerade system är kunskapen om varje vattens produktionskapacitet. Varje vattendrag har en maximal produktionskapacitet, vilket innebär att det inte kan producera mer än en viss mängd levande massa, sk biomassa. Sätter man in fler individer av en art som redan finns, kommer denna art med stor sannolikhet inte att öka – om det inte finns ett ledigt utrymme för den. I de flesta sjöar och vattendrag som man arbetade med under fiskevårdens första 100 år var bestånden intakta. Varje ny utsättning ökade bara konkurrensen inom arten och/eller mellan arterna. Det gav inte en massa nya fiskar att fiska upp, som avsikten

var, utan kanske färre fiskar av andra arter eller något fler men mindre fiskar av den utsatta arten. Några bra exempel på detta är utsättningarna av gädda som framför allt hushållningssällskapet genomförde under flera decennier i mitten av 1900-talet, ja faktiskt ända fram till 70-talet. Dessa utsättningar gav i stort sett alla samma resultat – man ökade konkurrensen mellan de gäddor som fanns i sjön och följderna blev att gäddorna visserligen blev fler, men de växte sämre och blev mindre än tidigare. Den samlade biomassa som sjön kunde producera ökade inte för att man satte ut gäddor.

Ett annat sådant exempel är sikutsättningarna i norrländska sjöar, som skedde av samma skäl som gäddutsättningarna, nämligen för att öka allmänhetens möjlighet att fiska till det egna hushållet. Sikutsättningarna gav i och för sig bra resultat – för siken. Men de arter som redan fanns i sjöarna, öring och framför allt röding, minskade kraftigt. Summan av den karde-mumman blev att siken konkurrerade ut öringen och rödingen i planktonnischen, eftersom siken var effektivare planktonätare. Den samlade biomassan ökade marginellt och rödingbestånden tenderade allt mer att bli skusenbrödrabestånd.

Det var inte förrän i början av 60-talet som man började förstå de ekologiska sambanden mellan de olika arterna och inom arten. Fiskevårdsprofessorn Gunnar Svärdsson visade då i ett flertal uppsatser hur meningslös utsättningen av gädda hade varit. Hans slutsats var att man bokstavligen hade kastat pengarna i sjön. Det bästa sättet att få en fin stam med storvuxen gädda var att fiska hårt på den. Trots detta fortsatte utsättningarna av gädda under lång tid framåt, vilket visar hur svårt det är att nå fram med kunskap inom detta område, där så många tror

sig veta bäst. Det är faktiskt inte så länge sedan jag hörde en sportfiskeansvarig i en blekingekommun hävda att man borde sätta ut gädda på Blekingekusten för att öka beståndet!

Det är inte lätt att komma ifrån gamla invanda tankegångar!

Kompensations- utsättningar

Utsättningar är, visade det sig, endast "lönsamma" när det finns ett ekologiskt utrymme för dem. Utsättningarna av lax och havsöring i våra älvar har, nästan alla, skett där man genom vattenkraften förstört stora delar av lek- och uppväxtplatserna för fisken. Havsöringsutsättningar har också under den senaste tioårsperioden skett genom att fiskevårdsföreningar av olika slag velat få tillbaka de stammar som en gång funnits, men som slagits ut helt eller delvis på att vi miss-handlat vattendraget på olika sätt.

Utsättningar av lax- och havsöringsungar var ända fram till helt nyligen en av de allra vanligaste fiskevårdsmetoderna i dessa sammanhang. Biotopvård av olika slag har egentligen ganska sent kommit in som ett alternativ. Här kan man spåra två olika skolor som just nu står emot varandra – "puristerna" som hävdar att man bör sluta med alla utsättningar och enbart lita till naturlig reproduktion och "realisterna" som hävdar att naturlig reproduktion visserligen är bäst, men att odling och utsättning har sin givna plats även inom modern fiskvård. Till de senare vill jag gärna räkna mig själv. Det är, tycker jag, närmast komiskt att se hur personer som kraftfullt företrädde laxodlingen som fiskevårdsmetod för några år sedan nu fullständigt vänt kappan efter vinden och hävdar att de

Utsättning av lax- och havsöringssmolt är förenlig med modern fiskevård om den sker efter genetiska principer.

alltid ansett att den naturliga reproduktionen är den enda möjliga. Man går så långt att man menar att det var ett stort misstag att börja odla och sätta ut lax som kompensation för de förstörda lekbottnarna.

Skälen som anförs för denna ståndpunkt är i korthet följande: genom utsättningarna hölls laxbeståndet i Östersjön på en fortsatt jämn nivå, samtidigt som antalet odlade laxar ökade i förhållande till antalet naturligt reproducerade. Genom hårt fisketryck har sedan de naturligt reproducerade laxarna fiskats ned så hårt att den nu bara uppfyller 10% av de stora outbyggda älvarnas lekbottnar och 10–15% av laxbeståndet i havet. Hade man däremot inte fyllt på med odlad lax hade fisket blivit olönsamt och yrkesfisket efter lax inte kunnat fortsätta. Därför skulle på det viset den vilda laxen räddats.

Detta synsätt företräds ofta av dem som jag ovan kallat puristerna.

Emellertid haltar denna argumentation betänkligt. För det första visar yrkesfiskets historia de senaste 25 åren

att fisket inte blir olönsamt förrän bestånden är utfiskade till fullö; vi kan bara se på islandssillen, makrillen eller östersjötorsken. Dessutom visar det sig att man, så fort man spårar en liten uppgång i beståndet, genast ökar fiskeansträngningen. Se t ex på yrkesfiskarnas argumentering om torsken under den gångna vintern, då fisket begränsats till 3 dagar per vecka p g a allt för litet bestånd, medan yrkesfiskarna vill slopa begränsningarna helt.

Det är därför att argumentera mot bättre vetande när man hävdar att yrkesfisket efter lax skulle sanera sig själv vid dålig lönsamhet och inte genast öka när beståndet ökar igen. *Yrkesfisket skulle fiska ut laxen helt, det är den bistra sanningen.* Utsättningarna av lax och havsöring i våra kompensationsodlingar i vårt land har tvärtom lett till att vi idag har våra stammar kvar. Utan dessa utsättningar hade förmodligen bara ett fåtal av våra kvarvarande 15 stammar funnits att rädda undan ytterligare utfiskning.

Man har också hävdats att man i kom-

pensationsodlingarna skulle genetiskt förstöra laxen så mycket att den idag inte skulle vara värd att rädda. Till viss del är detta riktigt. Det finns älvar som enbart lever på odling och så har gjort under åtskilliga år. Här har man i generationer odlat på odlad material, vilket lett till att naturens selektering av de bästa individerna satts åt sidan och ersatts med odlingens selektering av helt andra egenskaper. Det är i dessa fall som odling är negativ för stammen – men om man har att välja mellan detta och ingen lax alls, är valet kanske inte svårt.

Kompensationsodling som tar hänsyn till odlingssелеktionen och därför väljer bort sådana fiskar i avelsfisket kan däremot aldrig skada generna. Genom att fenklippa de ungar man sätter ut, kan man i avelsfisket välja endast vilda laxar. Så skedde t ex i Mörrumsån, innan man där stängde odlingen. Man höll också de odlade fiskarnas antal under det antal som ån själv producerade och kom därför inte

forts på nästa sida

Ettårig utsättningsfisk ger mest för pengarna om arten redan finns i vattendraget.

forts från föreg sida

att riskera inavel eller genetisk drift ute i ån heller.

Men om nu en odlad lax hittar en annan odlad lax att leka med? Om hälften av lekpopulationen är odlad och hälften vild bör ju detta statistiskt sett inträffa till 50 procent. Då skulle ju odlingens selektering av dåliga egenskaper kunna fortsätta ytterligare ett steg? Knappast, eftersom den naturliga selektionen av de lämpligaste individerna skulle slå till direkt på denna avkomma. Därför skulle individer med dåliga egenskaper för t ex överlevnad och tillväxt aldrig få möjlighet att sprida sina gener vidare. Med andra ord: ur genetisk synpunkt innebär kompensationsodling som fiskevårdsmetod inga nackdelar om den sköts efter genetiskt riktiga principer.

Däremot kan det finnas andra anledningar till att se på odlingarna med andra ögon än tidigare, nämligen ur sjukdomssynpunkt. Om en smittsam och dödlig sjukdom, som t ex furunkulos, kommer in i odlingen måste den saneras till dess att sjukdomen är fullständigt borta. Detta kräver att odlingen

stängs, eftersom man i odlingen inte bara kommer att odla fisk utan också bakterier. Det var därför man måste stänga Mörrumsåns odling, inte därför att kompensationsodlingen hade önskade genetiska effekter.

Nybroöringen

När Nils Ehnбом, som jag berättade om i förra artikeln, skulle komma i gång med fiskevården i Nybroån, spillde han ingen tid utan satte omedelbart igång med utsättningar av öring. Eftersom den inhemska arten inte gick att få tag på valdes en närstående, Verkeåöringen. Denna stam har vissa egenskaper som skiljer den från alla andra öringar, men visade sig passa bra även i Nybroån. Man ordnade ett enkelt kläckeri där simfärdiga yngel togs fram och man anlätade en närbelägen fiskodling att odla fram ettårig fisk för utsättning. Samtidigt som detta skedde arbetade man med biotopvården, enligt den fiskevårdsplan man tidigare lagt upp. Bägge åtgärderna var nödvändiga för att åstad-

komma det man önskade: en å som så småningom skulle kunna var helt självförsörjande på lekfisk och där man skulle kunna få ett givande sportfiske, framför allt på våren, samt åstadkomma ett bra kustfiske efter öring.

Biotopvård utan utsättning hade teoretiskt sett kunnat lyckas, men i realiteten hade man utan utsättningar idag med stor sannolikhet inte haft en fisk i ån utan denna åtgärd. De viktigaste argumenten för detta är vetskapen om att sponsorernas – bidragsgivarnas – villighet att ge bidrag minskar ganska snabbt om inga resultat kan visas inom ganska kort tid. Ett annat skäl är att det varit väldigt svårt att bygga upp ett bestånd på det eventuella fåtal fiskar som fanns kvar av ursprunglig stam, särskilt som nätfisket fick fortgå med oförminskad styrka utanför ån.

Likaså hade utsättning utan biotopvård varit lika dömd att misslyckas, därför att den uppvandrande öringens lek hade misslyckats till stor del, eller att de uppväxande fiskarna inte klarat av predatorer som gädda och abborre eller att syret försvunnit helt under varma sommarkvarn osv. I Nybroåns fall, liksom i de allra flesta fall där beståndet är mycket litet, är alltså utsättningsmetoden helt nödvändig.

När beståndet så småningom ökade ville Nils Ehnбом gå ett steg vidare genom att skapa en variant på Verkeåöringen som skulle bli "älvspecifik". Han fick en dag under avelsfisket se en mycket blank öring, nästan helt utan fläckar. Denna fisk tyckte Ehnбом var mycket vacker och bestämde sig för att försöka skapa en sådan utseendevariant och göra den till en särskild Nybroöring. Därför valde han i avelsfisket i första hand ut de fiskar som hade detta utseende och odlade på dem. Så småningom hade han genom denna avel fått ett mycket kraftigt genomslag i beståndet och i början av 90-talet var ungefär hälften av alla lekvandrare Nybroöringar.

Den läsare som noga läst vad jag skrivit tidigare i denna artikel skall nu helst bli något konfunderad. Här är något som inte stämmer med de principer om avel vid kompensationsodlingar som jag beskrev tidigare. Enligt dessa principer bör man nämligen göra precis tvärtom – märka odlad fisk och sedan välja bort dem i aveln. Ehnбом gjorde motsatsen – han märkte fisken genom utseendevärdet och odlade på dem som sannolikt kom från odlade föräldrar. Odling på odlat material med andra ord. Dessa fiskar ger i dag enligt muntlig uppgift från Einar

Jönsson, nuvarande ordförande i Nybroortens sportfiske- och fiskevårdsförening, sämre tillväxt och färre romkorn än övriga fiskar. Här har alltså vissa inavelseffekter kunnat göra sig märkbara genom missriktad avel. Det är lätt att vara efterklok, och ingen vill väl klandra Ehnbohm för att han i sin nit ville skapa en egen Nybroöring.

Åldersklasser

Vid utsättning kan man använda sig av flera olika metoder; den vanligaste har hittills varit att sätta ut simfärdigt yngel eller ettåriga fiskar. Det förekommer också att man sätter ut tvåårig fisk, men det är mindre vanligt. Det finns för- och nackdelar med alla dessa metoder, det bästa är sannolikt att försöka efterlikna naturens egen metod och sprida utsättningarna av en årsklass över flera år. Minst påverkad av odlingen är förstås simfärdiga yngel och ögonpunktad rom. Bägge dessa former förekommer allt oftare.

Utsättning av ögonpunktad rom är i

de flesta fall enklast, och billigast om man måste köpa materialet och inte har egen kläckningsanläggning. Den ögonpunktade rommen sätts lämpligen ut i den vidareutvecklade form av vibertboxar, den s k Pettersson-lådan, som i sin ursprungliga variant presenterades redan i FiN nummer 5/6 1983. Bengt Pettersson arbetade sedan vidare med sin kläckningslåda och konstruerade en modell, som inte lika lätt slammar igen och som dessutom bättre står emot vårflood och isgång. Pettersson-lådan, som visat mycket bra kläckningsresultat, redovisas därför i en separat artikel. Intresserade läsare rekommenderas dessutom att läsa den tidigare artikeln från 1983, där Bengt Pettersson berättade om sina tankar och fiskevårdsarbete.

Utsättning av smolt är naturligtvis betydligt mer givande om man räknar vad man får för sina pengar. Ett ögonpunktat romkorn kostar i dag cirka 1 kr medan ett smolt kan köpas för cirka 5 kr. Eftersom 95% av rommen normalt aldrig når smoltstadiet är det

ganska klart vilken metod som är lönsammast!

Utsättning av tvååriga fiskar är klart allra bäst om man ser till det biologiska priset – dvs hur mycket man får tillbaka av utsättningen i form av lekvandrande fisk. Detta gäller under förutsättningen att fisken som sätts ut är odlad i det vatten där den sätts ut, eller att den inte smoltifierats förrän vid två års ålder. Om fisken redan smoltifierats en gång i odlingsvattnet vid ett års ålder, och den sedan sätts ut på annan plats kommer det att bli fler felgångare än normalt. Därför kommer man kanske inte att dra fördel av de större fiskarnas högre överlevnadsvärde – mer än dubbelt så stort som ettåringarnas.

Alltså är det bästa alternativet att köpa ettårig fisk för utsättning – speciellt om det redan finns ett bestånd av arten i vattendraget. Om det inte finns några inomartskonkurrenter alls, ja då kan utsättning av ögonpunktad rom ge mycket gott resultat, eftersom de kan besätta hela den nisch som finns i vattendraget för dem.

Pettersson-lådan

Text & foto: Bert-Åke Andersson

Den alltför tidigt bortgångne Bengt Pettersson var en eldsjäl som fiskevårdare – eller fiskvårdare – som han hellre själv kallade sig. Hans insatser är idag väldokumenterade och efter många år av slit, då han ofta möttes av misstro och oförstående, fick han till sist välförtjänt respekt och nådde också stora framgångar i sitt ideella arbete. Men så är det ofta för entusiastiska människor som är före sin tid...

Bengt började sitt fiskevårdsarbete i Heligeå för cirka trettio år sedan. Han insåg att alla insatser måste ses långsiktigt. Som bekant har "fiskevårdsarbete" oftast gått ut på att sätta ut mer eller mindre fångstfärdig fisk, medan Bengt tidigt satsade på biotopvård och romutsättningar. Med tiden fick han också uppleva hur hans idéer slog igenom, och ett par veckor före sin död hösten 1994 avslutade han också återställandet av Heligeå.

Den version av Pettersson-lådan som presenteras här är Bengts vidareutveckling av den plastlåda han började sina experiment med och som tidigare har presenterats i FiN. Den nya lådan är något större och tillverkad i aluminiumplåt, och den har många fördelar jämförd med en traditionell s k vibert-box, som i princip endast är en enkel låda med genomströmning, men utan fackindelningar. I vibert-boxen riskerar man därför större "smitta" mellan döda romkorn, medan Pettersson-lådans konstruktion – där rommen ligger i rader på vågformigt bockade plåtar med avskiljande raka plåtar emellan – ger minimal risk att svamp från döda romkorn angriper fler än de närmast intilliggande. Pettersson-lådan ger därför mycket goda kläckningsresultat.

Bengt Petterssons låda används lämpligen för utsättning av ögonpunktad rom på våren. Öringen kramas då i anslutning till leken på hösten, och den befruktade rommen handhas därefter över vintern på en fiskodling. Man bör köpa rom av en lämplig stam från en lokal odling, eftersom man där har ungefär samma temperaturkurva över vintern som i det aktuella utsättningsvattnet. Man kan då hela tiden hålla kontakt med fiskodlingen för att kontrollera hur långt utvecklingen nått i deras odling – och kan därmed få en uppfattning om när rommen kläcker i de utsatta Pettersson-lådorna, och man riskerar inte att ta upp lådorna för tidigt.

Kläckningen är ju beroende av antalet dygnsgrader och kan därför variera åtskilligt beroende på vattentemperaturen under den gångna vintern. Men väljer man ögonpunktad rom från en lokal odling, så stämmer kläckningstiden oftast tämligen väl mellan odlingen och utsättningsplatsen i den aktuella ån. När rommen har kläckt i odlingen, har den förmodligen också gjort det i ån, och man kan sedan få fortlöpande rapporter från odlingen om hur deras yngel utvecklas och när gulesäcken tar slut. Det är nämligen först nu som de små ynglen söker sig ut ur kläckningslådan – och det är först nu man kan ta upp sina lådor ur vattnet.

Utsättning av ögonpunktad rom enligt den här metoden kräver tillstånd från länets fiskerikonsulent och bör endast användas på ej besatta, men nybiotopvårdade områden – till exempel ovanför vandringshinder. På sträckor där det redan finns öring, bör man istället koncentrera sig på ren

forts på nästa sida

Pettersson-lådan

forts från föreg sida

biotopvård för att förbättra förutsättningarna för den fisk som redan leker i ån.

Pettersson-lådan kan också användas för utsättning av nybefruktad rom redan på hösten och ger då genom sin konstruktion ännu högre överlevnad än i vibert-boxen. Rätt placerad med god genomströmning av syrerikt vatten på en plats utan risk för igenslamning är risken för svampsmitta mycket låg. Den senaste versionen av Pettersson-lådan har använts i 7–8 år i både stora och små vattendrag. Dödligheten vid utsättning av ögonpunktad rom har legat på 1–5 procent och 5–20 procent med nybefruktad rom. I fallet med 20 procents dödlighet inträffade detta i en enda låda. Orsaken var olämplig placering i kombination med extrem vattenföring nästan hela vintern. Ur vibert-boxar har jag däremot fått plocka bort svamphärdar stora som golfbollar, och i olyckliga fall kan naturligtvis hela boxen bli angripen av svamp.

Tänk också på att alla kläckningslådor i sig själva kan utgöra en spridningsrisk för olika fisksjukdomar. Det är en orsak till – vid sidan av rädslan för introduktion av ej önskvärda fiskstammar – att utsättning av rom kräver tillstånd, och vid metoden med ögonpunktad rom måste fiskodlingen också vara kontrollerad av Fiskhälsan. Även här har länsstyrelsen alla aktuella uppgifter. Kläckningslådor får därför heller inte flyttas mellan olika vattendrag utan föregående desinficering; till exempel i *Buffodine* eller genom ångtvätt i minst 120°C.

Utsättning av ögonpunktad rom

Den ögonpunktade rommen brukar levereras från odlingen i frigolitlådor med lite is i översta facket för att bevara fuktigheten. Håll över romkornen i en spann med vatten. De blir då lättare att hantera och vid kall väderlek undviker man samtidigt frostsador. Även utsättningslådan bör vara nedsänkt i en stor plastbalja med vatten. Men för att göra bilderna i denna artikel mer överskådliga, så har detta inte skett vid fotograferingen.

Ta lite rom med en tesil eller akvariehåv och sprid den jämnt i den nedersta veckade plåten med en fjäderpenna. Även detta är lättast att göra om lådan är nedsänkt i vatten till den första romplåten. När denna är fylld lägger man på en rak, avskiljande plåt samt en ny romplåt och fyller baljan med ytterligare något vatten. På detta sätt fortsätter man att fylla hela kläckningslådan med rom. Ju längre den ögonpunktade rommen har kommit i sin utveckling, desto tätare kan man lägga rommen – men helst inte mer än fyra i höjd i varje rad.

Tänk också på att en så välfylld låda ger cirka 7500 romkorn på samma utsättningsplats. Eftersom överlevnaden vid utsättningen av ögonpunktad rom är så hög, kan de nykläckta ynglen en bit in på sommaren råka ut för näringskonkurrens som gör att tillväxten hämmas. De kan till och med dö av svält. Utgå därför från vad uppväxtområdet kan bära i form av yngeltäthet. Det kan alltså ge bättre slutresultat att sätta ut mindre mängd romkorn, eftersom näringskonkurrensen bland ynglen då blir mindre.

Utsättning av nybefruktad rom

När man väljer att sätta ut nybefruktad rom redan på hösten, måste man låta romkornen svälla ordentligt i minst

tre timmar innan de placeras i kläckningslådan. Rommen ökar nämligen 50 procent i storlek under svällningen och riskerar annars att klämmas och deformeras i lådans håll. Under svällningen är rommen ytterst känslig för hantering. Sedan har man ungefär ett dygn på sig, men för säkerhets skull bör man sätta ut rommen samma dag som kramning och befruktning har skett.

Fyll aldrig mer än två rader romkorn i samma plåtveck när det gäller utsättning av nybefruktad rom och hantera romkornen ytterst varsamt. Plocka också bort *alla döda romkorn* efter svällningen, dessa utgör grogrund för svampinfektioner som kan spridas vidare till den friska rommen. Lådan ska ju stå ute från hösten till nästa vår, varför tiden för smittspridning är betydligt längre än vid utsättning av ögonpunktad rom på våren veckorna innan den ska kläckas.

Utplacering av lådan

Utsättningsplats ska väljas med omsorg. Det ska vara en naturlig eller iordningställd lekplats, som inte redan är upptagen av lekande fisk, och det måste finnas tillräckligt stora uppväxtområden för ynglen omedelbart nedströms.

Tänk också på framtida vattenförhållanden. Under vinter och tidig vår kan vattenståndet sjunka betänkligt med syrebrist och frostsador som följd, samtidigt som is och högvatten vid vårfloden kan dra med sig eller till och med spola bort en dåligt förankrad låda. Det är dessutom direkt olämpligt att placera en låda framför eller bakom en stor sten, eftersom genomströmningen där blir för dålig. Däremot kan en placering vid sidan om en stor sten ge visst skydd mot is och drivande grenar och pinnar. Det är också viktigt att arrangera utplaceringen vid höstutsättning av nybefruktad rom på ett sådant sätt att man lätt kan plocka upp lådan sedan rommen blivit ögonpunktad för att då ta bort döda och svampangripna romkorn.

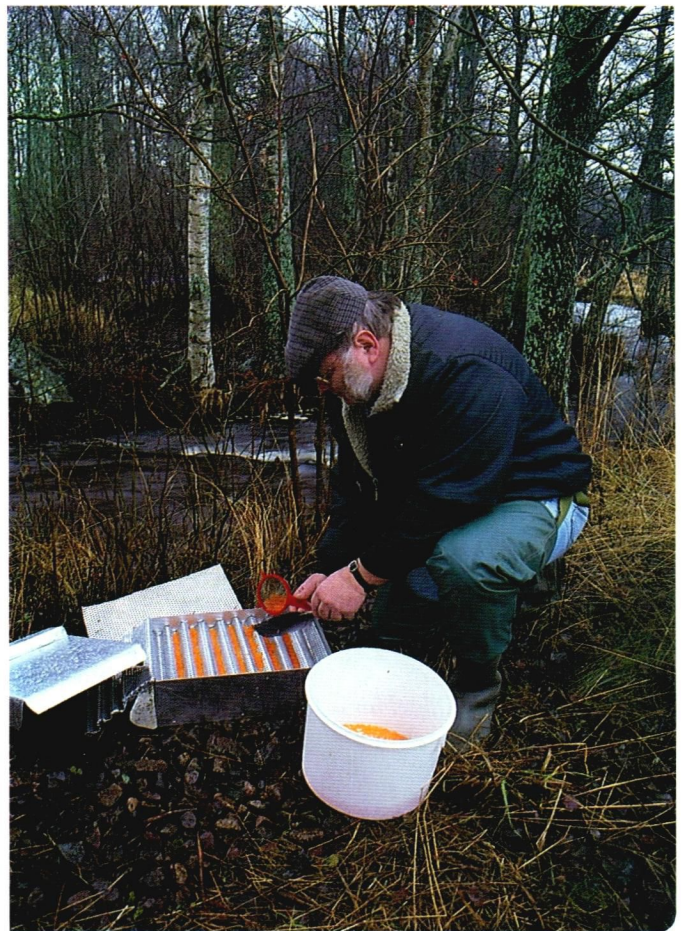
Utlagt lekgrus måste bestå av naturgrus i storlek 2–7 centimeter. Använd aldrig makadam, eftersom sönderkrossad sten kilar ihop sig och minskar vattengenomströmningen. Förbered utplaceringen av kläckningslådan genom att kratta en plan grop i lekgruset. Kratta uppströms, så blir det sedan lättare att kratta tillbaka gruset igen. Sätt i lådan och förankra den med en större, plan sten på locket. Fyll slutligen tillbaka rejält med lekgrus vid lådans framkant och ända upp på sidorna.

Tillverkning av lådan

Pettersson-lådan går att tillverka "hemma i köket" utan några speciellt avancerade verktyg, men för passformens skull bör plåten till ramen klippas till maskinellt och bockas

forts på nästa uppslag

Överst: Kläckningslådan placeras i lekgrus på lämplig plats och förankras med en stor sten på locket. **Mitten t v:** Notera spoilern i lådans bakkant. Den ger ett undertryck som ökar vattengenomströmningen. **Underst t v:** I Pettersson-lådan ligger romkornen på separata, bockade romplåtar, vilka avskiljs med plana plåtar. **Underst t h:** Rommen hålls över med en liten tesil eller akvariehåv och fördelas sedan med hjälp av en vingpenna.

Pettersson-lådan

forts från föreg sida

i en bockmaskin. Be en plåtslagare om hjälp. Han kan också tillhandahålla allt material.

Bottenplåt, frontplåt och framspoiler görs enklast av en och samma plåt. Gör den några centimeter för stor i botten och bocka ner kanterna, så att du får något att fästa popnitarna i. Lådan får då samtidigt en distans mot underlaget, vilket ytterligare gynnar vattengenomströmningen.

Handbocka lockets kanter med sådan passform att det sitter fast av sig självt när du trycker ner det över lådan. Handbocka bakspoilern och mät ut placeringen. Borra sedan ett 30-tal 5 mm hål under den i lockets ovansida, innan du popnitar fast bakspoilern. Borra även ett 30-tal 5 mm hål i lådrans baksida. Grada av samtliga hål så att ynglen inte kan skada sig.

Vid bockningen av romplåtarna är det enklast att utgå

från en lång, perforerad plåt som klipps till rätt längd efter bockningen. Gör runda och fina veck så att rommen inte ligger i kläm. Nio eller tio veck på varje romplåt brukar vara lagom. Fyra lager romplåt varvade med rak plåt ska få plats på höjden.

Gör allt med så god passform som möjligt. Lådan blir då mindre skramlig samtidigt som det inte finns några smala springor där de små ynglen kan fastna och skada sig.

Artikelförfattaren, som professionellt arbetar med fiskodling, har lovat hjälpa intresserade läsare med ytterligare råd och tips. Du som har funderingar kring restaurering av strömmande öringvatten får därför gärna kontakta: Bert-Åke Andersson, Hjalmar Petris väg 11 C, 352 47 Växjö. Telefon 0470-298 82.

Pettersson-lådans konstruktion

Ramens yttermått

Längd: 400 mm

Bredd: 280 mm

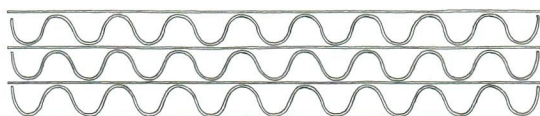
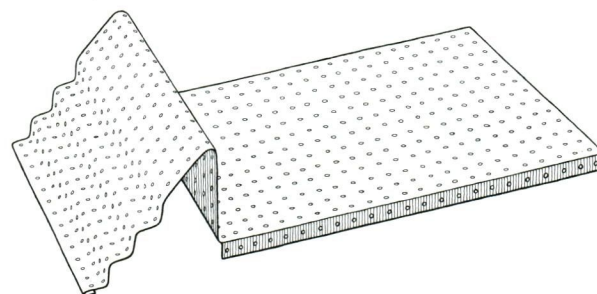
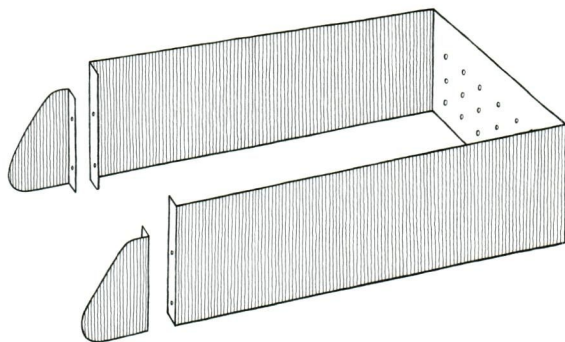
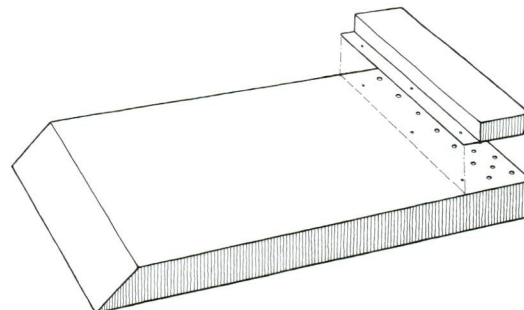
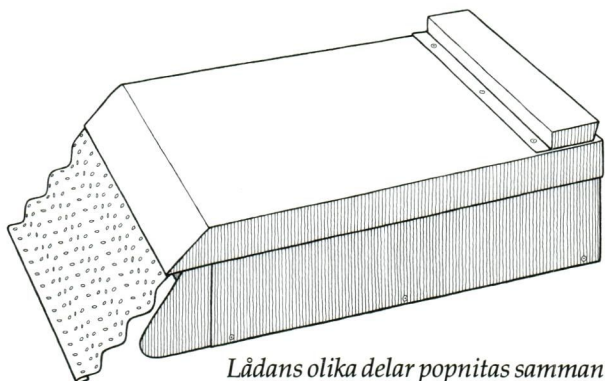
Höjd: 120 mm

Material

Lock och ytterram: 1 mm aluminiumplåt.

Botten, romplåtar, mellanplåtar och frontplåt: 1 mm perforerad aluminiumplåt med 4 mm hål.

Verktyg: plåtsax, linjal, rits, popnitstång, plastklubba, bormaskin och ett par brädstumpar som stöd vid handbockningen.

Romkornen läggs i på tvären bockade plåtar med raka plåtar mellan varje lager. Nio bockningar med 25 mm höjd i varje romplåt.

NYT FRA DANMARK

Redaktør Steen Ulnits

Fisketegnet en fiasko?

Per 1. januar 1993 skulle alle danske lystfiskere samt alle fisketurister for første gang løse et obligatorisk fisketegn, før de overhovedet måtte fiske i Danmark. Børn og pensionister slap og sliper dog for at betale de 100,- kr årligt.

Vedtagelsen af loven om obligatorisk fisketegn blev hilst med glæde og jubel i sportsfiskerkredse. Et sådant fisketegn havde man arbejdet for i mange år uden held, men nu var det der – som en naturlig forlængelse af den garnlicens, fritidsfiskerne få år tidligere var blevet pålagt. – Ren brugerbetaling, lød det fra Folketinget, som vedtog loven på netop de præmisser. – Ingen kamoufleret skat!

Nu er der gået to år, og vi kan efterhånden vurdere fisketegnsordningen. Desværre tegner der sig et skræmmende billede. Det ser nemlig ud til, at fisketegnet er på vildspor, og at det derfor kan gå hen og blive en fiasko!

Når man kigger Fiskeriministeriets "Handlingsplan for Fiskeplejen 1994-95" grundigt igennem, melder der sig uvægerligt det spørgsmål, om indtægterne fra sportsfiskernes fisketegn (19 mio. kr) og fritidsfiskernes garnlicens (7 mio. kr) nu skal bruges til at hjælpe det betrængte fiskerierhverv? Ser man på det samlede budget for fiskeplejen i 1994 – 32 mio. kr – bruges kun 12 mio. kr på rigtige "lystfiskerifisk" – altså fisk, der for alvor har danske sportsfiskeres interesse. Disse 12 mio. kr går til laksefisk – til udsætninger og forskningsprojekter – og er dermed til glæde for såvel sportsfiskere som fritidsfiskere og erhvervsfiskere. Hele 7 mio. kr – det

svarer eksakt til fritidsfiskernes eget bidrag via garnlicensen – går til udsætning af ål og relaterede projekter. Her kan vi roligt sige, at sportsfiskernes andel i ålefangsten herhjemme er forsvindende lille. Det er derfor penge, som udelukkende kommer erhvervs- og fritidsfiskere til gode. Endelig går hele 9 mio. kr til marine arter, som det igen er fritids- og erhvervsfiskere, der profiterer på. Det er igen en forsvindende lille del af den samlede fangst af disse arter, som danske sportsfiskere tager. Samtidig er der fra 1993 overført 5 mio. kr, som også i overvejende grad er brugt på "erhvervsfisk".

– Skal danske lystfiskere fremover finansiere det betrængte fiskerierhverv, som jo i manges øjne selv har savet den gren over, de sad på??

Vor nye fiskeriminister, socialdemokraten Henrik Dam Kristensen, er blevet gjort opmærksom på problemet. Han er dog endnu så ny på posten, at han ikke har kunnet tage stilling til problemet. I et interview til bladet "Fisk & Fri" har han dog udtrykt, at han "principielt mener, at pengene fra det nu obligatoriske fisketegn i overvejende grad skal komme sportsfiskerne til gode. I samme interview sagde Henrik Dam Kristensen videre, at han "ikke vil udelukke, at nogle af fiskeplejemidlerne også kan gå til diverse miljøforbedrende tiltag i og omkring vore fiskevande. At de indkomne midler således ikke kun bruges til udsætning af fisk og relateret forskning."

Fiskeriministeren blev ligeledes spurgt, om han kunne forestille sig, at en del af pengene fra fisketegn og garnlicens gik til en udvidet fiskeri-

kontrol i de kystnære områder. Før fisketegnets vedtagelse var Fiskerikontrollen blevet stillet i udsigt, at de ville få ekstra mandskab til netop en øget fiskerikontrol. Det fik de bare ikke. En øget kontrol ville i høj grad gavne bestanden af laksefisk.

Henrik Dam Kristensen svarede som følger: "Fisketegnsloven giver mulighed for, at en del af indbetalingerne kan bruges til fiskerikontrol. Man skal dog være opmærksom på, at pengene kun kan bruges til direkte kontrol af fisketegnet og ikke til andre kontrolopgaver."

Et sidste spørgsmål til fiskeriministeren lød: – Kunne man forestille sig, at en del af pengene fra fisketegnet gik til opkøb af etablerede garnrettigheder i specielt Ringkøbing og Nissum Fjorde, som henholdsvis Skjernå og Storåen udmunder i? Det ville jo være til gavn for den hårdt trængte danske laks og dermed helt i tråd med Fiskeriministeriets egen "Laksehandlingsplan" fra 1993?

Dam Kristensen svar: "Dette er en kompliceret problemstilling, som jeg ikke på nuværende tidspunkt har noget færdigt synspunkt på!" Meget tyder således på, at vi ikke skal regne med penge fra fisketegnsmidlerne her. At vi i stedet må fortsætte den kamp, som den nystartede "Dansk Laksefond" for alvor er gået ind i.

Dansk Laksefond er en aflægger af "North Atlantic Salmon Fund", som under ledelse af den utrættelige islænding Orri Vigfusson samler penge ind til opkøb af laksekvoter i Nordatlanten. Altsammen med et ene formål, at laksen skal kunne vende uhindret tilbage til sin fødeelv. Under sin første "fund raising dinner" i København lykkedes det Dansk Laksefond at samle hele 285.000 kr ind – penge, som dels skal gå til opkøb af laksekvoter i Nordatlanten, dels til lokale opkøb af fiskerettigheder. Her sigter man primært på de redskabsfiskere i Ringkøbing og Nissum Fjorde, som idag sørger for, at stort set ingen laks når helskindede op i henholdsvis Skjernå og Storå.

Imens går fisketegnet så sin skæve gang. Efterhånden som det går op for danske sportsfiskere, at deres penge i stigende grad kanaliseres over til fiskerierhvervet, falder opbakningen selv blandt fisketegnets svorne tilhængere. Antallet af sportsfiskere, som løser fisketegn, er således allerede faldet fra 1993 til 1994...

Fisketegnet truer derfor med at blive en fiasko, hvis den nuværende kurs fortsætter. Det er nu op til vor nye fiskeriminister, om dette skal ske!

Integrerat hackel

Det kan vid flugbindning vara svårt att förena hållbarhet med god funktion hos flugmönstret – hållbarhetskravet motverkar ofta funktionskravet. Vad gäller hackel finns det dock en teknik som förenar båda kraven

Text, foto & teckningar: Tomas Olson

Hacklet är en svag länk i traditionella flugor. Alltifrån stora laxflugor ner till dom minsta öringflugorna är det ofta hackelstammens skörhet som bestämmer flugans livslängd. Glest lindade kroppshackel är mest sårbara. Till medelstora och stora flugor kan man förstärka kroppshacklet med en korsande ribbing, men till mindre flugor är detta sällan någon bra lösning. Med lim kan man förstärka tätlindade hackel, men om resultatet ska bli någorlunda hållbart tvingas man antingen använda mycket lim eller ta till cyanolitlim. I båda fallen blir slutresultatet lätt en stum och orörig hackelbas med tydliga "brytpunkter" i rot delen på hackelfibrerna.

Till nymfer och laxflugor med flera våta flugor är så kallat "falskt hackel" ett hållbart alternativ till lindade hack-

el. Nackdelen med falskt hackel är att det kan vara svårt att få hackelfanen att pulsera på samma vis som hackelfan på ett konventionellt lindat hackel. Man kan förbättra livfullheten i ett falskt hackel genom att ge hackelfanen stöd bakåt av dubbing, men denna metod begränsar sig till tunnare throat-hackel och collar-hackel.

Då jag i flera års tid letat efter lösningar för att spinna in hackel, enskilt eller tillsammans med annat material mellan två trådar, tycker jag det är naturligt att delge delar av denna teknik, som är av värde även vid traditionell flugbindning. Det går att integrera ett flertal hackelvarianter med ett funktionsmässigt/estetiskt bra och starkt resultat.

Det har vid flera tillfällen påtalats för mig att det för min egen skull vore fel

att avslöja dessa tekniker. Resursstarka intressen skulle kunna stjäla idén, menar man. Dessa farhågor oroar mig dock inte. Dom tekniker som delges på detta sätt kan varje vetgirig flugbindare klura ut själv genom att dissekera mina flugor. Dom verkliga hemligheterna ligger i att kunna utföra dessa tekniker i stor volym och under tidspress. Då den extremt starka HPPE-fibern nu finns tillgänglig som flugbindningstråd (det går även bra med konventionell syntettråd) är det nu tidsmässigt lägligt att presentera dessa tekniker.

Av utrymmesskäl har jag begränsat artikeln till öringflugor; en nymfimitation av stor strömslända, en dunimitation av samma art och en bäcksländimitation (Yellow Sally) med kroppshackel.

Bilden till vänster: En dunimitation med integrerat hackel/dubbing, fotograferad underifrån i en så kallad "slant tank". Dom samverkande hackelfanen och dubbinghåren gör att flugan kan fiskas länge utan att bryta igenom ytfilmen.

Stor Strömslända Dun *Ephemerella aurivillii*

Stor strömslända är en vid det här laget välkänd dagslända i Norden. Stor strömslända är vanligt förekommande i fjällregionens och det kringliggande skogslandets strömmande vatten. Arten förekommer även i sjöar med stark genomströmning.

Krok: Torrflugeskrokor storlek 10 eller 12

Tråd: Gärna Dynacord Super Thread/superfine, men konventionell syntettråd fungerar också bra

Vinge: Grått krusigt syntetgarn, gärna nylongarn. Alternativt formade höns-saddelfjädrar

Stjärt: Tupphackelfibrer eller hår i färgnyanser som kan vara grå, brunoliv, oliv eller ginger

Kropp: Kortfibrig dubbing av syntet- eller naturmaterial i oliv, brunoliv eller brunorange

Hackel: Tupphackel, 20–30 mm långt, i färgnyanser som kan vara grå, oliv, brunoliv eller ginger. Hacklet måste ha en tunn stam

Börja med att linda ett underlag av tråd runt krokstammen. Dom nya supertrådarna av HPPE-fibrer är glatta och man får se till att linda dom första fem–tio varven hårdare än med traditionell tråd. Denna superfiber kan annars lätt tappa fästet runt krokstammen.

Fäst in den något för långa garnbiten till vingen (fig 1) på mitten (aztek-styling) och bind samman båda halvorna med flera varv runt basen (fig 2).

Linda tråden bakåt och fäst in stjärten (fig 3). Dra därefter ut cirka 10–15 cm tråd och fäst en loop av bindtråden där stjärten börjar. Fäst tråden med en whip-finishknot och klipp av tråden.

För att hacklet ska hållas fast väl under integreringen mellan trådarna, bör man tvinna in det tillsammans med dubbingen. Detta går till så att (fig 4) dubbingen förbereds i två tunna "sjok"; ett taperat med 50–60 mm längd, ett kortare med 20–30 mm längd. Därefter placeras ett 20–30 mm långt hackel mellan sjoken.

Denna "dubbing/hackel-sandwich" placeras i trådgulan och tvinns (fig 5).

Dun och nymfimitation av Stor Strömslända.

För att få en så stark, välflytande och estetiskt tilltalande fluga som möjligt borstas löst sittande dubbhår bort.

Linda därefter dubbing/hackel framåt (fig 6). Man får stryka hackelfibrerna bakåt vid varje nytt varv. Avsluta flugan på konventionellt sätt.

För att hackelfibrerna ska ligga ut åt sidorna, kan man borsta och dra ut dem (fig 7). Se till att fördelningen mellan höger och vänster sida blir jämn. Man kan även klippa bort en del hackelfibrer på undersidan.

Har man gjort rätt ser det ut som om dubbing och hackelfibrer flyter ihop. Dubbingen stöder upp hackelfibrerna i basen och dom spretande dubbing-

håren stöds upp av hackelfibrerna. Klipp till vingen i rätt längd och flugan är klar.

Stor Strömslända Nymf

Nymfen är oförtyngd och kan fiskas både under, i eller på ytfilmen – det är bara att anpassa med impregneringen.

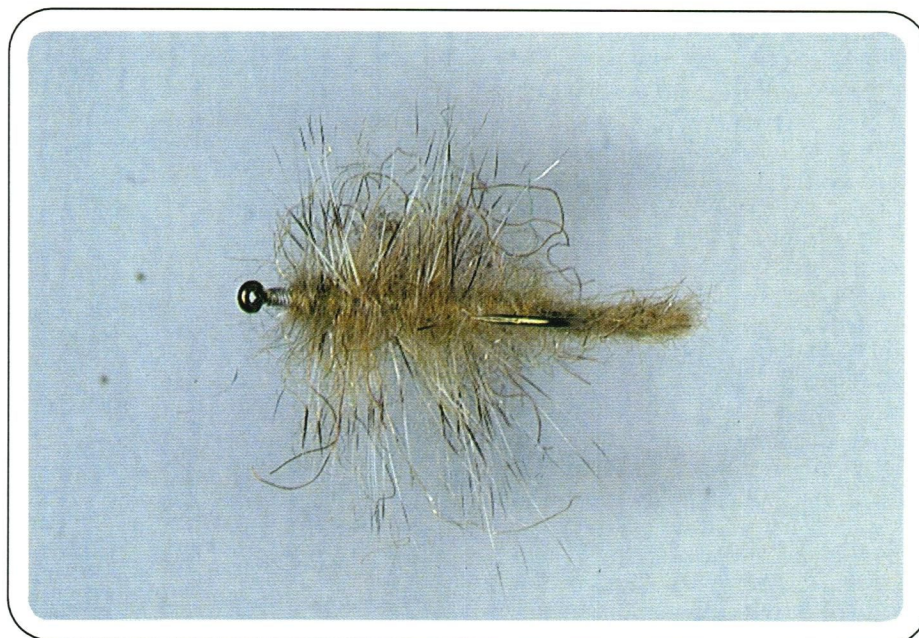
Krok: Torrflugeskrokor storlek 12

Tråd: Dynacord Super thread/superfine eller konventionell syntettråd

Stjärt: Mörkgrå hönshackelstrålar

Kropp: Mörkbrun finstrukturerad natur- eller syntetull

forts på nästa sida

Samverkande dubbinghår och hackelspröt på en fluga med förlängd bakkropp.

forts från föreg sida

Hackel: Mörkgrått hönshackel (tunn hackelstam) eller lösa duniga hackelfan

Bortsett från avsaknaden av vinge hos nymfen binds den på samma sätt som dunimitationen. Om man använder lösa hackelfan kan man med fördel använda en liten pappersklämma för att hålla samman och flytta fanen från hackel till trådloop. Man kan med fördel lägga samman flera hackel med denna metod. Det går även bra att placera en bit hackel i loopen och därefter klippa bort stammen. Se till så att inte dom stubbade rotändarna sticker ut för långt.

Löst integrerade hackelfan har, till skillnad från falskt inbundna fan, fördelen att pulsera lika bra som konventionellt lindat eller integrerat hackel.

Gul Bäckslända Yellow Sally

Den medelstora gula bäcksländan är relativt vanlig i Sverige och den brukar locka upp den större fisken vid sin äggläggning.

Krok: Torrflugekrok storlek 10–12

Tråd: Dynacord Super thread/superfine eller konventionell syntettråd

Vinge: Vitt syntetgarn, gärna nylongarn

Kropp: Gul kortfibrig syntet- eller naturull

Kropp- & fronthackel: 50 mm ginger tupphackel

Vingen binds in på samma sätt som på den tidigare beskrivna dun-imitationen (fig 8), varefter trådloopen läggs alldeles bakom vingen.

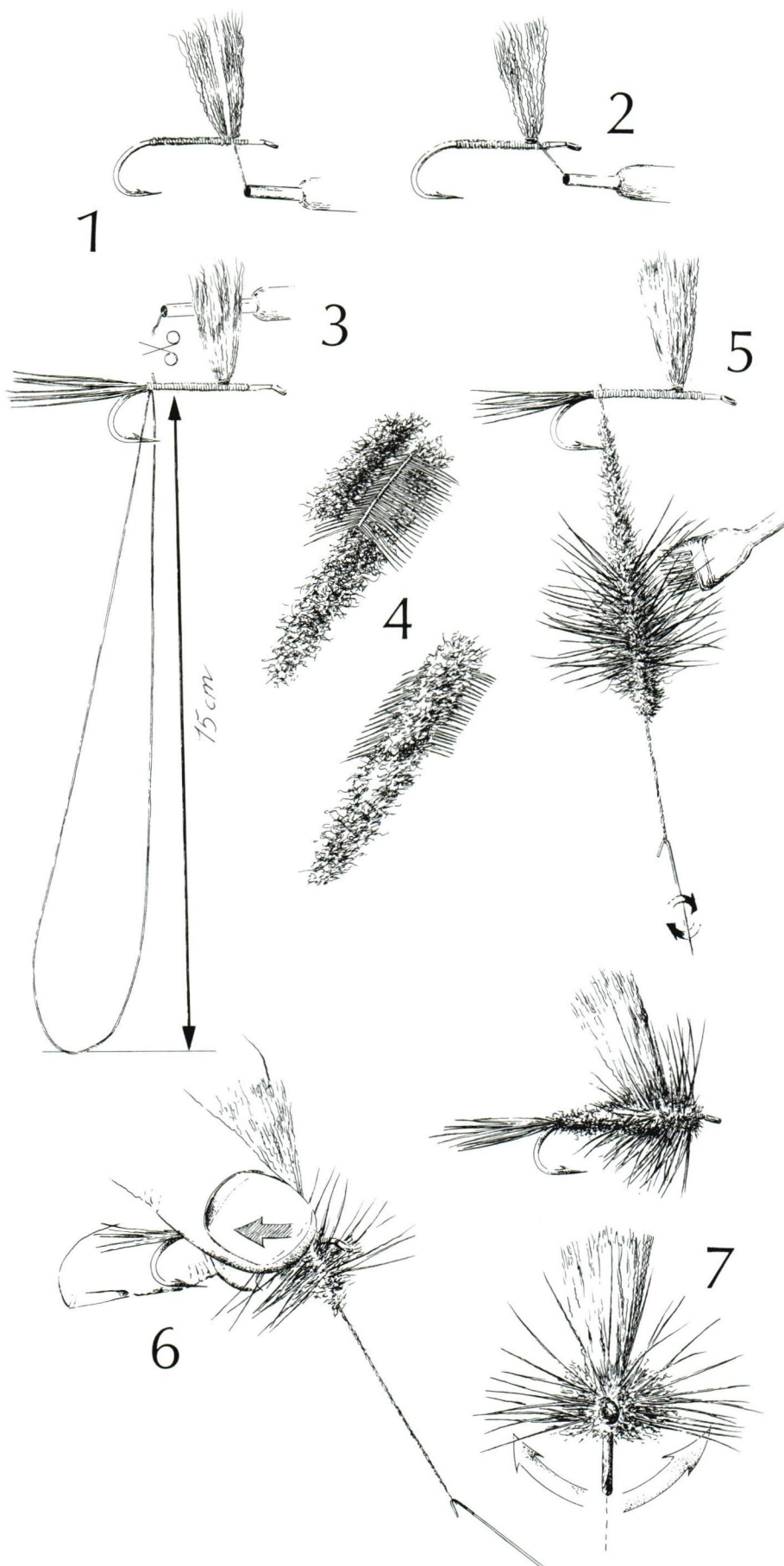
Dubbingen förprepareras i tre sjok; ett lite grövre, cirka 40 mm långt, och två cirka 50 mm långa och tunna sjok (fig 9). Hacklet placeras mellan dom tunna sjoken.

Lägg in hackel/dubbing-sandwichen i trådloopen och tvinn. Därefter borstas dubbing och hackel och kroppsgunden lindas bakåt (fig 10), varefter hackel/dubbing-delen lindas framåt i glesa varv. Stryk för varje varv hackelstrålarna bakåt.

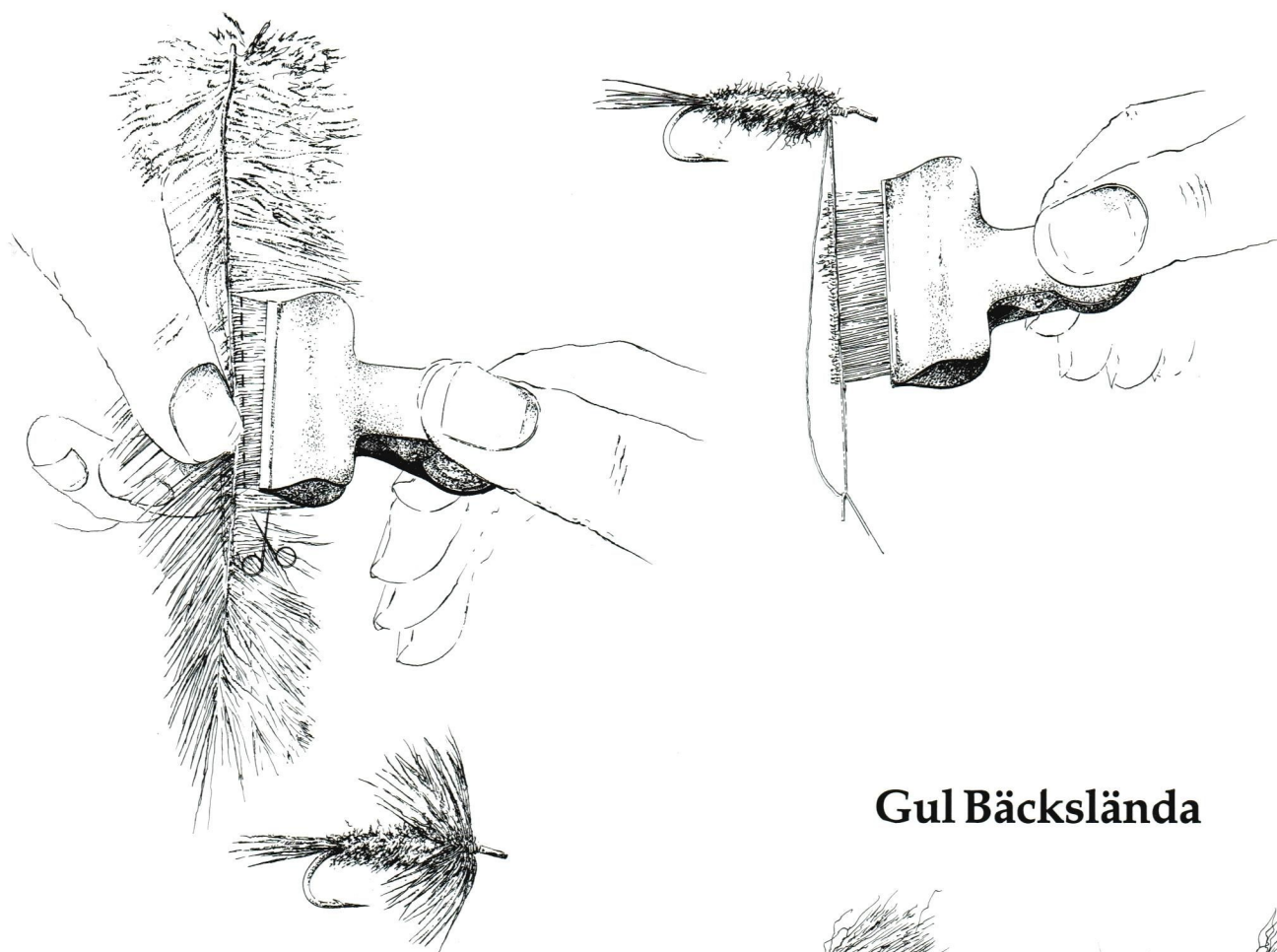
Vik vingen bakåt med ett par varv hackel/dubbing över rot delen och fortsätt med täta hackel/dubbing-varv framåt. Blir det för knappt med plats, får man linda upp och göra kroppshacklet tätare.

Hackel/dubbing kan som på den tidigare beskrivna dun-imitationen borstas upp efter sidorna eller lämnas i "rundhacklat" utförande.

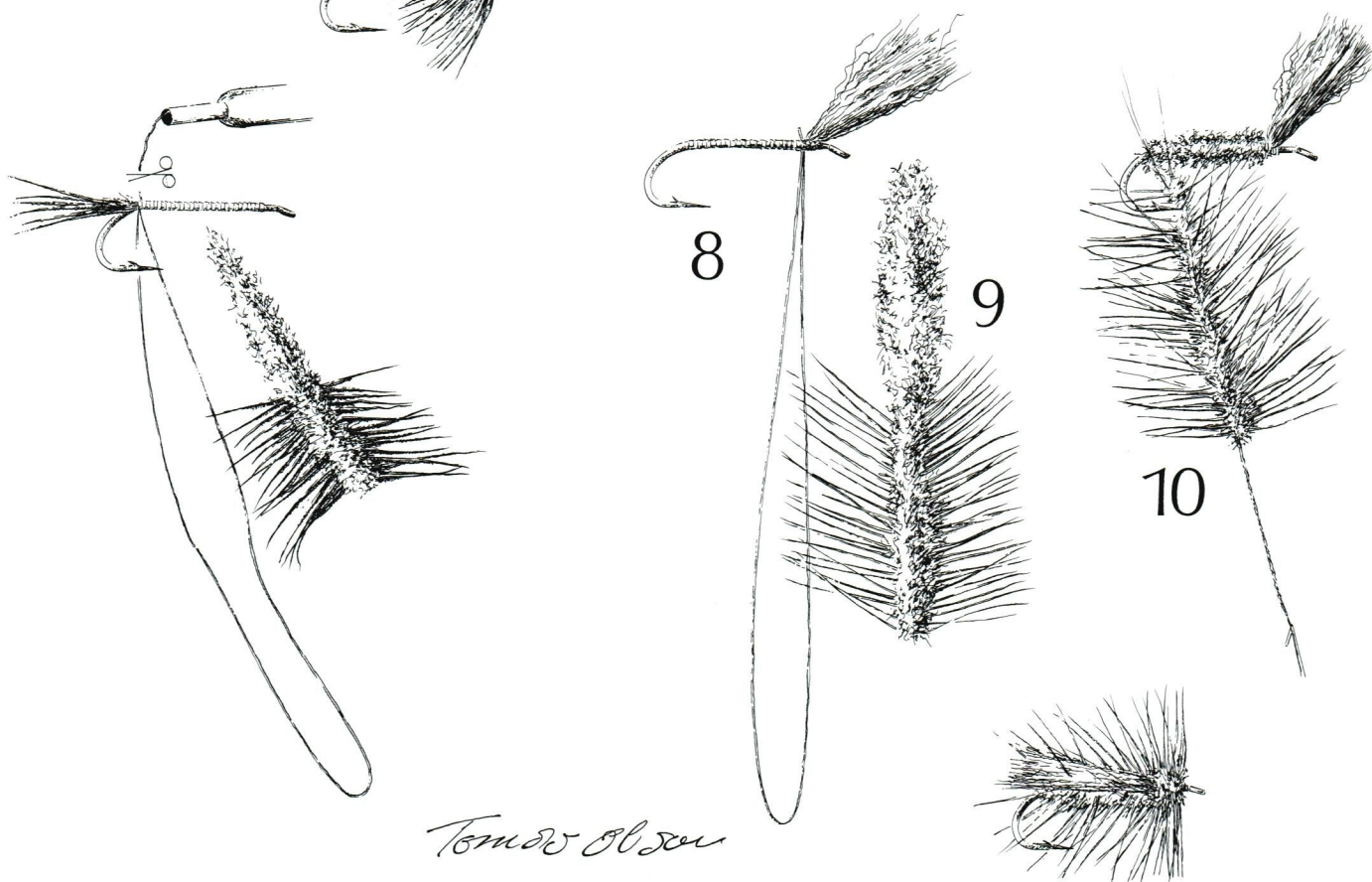
Stor Strömslända Dun

Stor Strömslända Nymf

Gul Bäckslända

*Även i till synes grunda vatten kan ytströmmen göra det svårt att få ner nymfen till botten
– om man inte använder rätt teknik.*

Uppströmsfiske med djupnymf

Uppströms nymffiske kan vara en mycket effektiv teknik, som får nymfen att snabbt sjunka genom det snabbare ytvattnet ner till fisken, där den normalt står i strömlä nära botten

*Text & teckning: Johan Klingberg
Foto: Ulf Börjesson*

Solvärmen har ännu inte lyckats tränga undan den råa morgonkylan. Dimslöjorna dröjer sig kvar långt in på förmiddagen och kläckningarna är av naturliga skäl ännu sporadiska. Därför har nymffisket visat sig mest effektivt.

Jag följer den klara strömmen en bit tills jag ser ett trädöverhäng på andra sidan ån. Strax uppströms ligger en stor sten, och bland alla barkflagor och grenrester på botten kan jag genom polaroidglasögonen se en stor öring som då och då plockar i sig en nymf eller annan godbit. Fisken verkar stundtals riktigt ivrig. Ibland lämnar den botten och går upp någon meter för att plocka i sig av det som kommer driftande.

Jag binder ett förtyngt Haröra i stor-

lek 10 på tafsens och lägger kastet ett par meter ovanför fiskens ståndplats. Flugan sjunker – men driver förbi fisken helt obemärkt. Nästa kast placerar jag ytterligare tre meter uppströms. Nu når flugan helt ner till botten och rullar makligt mot fisken. När den befinner sig strax framför öringen lyfter jag spötoppen så att flugan stiger.

Hugget kommer omedelbart och tveklöst!

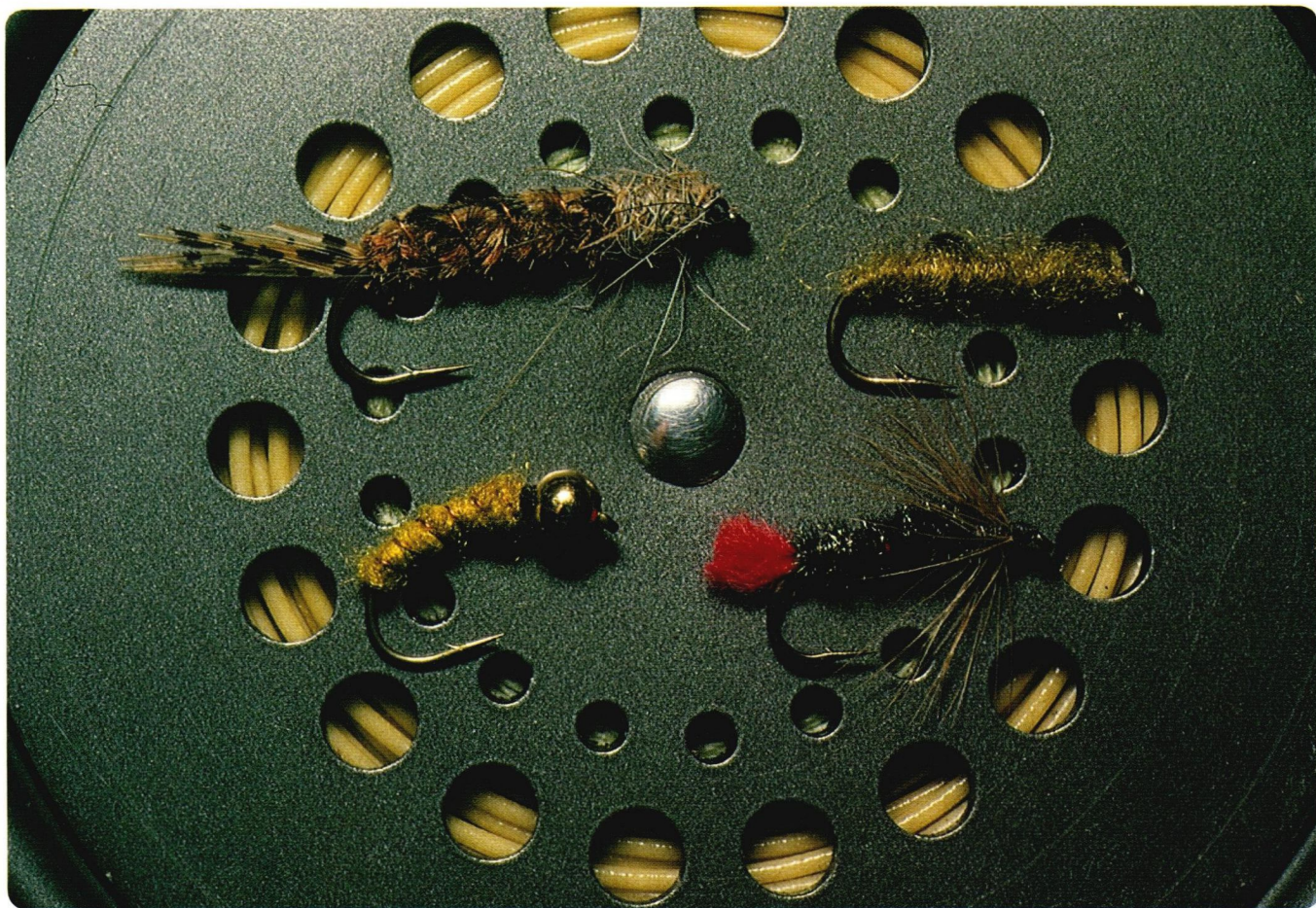
Öringen rycker, skakar och går runt i cirklar för att bli kvitt min fluga, men snart ligger den i håvnätet...

Detta är ett utomordentligt trevligt sätt att fiska med djupnymf – att fiska på en utvald fisk som man ser i vattnet. Men för det mesta fiskar man ju efter fisk man inte ser, det vill säga rent

blindfiske, och då kan det många gånger kännas ganska hopplöst att bara gå och kasta sin djupnymf över förmodade ståndplatser. Men misströsta inte. Finns det bara fisk i vattnet, så är den vanligaste orsaken till uteblivna napp helt enkelt att du inte urskiljer dem. Öringen ser din fluga och tar den säkert också många gånger för att prova om den är ätbar – men spottar sedan utan att du upptäcker det. Men den bristen kan du åtgärda med rätt fiske-teknik och en tafs som indikerar när fisken tar din fluga i munnen.

Teknik och utrustning

Självklart ska du variera längd och linklass på ditt spö efter storleken på

Ankarflugor måste vara tunga och kompakta som husmaskimitationen eller guldhuvudlarven till vänster, medan upphängarflugorna till höger kan vara mer traditionellt bundna och försedda med hackel.

vattnet. Men ett gott råd vid djupnymphfiske är att använda ett så långt spö som förhållandena och omgivningarna medger. Inte för kastlängdens skull, för vid det här fisket är det aldrig fråga om några långa kast. Men ett längre spö ger bättre kontroll och möjlighet att styra linan *på vattnet* – och därmed tafsens och nymfen *nere i vattnet*.

Om strömmen är bredare än tio meter brukar jag använda mig av ett 10 fot långt spö, klass 5–6, med en ganska snabb aktion. Till spöt har jag en flytlina i passande klass. En något för tung lina gör emellertid att du bättre utnyttjar spöets aktion vid de korta kast det här är fråga om.

Blindfisketeknik, vilket det ju oftast handlar om i våra nordiska vatten, går till så att du vadande ute i strömmen kastar din fluga sju, åtta meter snett uppströms. Uppströmskastet ger din djupnymph möjlighet att sjunka på slak lina medan den flyter ner mot fisken. I takt med att nymfen drifrar mot dig, höjer du spöt och får därmed kontroll över slaklinan och har hela tiden kontakt med din nymf. När nymfen är

jämsides med dig mendar du linan och sänker sedan spöt i takt med att linan fortsätter att flyta nedströms.

Var extra uppmärksam och beredd att göra mothugg just när kastet fiskats ut, eftersom fisken ofta nappar när linan sträcks. Det beror på att linan då tvingar flugan till en uppåtående rörelse på grund av pressen från det snabbare ytvattnet på tafsens, samtidigt som denna bromsas av den sträckta linan. Denna uppåtående rörelse verkar mycket övertygande på fisken och har omvittnats av många flugfiskare, bland dem den amerikanske våtflugefiskaren Jim Leisenring, och efter honom har tekniken döpts till *Leisenring's lift*.

Men händer ingenting, tar du ett steg uppströms och lägger ut nästa kast på samma sätt. Du kan självklart också sprida ut flera kast från samma position. Men genom att du långsamt förflyttar dig uppströms mellan varje kast, fiskar du av strömmen utan att lämna något parti ofiskat bakom dig, eftersom kasten i solfjäderform kommer att täcka över varandra – med andra ord den gamla hederliga våtfluge-

fisketeknik som nästan är bortglömd idag...

De flesta fiskar står normalt i strömlä nära botten. Därför fiskar du också din djupnymph där. Ett bra tips är att göra ett något häftigt och aningen för hårt kast, så att flugan lättare slår igenom vattenytan och sjunker snabbare. Men välj också flugor med vad engelsmännen brukar kalla "good entry" – det vill säga bundna utan alltför buskiga hackel eller andra material, som hindrar dem att bryta vattnet.

Olika typer av nappindikatorer

Det är oftast omöjligt att känna när fisken tar en djupt fiskad nymf. Därför måste du hela tiden titta på tafsens och låta den indikera nappet. Så fort du ser att den stannar upp, dras ner eller åt sidan – eller gör någon annan onaturlig rörelse – ska du omedelbart svara med ett mothugg, så att du inte missar någon fisk.

forts på nästa sida

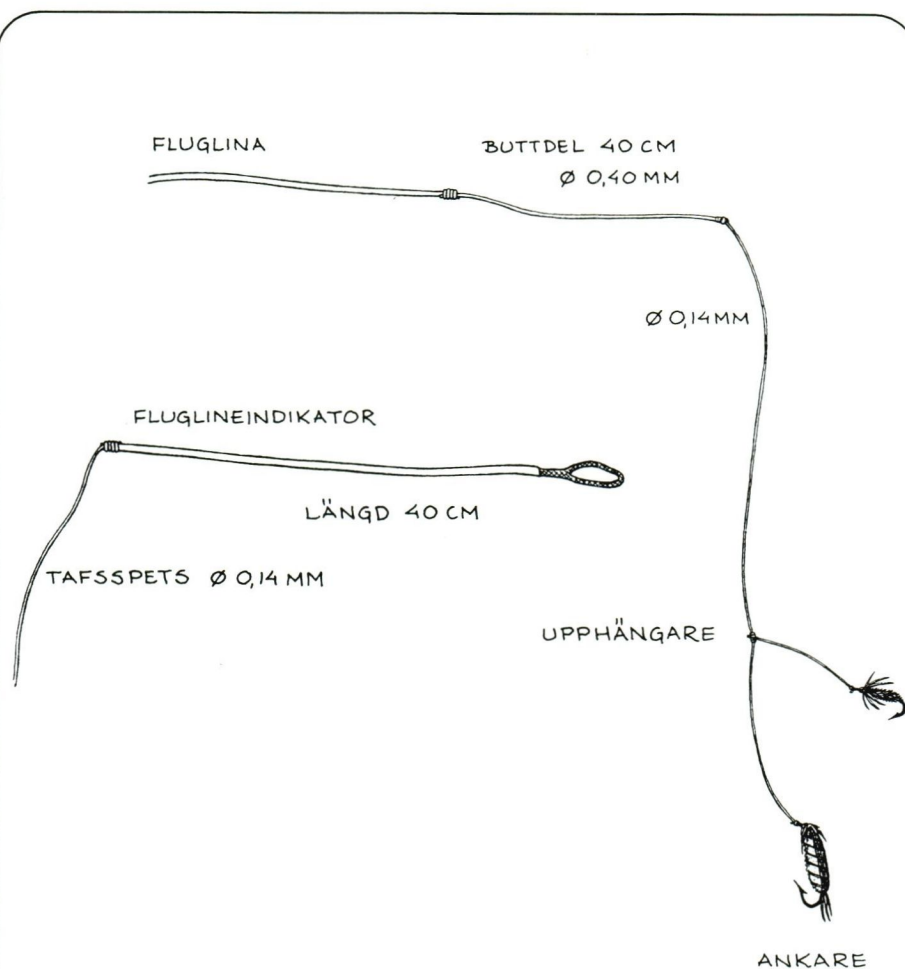
forts från föreg sida

Den tafs jag använder för det här fisket är mycket enkelt konstruerad; närmast fluglina sitter 40 cm 0,40 mm nylonlina, därefter följer en tunn spets på 0,14 mm. En tunn spets har stor fördel genom att den har liten "yta" och därmed ger lågt motstånd i vattnet. Den hjälper alltså djupnymfen att sjunka snabbare. En tjock tafs har svårare att sjunka igenom den snabbare ytströmmen – något de flesta flugfiskare aldrig tänker på. Men gör bara experimentet att hålla handen utanför bilfönstret och vrid den sedan växelvis med "tumsidan" respektive hela handflatan mot fartvinden, så märker du snart vilken inverkan den större, vindfångande ytan har. En liknande effekt har det strömmande vattnet på din tafs.

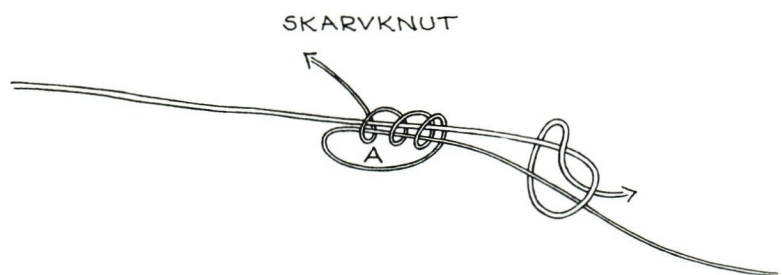
Spetsens längd varierar jag beroende på vattendjupet. Är detta 1 meter, så låter jag spetsen vara 0,9 meter lång. Tafsens korta, 0,40 mm tjocka buttdel har jag alltid infettad med Gink eller liknande flytmedel. Det är nämligen buttdelen som indikerar nappet.

Om du ändå har svårt att se buttdelen, finns det en uppsjö av andra nappindikatorer att välja mellan; allt från en påknuten och infettad garnstump till olika typer av påträdda småflöten. Men det går sällan att enbart lita till fluglinans spets eller tafsens buttdel i lite snabbare strömmande vatten. På flytlinor i lägre viktsklasser är dessutom spetsen oftast så tunn att den består mer av kärna än coating. Spetsen vill därför gärna sjunka, även om du fettar in den gång på gång. Därför kan det vara lämpligt med en tjockare fluglina och använda denna speciellt för ditt djupnymffiske – speciellt i lite oroligare vatten. Som jag redan poängterat, så är det aldrig fråga om annat än korta kast. För att belasta ditt spö och ta fram aktionen i det, kan du därför med fördel till ett klass 5–6 spö använda en billig WF7 flytlina, som du helt enkelt klipper av spetsen på framför klumpen. Montera sedan tafsspetsen direkt i lina och strunta i buttdelen av nylon. Då får istället den tjockare och mer välflytande fluglinan fungera som nappindikator. Ett billigare alternativ är att klippa cirka 40 cm av klumpen på en kasserad lina, förse den med tafsspets och montera den med en ögla för snabbkoppling till din fluglina. Då har du en fluglineindikator som tydligt visar när fisken tar.

Manipulationer av detta slag har ingen betydelse för presentationen av flugan. Djupnymffisket är ett kort-hållsfiske, och dessutom gäller det ju

Vid fiske med djupnymf behövs en tunn tafs och någon form av nappindikator. På den övre teckningen består denna av en infettad buttdel av tjockare nylon, medan den nedre teckningen visar en 40 cm lång indikator klippt från en tjock fluglina och försedd med en ögla för snabbkoppling.

Det är nära nog omöjligt att knyta samman så skilda lindiametrar som 0,40 och 0,14 mm med traditionella tafsknutar. Använd istället den skarvknut som redovisas ovan: Slå en vanlig överhandsknut på 0,40-linan, men dra endast ihop knuten till en lös, mindre ögla. För in den tunna tafsspetsen genom ögla och gör en glidknut (A) runt den grövre butten. Fukta med saliv och dra åt båda knutarna. Dra sedan ner glidknuten mot den åtdragna stoppknuten.

Trimma.

att med hårda kast få nymfen att bryta ytan. Så det är knappast tal om någon delikat presentation, där du smeker ut din fluga och därför behöver en långsamt taperad fluglina med tunn spets.

Ankare och upphängare

Vid djupnymffiske brukar jag använda mig av två flugor samtidigt – ett ankare och en upphängare. På så vis fiskar jag av två djup samtidigt; ankarflugan nere vid botten och upphängarflugan en bit ovanför.

Flugmönstren skiljer sig säkert inte från dem du redan brukar använda. Men det är viktigt att ankarflugan är bunden så att den lätt slår igenom vattenytan och sedan sjunker mot botten. Därför bör den inte vara försedd med yvigt hackel och helst bunden av vattensugande material, till exempel chenille. Den kan också vara förtyngd med blytråd eller försedd med guld-huvudpärla.

Upphängarflugan ska vara lättare än ankaret och kan också vara mer traditionellt bunden och till exempel försedd med ett livfullt hackel. Upphäng-

arflugan fästs på en kortare eller längre upphängartafs en bit ovanför ankarflugan så som framgår av teckningen. Längden på upphängartafsen väljer du naturligtvis efter det djup du vill att denna fluga ska fiska på.

Många kanske tvekar för att fiska med två flugor på tafsen, eftersom man tror att det lätt innebär trassel. Men vid korta kast är den risken minimal. Däremot gäller det att ta hänsyn till den extra kroken när man drillar och landar fisken – eller fiskarna – för med den här metoden kan man ju faktiskt få en doublé...

Mer om harkrankar...

forts från sid 11

intresserade flugfiskaren under kommande säsong. Gör du några intressanta iakttagelser är du därför välkommen att presentera dem i FiN efter sommaren.

Larven

Men helt vid sidan av fisket med vingade harkranksimulationer, så bor-

de de vattenlevande arternas larver också få ett större intresse. Många liknar stora, feta och gråbeige fluglarver, vilket kanske kan förklara varför enkla haröre-flugor eller Va' du vill oftast fiskar så bra. Andra larver är mindre och ljusare färgade – kanske en Killer Bug? Ytterligare andra arter har vattenlevande larver som påminner om håriga fjärilslarver, vilka mycket väl kan imiteras med palmerbundna våtflugor.

Här finns också anledning att experimentera med hopbundna tandemkrokar för att imitera den ledade larvens "knixiga" rörelse, som jag nämnt i avslutning till mina akvariestudier. Kanske kan detta rörelsemönster också imiteras med flugor, vilka binds med förtyngning på främre delen av krok-skaftet för att få en jiggliknande rörelse...

God upptäckartur i sommar!

TIPSRUTAN:

Bättre fiskebilder

Det är inte lätt att hålla kameran stilla när man har dåligt ljus – till exempel vid skymningsfiske – eftersom exponeringstiden då blir lång. Ofta behövs det stativ, men ett sådant är både tungt och bökigt att släpa med sig.

Ett alternativ är att ha med en liten tygpåse till drygt tre fjärdedelar fylld med risgryn. En sådan påse väger nästan ingenting i packningen och kan placeras på en ojämn sten eller stubbe, varefter man ställer kameran och marker den till rätta på påsen. Då fördelas risgrynen så att kameran står stadigt.

Sedan använder man kamerans självutlösare – och kan på så sätt klara även långa exponeringstider utan skakningsoskärpa.

Dessutom kan ju "stativet" fungera som nödproviant på fjällfisketuren...

Bert-Åke Andersson

Fluefiskerens "fartøjer"

Når skridtstøvler og vadebukser ikke længere rækker, har fluefiskeren brug for et lydløst fartøj, der sætter ham i stand til at pürsche sig ind på fiskene

Text & foto: Steen Ulnits

I denne artikel vil vi se nærmere på de fartøjer, som er specielt egnede til fluefiskeri. Det skal i den forbindelse straks slås fast, at ethvert fartøj er et kompromis mellem forskellige krav. Samt at det perfekte fartøj helt enkelt ikke findes! Nogle fartøjer er ideelle, hvad angår problemfri transport – deres aktionsradius er så til gengæld uhyre begrænset. Andre har en ganske stor aktionsradius, men er så dyre og mere besværlige at transportere.

Flydering

Flyderingen – på amerikansk "belly boat" – er idag uhyre udbredt blandt amerikanske søfluefiskere. Flyderingens nuværende popularitet er forståelig. Den er nemlig overkommelig i anskaffelse, fylder kun lidt og er derfor let at transportere til og fra fiskevandet. Men man skal vide, at der er stor forskel på flyderinge. Og at de billigste også kan være de farligste at fiske fra.

De første flyderinge blev ikke brugt til fluefiskeri. I stedet blev flyderingen "opfundet" af bass-fiskere i det sydlige USA, hvor man fiskede i oversvømmede sumpområder, hvor det var umuligt at sætte en båd – endsige fiske fra land. Nød lærer som bekendt nøgen kvinde at spinde, og de amerikanske bass-fiskere fandt da også hurtigt ud af, at man kunne bruge en oppustet slange fra et lastbildek.

De første flyderinge var primitive sager, der udelukkende bestod af en slange med et simpelt kanvassæde. Siden da – specielt efter at også fluefiskerne begyndte at bruge flydering – er udviklingen gået endda meget hurtigt. Flyderingen er raffineret fra en oppustet lastbilslange til et højt specialiseret fartøj. Det simple kanvassæde er blevet til et regulært overtræk, der dækker hele slangen. Overtrækket er nu

formsyet, så den oppustede slange antager en form, der ikke længere er cirkelrund. Idag har den oppustede flydering en facon, der bringer hovedparten af opdriften hen bag fiskeren, hvor der er mest brug for den. Dette nødvendiggør stærke sømme, som er dobbelte, ja hellere tredobbelte.

Den traditionelle flydering har alle dage været svær at komme ind og ud af. Den drives jo fremefter – eller rettere bagud – med svømmefødder, som skal tages på, før man entrer flyderingen. Dernæst må man bakke ud i vandet for ikke at falde over sine egne fødder! Dette har den moderne flydering forlængst taget højde for. Dels med specielt designede svømmefødder, hvis spidser bøjer opad, så der er lettere at gå i og padle med. Og dels med de såkaldte "U-boats", hvor den traditionelle lukkede ring er erstattet af en U-formet slange, som er let at komme ind i med svømmefødder på. Der er ingen tvivl om, at U-boats er flyderingen i sin endelige form. De er lette at komme ind i og ud af, og de er lettere at padle – mere retningsstabile. Den runde flydering er derfor helt på vej ud.

Sikkerhed til søs

Så godt som alle flyderinge har to luftkamre – ét i selve slangen, der udgør flyderingen, og ét i ryglænet. Sidstnævnte er der både som en behagelighed og som øget sikkerhed, hvis nu det usandsynlige skulle ske – at hovedslangen punkterer langt fra land. Et stort ryglæn er derfor at foretrække. Hovedslangen skal regelmæssigt undersøges for revner i materialet – specielt omkring ventilen. En gang tal-kum skader heller ikke.

Det er meget lidt sandsynligt, at hovedslangen punkterer og tømmes for luft så hurtigt, at man ikke kan nå land.

Men det kan ske, og man bør altid tage højde for denne mulighed ved aldrig at tage ud uden en oppustelig flyde-vest med indbygget CO₂ patron. En sådan er uheldigvis ganske kostbar, hvis den skal være af et godkendt fabrikat. Og det skal den! Den koster i regelen lige så meget som eller mere end selve flyderingen...

Man finder snart ud af, at fiskeri fra en god flydering er ganske fascinerende. Man oplever sit fiskeri i et helt nyt perspektiv og kan snige sig endda meget tæt på ringende fisk. Men man vil også hurtigt finde ud af, at fiskeri fra flydering er en kold fornøjelse. Man sidder jo i timevis i vandet og mister derfor konstant kropswarme. Man skal derfor være meget opmærksom på, at man kan komme ud for en farlig underafkøling af kroppen – det, der blandt fjeldvandrere kaldes "hypothermia". Denne nedkøling sker langsomt og umærkeligt, hvis man ikke er opmærksom på fænomenet. Til sidst kan man være så nedkølet, at man ikke længere kan tænke klart og reagere rigtigt i nødstilfælde. Og da er man muligvis det næste offer for druknedøden...

Den bedste forsikring mod underafkøling er brugen af et par tykke – helst 4–5 mm – neopren waders. De bør være standardudstyr, når der fiskes fra flydering. I vinterhalvåret sikrer man sig yderligere med fiberpels inderst på kroppen. Man skal ligeledes sikre sig, at vadebukserne går langt op i ryggen – helt op til armhulerne. Man sidder nemlig lavt i en flydering, og er ens waders for korte i ryggen, kan der let komme vand ind her!

Endelig er der svømmefødderne, som bør være flydende. Da synker de ikke til bunds på søens dybeste sted, når man ligger langt fra land. Skulle de glide af, kan man let samle dem op

igen. Har man kun synkende svømmefødder, skal de sikres med stropper om støvlerne. Dette er livsvigtigt! I dag kan man få svømmefødder, der er beregnet til brug såvel med som uden støvler. Selv foretrækker jeg så klart dem, der kan spændes direkte på støvlerne. Da kan man færdes ubesværet på land før og efter fiskeriet.

"Kick Boat"

Flyderingen er bekvem at transportere til og fra fiskevandet og gør det muligt at fiske på steder, som ellers er utilgængelige. Tænk blot på skovsøer, som er omkranset af tæt buskads samt store åkandebælter, der umuliggør fiskeri fra land. Her er flyderingen for alvor i sit es. Men vil man fiske mere effektivt på større søer, eller ønsker man blot at komme hurtigere frem og tilbage, da må flyderingen give op over for en helt ny type fartøj – den ligeledes amerikanske "kick boat". Der er tale om en krydsning mellem en flydering og en gummibåd – med begge fordele.

"Kick boats" er så lette, at de nemt kan bæres ned til fiskevandet af en enkelt mand, hvis der altså ikke er flere kilometer. Og så er de forsynet med et stativ eller en ramme af aluminium, der giver mulighed for brug af regulære årer. Rammen gør det også muligt at medbringe langt flere ting, end der er plads til i ellers på en almindelig flydering. Endelig sidder man meget højere i en "kick boat" end i en flydering, hvilket gør fiskeriet langt mere komfortabelt. I regelen er der sågar en regulær stol med rygstød! Varmetabet i en "kick boat"

er derfor ikke nær så stort som i en flydering.

Årerne gør, at man hurtigt kan bevæge sig over ganske store afstande. Man skal dog også her være sig for at komme længere fra land i fralands-

hvilket i sig selv begrænser deres udbredelse. De koster således ofte lige så meget som almindelige småbåde...

"Kick boats" kan problemfrit søsættes på steder, hvor ingen almindelig båd kan komme. Og de er uhyre behagelige at fluefiske fra, hvis blot det ikke blæser for meget. De er nemme at ro, og man kan fiske på meget lavt vand – få cm – hvor flyderingen ikke kan komme. Alt i alt er de en slags luksusudgaver af flyderingen, men altså forbeholdt dem, der vil eller kan betale prisen.

Den normale fremdrift leveres af årerne, som mærkeligt nok ikke er i vejen under fiskeriet. Under selve fiskeriet kan man videre finjustere bådens position med svømmefødder, hvilket er meget praktisk i vind. I lidt vind kan man slappe af med at trolle med fluen på en synke-line, mens man indtager frokosten!

Til de mest udbredte "kick boats" hører den amerikanske "Water Otter", som har været på markedet i flere år. Og som roses højt af velkendte Doug Swisher – ham med "no hackle" fluerne.

Gummibåd

I Nordamerika er det uhyre almindeligt at drifte stille nedstrøms på de større vandløb, mens man fisker. Fluefiskeri fra en frit drivende båd, hvis position i strømmen blot korrigeres af en guide eller medfisker. Man søsætter båden så langt opstrøms som muligt og kører derefter i to biler ned til slutstedet, hvor man parkerer den ene bil og kører tilbage i den anden. Eller man har en tredje til at gøre det for sig.

forts på næste side

Kanoen er velegnet til at snige sig ind på fouragerende fisk i – eksempelvis denne 6 kilos karpe!

vind, end at man med sikkerhed kan nå tilbage igen. "Kick boats" er lette, stikker ikke ret dybt og tages derfor nemt af vinden. Et lille drivanker er således en god investering.

De første "kick boats" var små modificerede gummibåde med påmonteret stativ. Moderne udgaver er specialiserede sager med to separate pontoner af samme materiale som de bedste – og dyreste! – gummibåde. "Kick boats" er derfor langt dyrere end flyderinge,

Den amerikanske foldebåd har utrolige muligheder. Den vejer kun 35 kg, men er meget søstærk. Og så er den lydløs og har en stor aktionsradius. Fint valg til større søer og kystnært fiskeri i skærgården.

forts. fra föreg. sida

Til dette fiskeri bruges ofte specielle "drift boats", som er ekstra høje fortil og bagtil. Her er de så høje, at fiskeren uden problemer kan stå op og kaste med knæene hvilende mod rælingen. Den høje for- og bagende har nu primært til formål at undgå, at der kommer vand ind i båden, når man passerer "whitewater" – strømsteder med hvidskummende vand. Sådanne "drift boats" er dyre i anskaffelse og ikke helt så stabile i stærk strøm som de mere traditionelle gummibåde af "Avon" typen. Gummibåde af denne type er de bedst tænkelige, hvis vandløbet har farlige strømsteder, som må passeres under fiskeriet. Samtidig udgør gummibåde den solidest tænkelige basis for fiskeriet. Til gengæld er de langt sværere at styre i strømmen end de ægte "drift boats". Af samme årsag er almindelige gummibåde ikke velegnede til fiskeri på søer. Her er de nemlig svære at ro og meget lidt retningsstabile. Endelig er de overordentlig vindfølsomme. Her må man i stedet ty til "kick boats" – eller kano.

Kano

Kanoen er et herligt fartøj – ét, der

appellerer til eventyrlysten i alle drenge, store som små. Der er noget vildmark over kanoen – også selv om man kun sejler på Gudenåen! Kanoen er da også en indiansk opfindelse af kanadisk oprindelse. I Sverige og Norge, hvor kanoen er meget udbredt i vildmarken, kaldes den da også for "kanadensare".

Selv prøvede jeg første gang at fiske seriøst fra kano i Labrador i 1986. Jeg oplevede da, hvor overlegen en god kano er, når man skal snige sig ind på ringende fisk. Gang på gang lykkedes det at komme på kastehold af selv sky 2–3 kilos kildeørreder med nogle få, velvalgte tag af pagajen. Lydløst skar den slanke kano sig gennem det stille vand – frem mod den ringende ørred.

Kanoens store fordel er, at den er transportabel. Den kan bæres ganske langt – af to mand – og kan derfor komme frem til steder, ingen almindelig båd kan. Den kan også fint transporteres på taget af bilen, hvor den ingen trailer kræver. Kanoer laves i flere forskellige materialer – fra eksklusiv mahogni over kostbar og superlet kevlar til robust ABS plast og billig glasfiber samt slidstærk aluminium. Hver af disse materialer har fordele og ulem-

per. Tungest er træ og glasfiber – dyrest er uden sammenligning det superlette kevlar. Aluminium er det mest slidstærke, men larmer meget og hænger let fast på klipper og sten.

– Hvad skal man så vælge? Tjah, min første kano var af glasfiber og kostede ikke alverden. Til gengæld var den så tung, at jeg ikke ene mand kunne baksen den op på taget af min 2 meter høje kassevogn.

Det kunne jeg til gengæld med en "Ally" foldekano fra den velkendte norske producent Bergans. Den vejer nemlig kun 18 kg – trods sine 5 meter i længden og en lille meter bredden! Prisen er ganske vist lige i overkanten, men så kan kanoen også pakkes sammen efter brug.

"Ally" er norsk opfindsomhed, når den er bedst. Kvaliteten borger "Bergans" for – et navn, der er kendt af alle med hang til telt, rygsæk og vandrestøvler. Og funktionen fejler bestemt ikke noget. Kanoen med modelbetegnelsen "16.5 DR" kan uden problemer bæres og lastes af én mand eller kvinde. Den er ganske sidestabil og let at manøvrere. Hertil kommer, at den – sammenlignet med konventionelle ka-

forts på sid 54

NYTT FRÅN SVERIGE

Redaktör Mikael Frödin

Allmän fiskevårdsavgift- eller?

Under i princip hela den tid som sportfiskarna i Sverige har varit organiserade har det planerats och diskuterats hur man ska få fram medel till åtgärder som skall komma sportfisket tillgodo. Under de senaste 40 åren har arbetet kretsat kring en allmän avgift som skall betalas av alla Sveriges sportfiskare, en allmän sportfiskevårdsavgift. Tanken med fiskevårdsavgiften, som lanserats av Sveriges Sportfiske- och fiskevårdsförbund, var från början att främja sportfisket i Sverige och se till att rädda och bevara våra fiskbestånd i landet samt att på de håll det behövs återställa redan utslagna bestånd. Livskraftiga bestånd skulle sedan kunna beskattas på ett för naturen skonsamt sätt.

Sportfiskevårdsavgift blev fiskevårdsavgift

Det stod snart klart att det var omöjligt att få politiskt gehör för en avgift som skulle tas ut av enbart sportfiskare samt där de insamlade medlen skulle disponeras av sportfiskare för sportfisket i Sverige. I oktober 1991 presenterade Fiskeriverkets Per Wramner sin första utredning. Det stod nu klart att avgiften inte bara skulle omfatta sportfisket utan även yrkesfisket och det så kallade husbehovsfisket. Utredningen diskuterades men inga beslut togs.

Den nionde januari i år kom återigen en enmansutredning från Per Wram-

ner. Det var den nya regeringen som beslutat ta tag i projektet med en allmän fiskevårdsavgift och i november 1994 beställdes arbetet. Den nya utredningen säger att behovet av fiskevård är större idag än någonsin samt att den allmänna fiskevårdsavgiften skall erläggas av alla fiskande över 18 år och fördelas enligt följande:

Handredskapsfiske, år	100 kr
Handredskapsfiske, vecka	40 kr
Husbehovsfiske, år	250 kr
Yrkesfiske, år	500 kr

Avgiftsmedlen skall användas i första hand för bidrag till bildande av fiskevårdsområden, fiskevårdsåtgärder, inklusive utsättning av fisk, fisketillsyn och utveckling av fiskevården. Enligt förslaget bör den allmänna fiskevårdsavgiften hanteras av Fiskeriverket, men beslut om avgiftsmedlens användning bör fattas av ett särskilt råd med fem ledamöter. Dessa föreslås representera Sveriges Sportfiske- och fiskevårdsförbund, Sveriges Fiskevattenägarförbund, Sveriges Fiskares Riksförbund (yrkesfiskarna), allmänintresset samt Fiskeriverket.

Så långt utredningens förslag. Det finns dock stora risker och faror med förslaget. En av farorna är att det i förslaget står att högst 50% av medlen får användas till fiskutsättningar samt serviceåtaganden kring detta. Hemska tanke! Tänk om 50% av de troligen över 100 miljonerna som skall användas årligen skulle gå till utsättningar av fisk. På några år skulle vi kunna för-

vandla hela Sverige till ett gigantiskt put & take-projekt, långt från allt vad äkta fiskevård heter.

Förslaget säger att ett råd med fem ledamöter ska fördela slantarna. Vilka är då dessa ledamöter? Vi sportfiskare skulle endast ha stöd av Fiskevattenägarförbundet. Yrkesfiskarna vet vi var vi har, och vi vet vad den politiker, som troligen blir representanten för allmänintresset, säger då han tvingas ta ställning mellan att rädda ett bräckligt bestånd med öring eller – med yrkesfiskarna flåsande i nacken – rädda några få arbetstillfällen inom fiskerinäringen. Att Fiskeriverket själva i fråga efter fråga ställt sig på yrkesfiskarnas sida är ett sedan gammalt välkänt faktum.

Det är helt klart, att säger vi ja till det här förslaget, så kommer vi att få "vår" fiskevårdsavgift, men vi kommer inte att på önskvärt sätt kunna påverka hur pengarna ska fördelas. Om hälften av Sveriges sportfiskare betalar 100 kr kommer vi att bidra med inte mindre än cirka 60 miljoner kronor per år! Husbehovsfiskarna kommer att bidra med cirka 70 miljoner per år – utan att ens få sitta med vid bordet då pengarna fördelas. Sveriges knappt 4000 yrkesfiskare bidrar med cirka 2 miljoner per år, och trots att det är en trettiondel av vad vi sportfiskare skulle betala kan vi vara säkra på att det är yrkesfiskarna som skulle diktera villkoren för hur pengarna skulle fördelas. Nej, det finns ingen rim och reson i det här förslaget!

Säg nej för fiskevårdens skull!

Det är bättre att vi avstår från den här typen av fiskevårdsavgift helt och hållet. Det är ju bättre att låta bli att hoppa, än att hoppa i galen tunna. Skulle vi gå med på det här förslaget, skulle det bli mycket svårt att motivera sportfiskarna runt om i landet att verkligen betala avgiften. Låt oss hoppas att det inom kort kommer ett nytt förslag på en fiskevårdsavgift, där man i proportion till hur mycket man bidrar med får bestämma hur pengarna ska fördelas. Varför inte tillsammans med fiskeribiologer och Naturvårdsverket? Blir förslaget ovan verklighet, är faran överhängande att undertecknad och andra som skriver om sportfiskefrågor inom några år skulle känna oss tvungna att gå ut och uppmana till bojkott av fiskevårdsavgiften som inte gav någon verklig fiskevård för oss sportfiskare utan bara blev en "abborrskatt"...

Vårens första havsöring

Text & illustrationer: Christer Danielsson

Väckarklockan tjuiter ilsket, men jag är klarvaken direkt för en gångs skull. Idag står det nämligen havsöringsfiske på programmet!

Klockan är bara halv fyra och det är fortfarande mörkt ute när jag försiktigt smyger mig in till mina två grabbar för att väcka dem.

– Vakna, det är dags nu!

Både Nichlas och Michael är på fötter samtidigt, kommer snabbt i kläderna och går ner i köket, där jag under tiden lagat till en stadig frukost. Vi ska åka långt, så det gäller att ha något i magen att starta dagen på.

Redan kvällen innan har vi packat vår utrustning, som vi nu stuvat in i bilen. Mina erfarenheter från tidigare havs-

öringsturer till kusten i april gör att jag sett till att vi har med oss varma och rejäla kläder. När allt är på plats ger vi oss iväg...

Den tidiga april morgonen är också lite kylig, när vi efter ett par timmars resa kliver ur bilen vid Morlanda på Orust, som är en alldeles utmärkt plats – inte bara att ta med sig barnen till – utan här har jag under flera år haft trevligt havsöringsfiske tidigt på säsongen. Här finns också många olika ställen att fiska av, så man kan tillbringa en hel dag på samma plats och ändå få ett varierat fiske. Det kan vara spe-

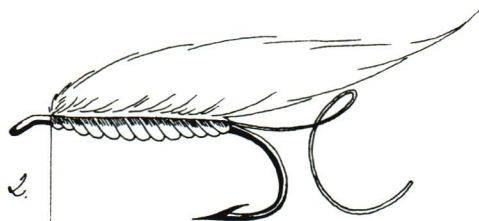
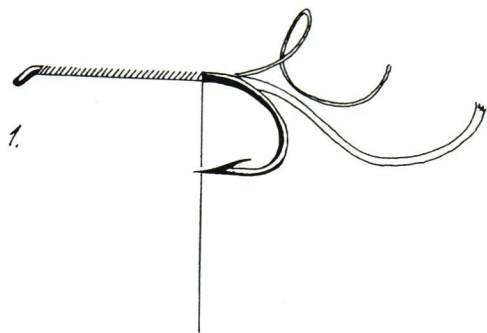

ciellt värdefullt vid blåsig väderlek – och när blåser det inte vid havet? Vid Morlanda brukar det alltid gå att finna något parti med vindlä, där det går att fiska fluga.

Vi hjälps alla åt att rigga våra spön. Nichlas och Michael väljer att fiska med spinn den här gången. Havet ser ju så

stort ut jämfört med regnbågssjön där hemma. Båda väljer var sitt silverblankt Tobydrag.

Själv har jag endast flugspö med mig. Rullen är laddad med en flytlina och ur flugasken väljer jag en fenomenal
forts på nästa sida

Mönsterbeskrivning till Mr Magoo

Tråd:	Svart
Krok:	Streamerhook stl 8
Kropp:	Body Dazzle Lure (alternativt tvinnad flashabou, färg pärlemo)
Rib:	0,25 mm nylon att säkra skinnbiten med
Vinge/stjärt:	2 mm bred skinnremsa från räva
Ögon:	Röda plastpärlor

Lämpliga flugval är för övrigt imitationer av borstmaskar och räkor samt naturligtvis olika traditionella streamers.

forts från föreg sida

streamer, som upphovsmannen, Björn Blomqvist, valt att döpa till "Mr Magoo". Det är en streamer försedd med en remsa rävsinn på ryggen. Den pulserar och rör sig perfekt i vattnet och har därför blivit en av mina absoluta favoriter för vårtröga havsöringar.

Pojkarna står otåligt och väntar på mig, när jag som sista åtgärd kontrollerar knutarna på min tafs. Jag har bundit på en 0,20-spets – och är äntligen klar att ge mig av. Vi väljer att börja vårt fiske i den första lerviken alldeles till höger om vår parkerade bil, men kan inte låta bli att stanna till på den lilla träbron för att kika ner i bäcken som rinner ut i havet.

– Kom nu då, säger Michael ivrigt.

Det har börjat ljusna så smått. Jag sneglar på klockan, som visar kvart över sju. Om allt stämmer, brukar det vara en huggperiod vid den här tiden på morgonen. Visserligen är vattenståndet lite väl lågt, men jag har ändå hopp om ett hyfsat fiske...

Jag vadar försiktigt ut i den lilla viken, medan pojkarna väljer att gå ytterligare en liten bit till några större klippor, där det är lättare för dem att kasta. De står inte särskilt långt från mig, så jag kan tydligt höra hur de talar med varandra. Jag hör deras samtal – som bortblåst är den annars ibland lite gnabbiga tonen. Det gör gott för själen att vara ute tillsammans så här tidigt en fin april morgon, tänker jag och gläds över mina små fiskekompisar, där de står i sina ilsket lysande flytvästar. Visserligen är här inte särskilt djupt eller strömt, men det är bra att barnen redan från början får respekt för sjön – och då är ju flytvästen en god och billig försäkring. Blir de vana vid den, så blir den naturlig att använda vid alla fisketurer...

Mitt första kast löper ut och jag börjar sakta fiska mig borte efter viken. Men efter en halvtimme utan hugg väljer jag att försiktigt ta mig upp på land igen för att tillsammans med pojkarna förflytta mig till en annan sandstrand längre bort.

Medan vi passerar en hög bergknalle, vid vars fot det finns en brygga som det är smidigt att gå på, berättar Nicholas att han har haft en fisk efter sitt blanka drag – men mer än så blev det inte.

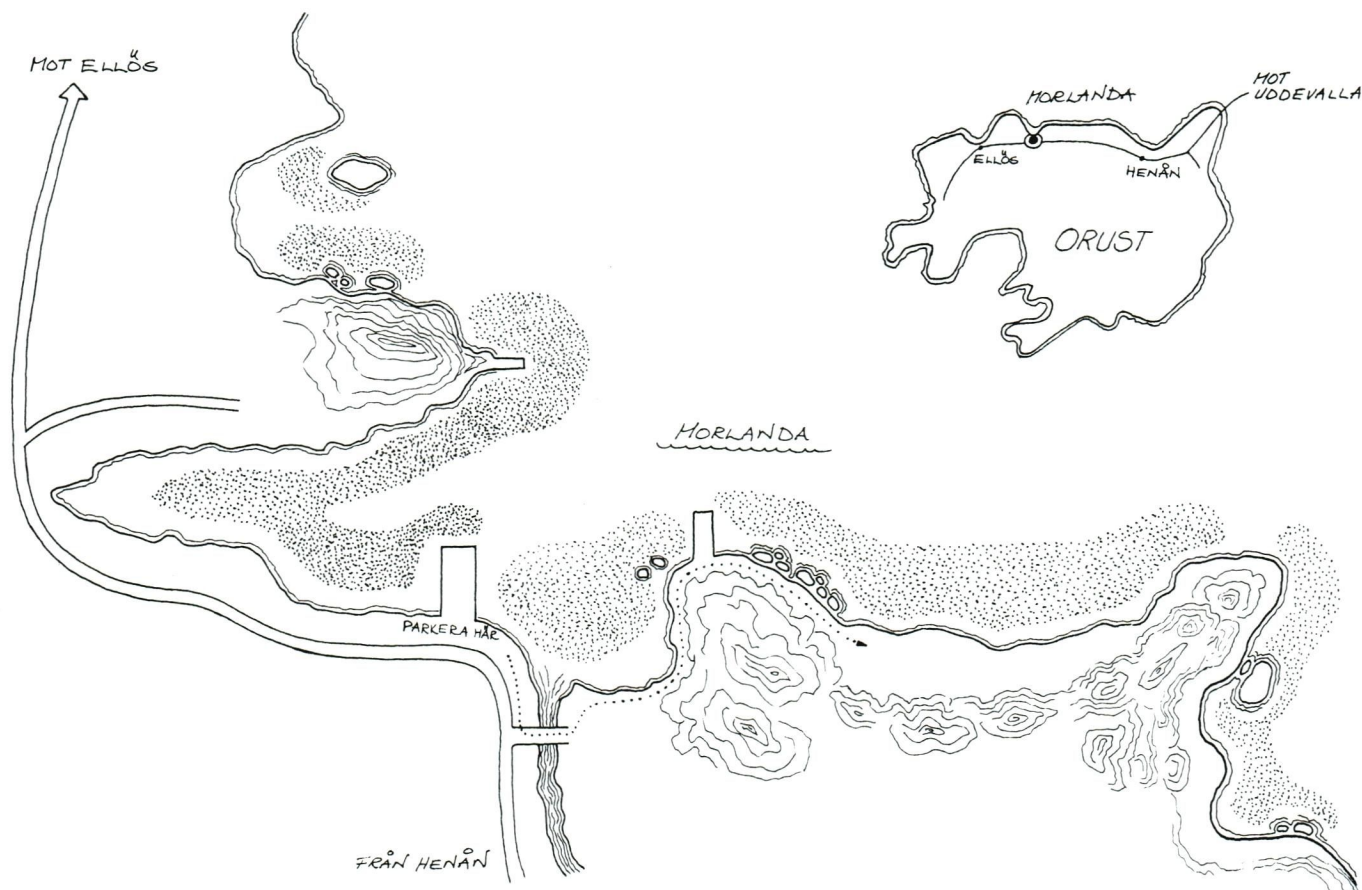
Vi sätter oss på stranden för en värmande fikapaus, men det dröjer inte länge förrän vi är igång med fisket igen. Efter att ha fiskat min fluga halvvägs genom viken och passerat en liten bäck som strilar nerför klipporna bakom mig, känner jag ett kraftigt ryck i flugan. Jag svarar genom att nypa tag i linan och höjer mitt spö! Och där sitter den – vårens första havsöring!

Den blanka öringen går till våders sex, sju meter framför mig, och jag hör hur Nicholas och Michael kommer springande längs stranden.

Drillning och landning går utan några missöden, och vi står sedan alla tre en stund och betraktar den vackra öringen, innan pojkarna fortsätter sitt fiske – uppmuntrade av min fångst...

Klockan närmar sig nu elva, och jag plockar ihop mina grejor och vandrar bort till den lilla träbron för att i den värmande vårsolen laga till vår mat. Pojkarna fiskar, men springer också omkring på upptäcktsfärd längs stranden

forts på sid 54

Havsöringsfisket vid Morlanda

När man kör mot Morlanda vid Orust via Uddevalla, Henån och vidare mot Ellös, passerar man längs vägen flera intressanta lervikar, vilka också kan vara väl värda att prova. Kika efter de vanliga typerna av havsöringsbottnar; det vill säga "leopardfläckiga" med omväxlande sand och tång. De brukar vara alldeles utmärkta biotoper för den strandnära havsöringen – och är så också här.

Men vid Morlanda finns det också möjlighet att lura lite större havsöring till hugg. Själv brukar jag lägga ner extra tid att fiska av de strömsatta uddarna, och då är det en stor fördel om det utanför udden djupnar av ganska brant.

Anledningen till att jag så ofta återvänder just till Morlanda är att jag här har möjlighet att variera mitt fiske från lervikarna till de strömsatta uddarna. På kartan har jag prickmarkerat de områden jag oftast väljer att fiska. Udden med

en liten stenpir till vänster på kartan är ett parti med lite djupare vatten. Områden med tångbevuxna stora stenar brukar också vara heta platser för jagande havsöring.

Det kan vara en stor fördel att lyssna extra noga på väderleksrapporterna inför en tilltänkt fisketur till Morlanda. Vattenståndet kan nämligen variera avsevärt beroende på kraftiga vindar. Hård blåst kan antingen pressa vattnet ut från eller in mot stranden beroende på vindens riktning. De bästa förutsättningarna för ett bra havsöringsfiske vid Morlanda är vid västlig vind, som gör att havet trycks in mot land och ger ett högre vattenstånd.

Många föredrar att också packa ner en spinnutrustning vid kustfiske efter havsöring, eftersom man erfarenhetsmässigt vet att det snabbt kan blåsa upp och bli svårkastat med flugspö. Men vid Morlanda brukar man för det mesta

kunna finna någon skyddad vik, där det trots allt går att flugfiska. Ofta går havsöringen också mycket nära land, vilket naturligtvis underlättar kastandet. Själv klarar jag mig bra med en utrustning i klass 5–6 och en flytande lina. Men ibland kan en sinktip vara att föredra.

Tänk på att vattnet är tämligen salt här på Västkusten. Var därför noga med att skölja av all utrustning i rent vatten efter avslutat fiske. Annars kan det salta vattnet ställa till stor skada med korrosion på rullen som följd. Torka också av fluglinan efter fisket, så att den är i topptrim till nästa fisketur. Tänk också på att aldrig sätta tillbaka en fuktig fluga i flugasken. Risken är nämligen stor att inte bara den våta flugan rostar av saltvattnet – utan att den också "smittar" övriga flugor. Med lite otur kan därför hela askens innehåll förstöras!

Storfisk eller småfisk...?

Om udda fångster som visar att alla flugfiskar inte med nödvändighet måste ha fettfena

Text & foto: Pelle Klippinge

Bill hade inte mer än kastat ut sin tubfluga förrän en storfisk sög fast den i ett svindlande napp. När han krokade upp kändes det riktigt att det var storfisk på gång. Riktig storfisk!

Dagarna innan hade jag bordat ett par välväxta pjäser, också de från min gamla ekbåt, så visst var det stor och blank havsöring på gång. Men Bill var knäpptyst – och visst var det något som inte stämde. Rusningen, den allra första rivande rusningen, kom aldrig, utan fisken kryssade bara snett bort från båten trots hård press från Bills spö.

Med gemensamma krafter lyfte vi så småningom ombord en mycket vacker gädda. Lite snopna var vi väl trots allt, då vi sällan eller aldrig får annat än havsöring under de tidiga vårmånaderna. Vi uppskattade vikten till drygt tio kilo och beundrade länge och väl den stora gäddmadammens färgsprakande teckning. Vackert leopardliknande fläckmönster med skiftningar i grönt, gult och vitt.

Denna stora gädda tycker jag är ett fint exempel på de smått oväntade och överraskande fångster som vi flugfis-

kare emellanåt får uppleva. Udda fångster som faktiskt ganska lätt kan få en viss kontinuitet om vi bara är beredda att våga satsa lite grand och göra avkall på prestigen att alla "flugfiskar" måste ha fettfena. För egen del tycker jag istället att det är kolossalt spännande att prova något nytt...

Iden är en annan favorit, som nästan alltid är tillgänglig då havsöringen är försvunnen från havsfjärdarna. Siken likaså. Den är något av kustens finsmakare, med små kräftdjur och snäckor som specialitet. Ofta är den svårtrugad och misstänksam mot flugan. Abborren är också en trevlig flugfisk, då den ivrigt jagar fram bland sommargrynnor och skriande måsar. Och sedan har vi naturligtvis näbbgäddan med sina hisnande dragningar i flugan utan att fastna. Därtill alla våra andra vanliga och lättillgängliga stimfiskar som mört, löja och strömming. Långt ifrån några skrytfiskar kanske, men har du tänkt på så vackra de är och så blanka!

Är du skicklig nog att hinna kroka en löja förresten...?

Ovan till vänster: Bills storgädda.

Ovan till höger: Flugfångad id och sik.

Till höger: Strömningen blir inte så stor – men nog är den vacker...

Nedan: Även vår vanliga mört kan vara en mycket trevlig flugfisk.

BOK- BITEN

Redaktör Jan Sekander

En fiskekamrat på färden...

Så spirar åter hoppet om nya spännande flugfiskedagar. Det är en alldeles särskild förväntans känsla att se dagen längas, att se vintergäcken krypa upp bland fjorårets vissnade löv och möta hästhovens solskiva i dikesrenen.

Likt björnen kan vi nu krypa ur vinterdvalan, känna fiskehungern gnaga i själen men också veta att många spännande upplevelser med flugspöet väntar.

"Vintern har varit rätt så lång, men sommarn kommer så småningom" sjungs det visst i någon visa. Då vi möts i Bokbiten nästa gång är sommaren förbi. En pålitlig, intressant, tålmodig och kunnig fiskekamrat på färden? En flugfiskebok såklart.

Med världiga flugfiskarhälsningar och önskan om en skön sommar.

Jan Sekander

Per G Gulbrandsen: *Med Karjol og Laksestenger i Norge för 150 år siden*. 123 s, A4 format, illustrerad. Pris: NKR 248:–. Lokalhistorisk Forlag, N-2314 Esp, Norge. Tel 62 58 02 13.

För den moderne laxflugefiskaren som vill lära sig lite mer om sin sport än att "bara" resa västerut en eller ett par veckor varje sommar i jakten på den blanka laxen, ger denna bok en mycket verklig och intressant historisk bakgrund till hur vi idag fiskar efter denna åtråvärda fisk. Boken berättar på ett mycket sakligt och kärleksfullt sätt hur de allra första brittiska sportfiskarna kom till de norska älvdalarna. De flesta var välbärgade adelsmän som varit med om att skapa det Brittiska Imperiet med alla sina utländska besittningar. Här finner vi namn som; Bilton, Lloyd, Hutchinson, Sir Hyde Parker m fl. Dessa kom under tidigt 1800-tal inseglande till många av de norska fjordarna. Med häst och kärra färdades sedan dessa äventyrare upp i älvdalarna. Det som främst lockade var naturligtvis den vilda och storslagna naturen – tränga och vilda dalar med enorma scenerier – här fanns ju outtömliga möjligheter till både jakt och fiske. Under denna tid var de norska laxälvarna föga kända. Emellertid fann dessa brittiska pionjärer här plat-

ser som torde ha varit det absolut ultimata för att idka sin kära sport – laxfisket med fluga. En del blev så förtjusta i Norge att man faktiskt bosatte sig där. Många engelsmän och norrmän blev vänner för livet.

När vi i boken läser om eller tittar på urgamla fotografier, där dessa sportsmän stolt poserar med otroliga fångster, skall vi samtidigt ha i åtanke att dagens problem med högeffektiva fiskeflottor till havs och genetiska sjukdomar orsakade av industriella föroreningar inte existerade. Det var en hoppfull tid fylld av strapatser och äventyr. Tyvärr får vi idag bara läsa och drömma om alla dessa fantastiska fisken.

Därför var det med stor glädje och iver jag fick Per G. Gulbrandsens bok i min hand. Här berättas vidare om hur de första "leije-kontrakten" skrevs, om norrmännens relationer till sina engelska gäster, gamla brevväxlingar och fångstjournaler. I ett kapitel berättas om redskapen, överdimensionerade spön och rullar vilka var tidstypiska. Laxflugorna som var en viktig del i utstyret finns exakt återgivna (i nybundet skick) med mönsterbeskrivningar på tre färgsidor i slutet av boken.

En stor del av händelserna utspelas i Namsenområdet, men generellt kan dock sägas att liknande händelser äg-

de rum i de flesta andra älvdalar. Dessa flugfiskare for oftast från en dal till en annan – färden gick med häst och kärra (Karjol) på primitiva vägar och kunde ta veckor, ja månader i anspråk. Upptäckarglädjen var stor. Allt detta finns målande beskrivet i boken. Här finns ett antal gamla akvareller och andra illustrationer. Författaren har gått mycket grundligt tillväga. Samtliga sak- och personuppgifter är hämtade från Norskt Statsarkiv, Trondheim, samt från Trinity College Library, Cambridge, England. Boken är i A-4 format på 123 sidor. Omslaget pryds av en vacker akvarell med en tidstypisk nygamal laxfluga lagd ovanpå. Allt bildmaterial är av ypperlig kvalitet och jag kan rekommendera boken å det varmaste.

Trevligt brasfiske!

Sven Olov Hård

Solfisken

Gunnar Westrin: *Solfisken – Harren som flugfisk*. Bokförlaget Settern 128 s. Pris SEK 262:–.

Den produktive författaren Gunnar Westrins åttonde bok är en lovsång till harren, vår kanske mest insektspräglade flugfisk. Boken tar upp det mesta som kan tänkas när det gäller harr och harrfiske, från rena fiskeberättelser till mera ingående studier när det gäller harrens längd och vikt, födoval, fångststatistik m m. Boken är uppdelad i sex avdelningar där olika aspekter på harren som flugfisk tas upp.

I en avdelning beskriver författaren på ett intressant och trevligt sätt sin flugfiskekarriär, alltifrån sin första harr till fiskeupplevelser i goda vänners lag som vuxen.

Gunnar Westrin tar vidare upp harren ur ekologisk synvinkel, där vi bland annat får veta att det finns och har funnits en hel rad olika harrarter förutom *Thymallus thymallus* dvs europeisk harr.

Är man flugbindningsintresserad

(och det är väl de flesta av oss) så rymmer boken många fina förslag med mönsterbeskrivningar på gångbara harrflugor.

I en särskild avdelning, kallad FLUGFISKARE BERÄTTAR, bidrar åtta flugfiskeprofiler med varsin berättelse om harrfiske.

I slutet av boken får den kulinariskt intresserade läsaren sitt lystmäte i form av olika förslag på hur man bäst anrättar "The Lady of the Stream" så att hon blir en njutning för gommen, eller vad sägs om t ex Vitlökspreparad Rosmarinharr?

Boken illustreras av många fina bilder både i svartvitt och färg. Man kan vid läsning av denna bok inte undgå att beröras av två saker; författarens ödmjuka inställning till naturen och inte minst rädslan och oron för att miljöförstöring och andra hot mot våra vattendrag ska ödelägga vår fina hobby FLUGFISKE.

Billy Petersson

Sjørret

Leif-Erik Larsen: *Sjørret*. Naturforlaget. Pris: NOK 395:-.

Den unge, entusiastiske nordmann Leif-Erik Larsen behandlar her det meste av sjørretfiske i saltvann og elv. Boken anbefales. Den dekker et stort område på en utmerket og vel avbalansert måte og forfatteren skriver godt.

Boken er bra komponert. Dette er ingen fluefiskebok, men nesten – fluefisket dominerer stort. Det er en fornuftig forholdsmessig stofffordeling mellom de sentrale deler som er sjørretens historie, saltvanns- og elvefiske og fluebinding.

Den største delen er viet sjørretens historie og forfatteren er her meget bra, særlig på livshistorien fra elv til hav og tilbake som gytefisk. Denne historien er sentral for forståelsen av vår motstander. Larsen er oppdatert og gjengir mye fra forholdsvis nye forskningsresultater. Han er adskillig knappere på ørretens sanser og kunne med fordel ha gått litt nærmere inn på ørretens syn hvor det foreligger spennende ny kunnskap.

Fisket i saltvann utgjør omtrent 1/5 av boken og er svært nytting. Særlig fluefiske i saltvann har hatt en rivende utvikling og det er ennå svært lite litteratur. Det er mange som vil ha stort utbytte av forfatterens erfaringer. Han kunne med imidlertid med utbytte ha utvidet dette noe med mer informasjon om byttedyrene og deres bevegelser i sjøen. Forfatteren burde kanskje ha fremhevet sterkere at det er to slags

sjørret i saltvann om høsten, gytefisk og jaktende fisk, hvilket jo krever forskjellig taktikk – er det forskjell på stamplasser, aktivitet osv.?

Larsen synes å ha bra erfaringsgrunnlag også når det gjelder elvefiske. Han mener sjørreten bare i unntakstilfelle tar insekter som mat, men tar ikke helt konsekvensen av dette, særlig i kapitel om stamplasser.

Forfatteren berører såvidt de uskrevene fiskeregler og sier man kanskje må ha fisket lenge for å forstå rekkevidden av dem. Jeg savner et skikkelig kapittel om fiskeetikk. Forfatteren viser flere steder at han kunne ha vært denne oppgave voksen. Boken blir sikkert lest av mange unge fiskere som trenger etisk ballast. Det er uenkelig mye stygt å se idag når det gjelder opptreden og oppførsel i elv og sjø. Jeg er enig med Larsen i at vi godt kan låne et uttrykk fra Danmark – vi er lystfiskere.

Boken er i det store format og fremtrer på alle måter positivt.

Den smule pirk som er nevnt ovenfor går på ønskeligheten av mere stoff, hvilket i seg selv er en anbefaling og boken anbefales, særlig som et "must" for saltvannsfiskere.

Svein Skjønberg

...och mer om sjørret

Kurt Malmbak-Kjeldsen: *Sjørret-Sjørret*. Landbruksforlaget. Pris: NOK 396:-.

En bok om sjørretfiske av en danske på norsk?! Den må være god – og det er den da også virkelig! Den uerbødige innledning treffer vel en holdning som kan være utbredt blant nordmenn. Sjørretfiske er imidlertid utbredt i Danmark og de tar årlig svært store sjørreter i små danske åer. I tillegg er kystfisket meget utbredt. Og forfatteren av denne bok er slett ingen hvem som helst, boken har i den opprinnelige danske versjon blitt betegnet som en bibel for sjørretfiskere. Den er også en svært stimulerende lærerik bok for norske sjørretfiskere.

Forfatteren er av beste kaliber lystfiskeforfatter. Han er en problemløser og minner slik litt om den legendariske amerikaner Vince Marinaro. Jeg er enig med oversetteren Trond Fjeldseth i at forfatteren elsker å lære om sjørreten. Han lanserer flere teorier som alle virker godt fundert.

Dette er imidlertid ingen fluefiskebok. Saltvannsdelen inneholder vel så mye om slukfiske, men dette er også en fluefiskebok og det meste av innholdet kan inspirere alle sjørretfiskere.

Det er et meget interessant og spennende kapittel om ørretens instinkter og adferdsmønstre. Forfatteren fremhever med styrke at elveørret er dominert av gyteinstinkt mens ørreten i saltvann som regel er på jakt, dog med adskillig innslag av gytefisk på høsten. Disse forskjeller bør også bestemme vår taktikk og fluevalg.

Saltvannsdelen er glimrende, full av informasjon og forfatterens gjennomgripende intelligente teorier. Selv om danske forhold er ganske annerledes enn i resten av Skandinavia og de mange henvisningene til fisket fra "første rev" på langt nær har samme betydning er det så mange opplysninger om standplasser og matvalg ut fra temperatur, tidevann, vannstand og vind at denne bok er en "must" for alle som fisker i saltvann.

Forfatteren har også en gjennomgang av byttedyrene og deres sesong og adferd hvilket er meget viktig for et fiske som fremdeles er forholdsvis lite kjent og hvor litteraturen er sparsom. Boken deler elvefisket i to deler – småelver og store elver. Det er adskillige viktige tips for danske – og andre – småelver, men forfatteren viser tydelig at han også er kjent med de store elver. Han er fullt på høyden med annen tilgjengelig litteratur om standplasser og fiskemetoder. Og han har igjen sine personlige meninger. Det er vanlig å lese at 80% av sjørreten tar da flua svinger og/eller bremses på slutten. Følgende anbefales å fiske mest mulig nedstrøms slik at flua hele tiden har den ønskede hastighet.

Dette er også i sin fremtreden en praktbok i stort format.

Det er en utmerket oversettelse og det er også mange fargefotos av oversetter, men det er pinlig at nordmenn må ha danske bøker oversatt.

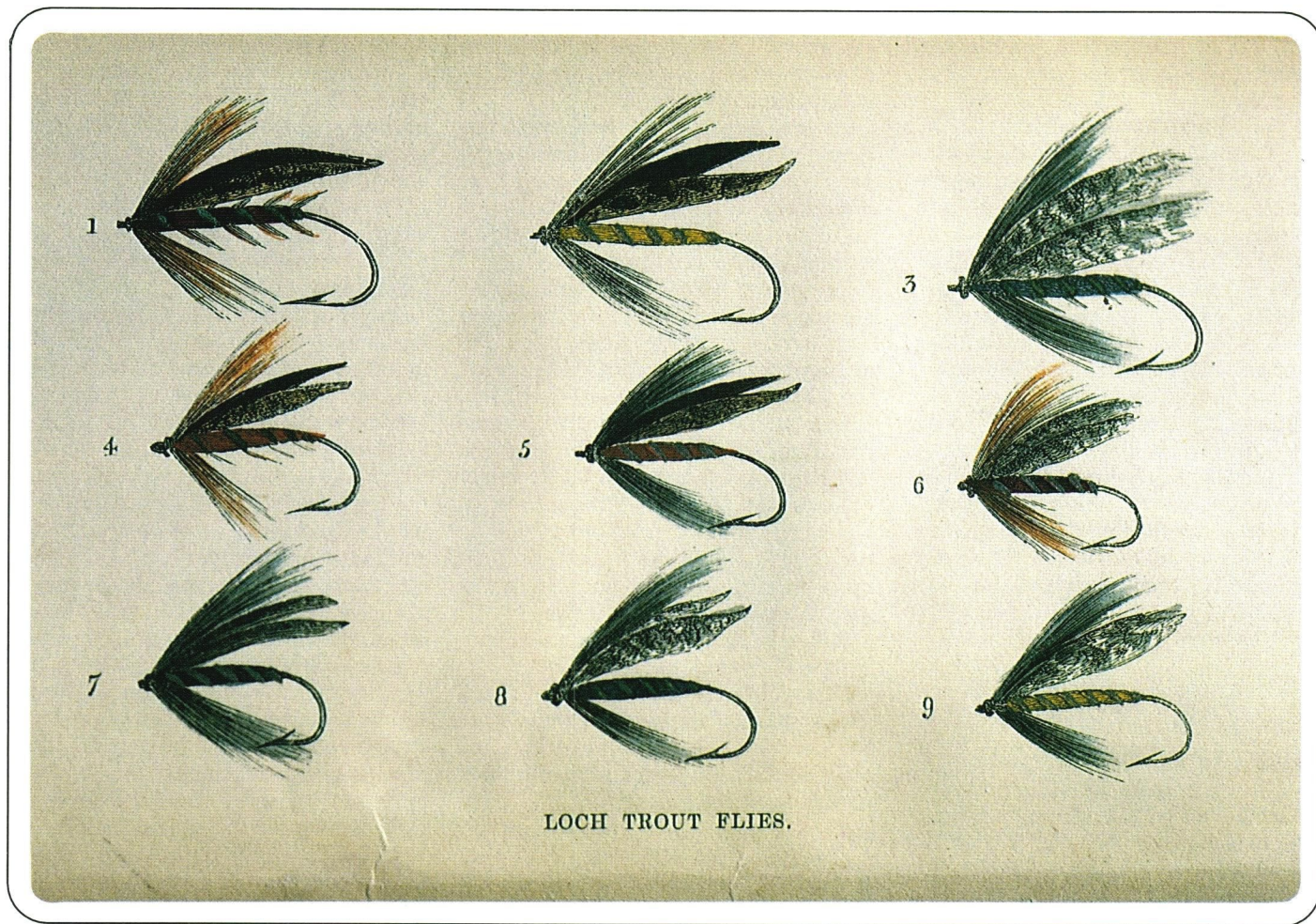
Svein Skjønberg

47 laxflugor

Mogens Espersen: *47 Laksefluer til fiskeri i Norden*. Forlaget Pinus, Skjern 1994. Illustrerad. Pris: DKK 185:-.

En liten, trevlig men intressant bok på 120 sidor. Författaren är till yrket redaktör och denna bok är hans elfte i ordningen. Boken riktar sig framför allt till dem som vill lära sig lite om laxflugemönster som använts och som fortfarande brukas i Nordiska vatten. Här presenteras både gammalt och nytt i laxflugornas "mystiska" värld. De 41 mönstren presenteras på ett lätt- samt och intressant sätt. I ett kapitel

forts på sid 52

Nio handakvarellerade Loch Trout Flies från J Hicks bok.

Det tidiga flugfisket i stilla vatten

Av Egon Burman

Jag har en rankig, hophäftad och i övrigt till det yttre illa medfaren bok i rött klotband utgiven i London 1855. Den är i fickformat och har säkert följt sin ägare i tweed-kavajens sidficka under många fiskefärder. Den har avgjort varit mer ute i "i fält" än stått i en bokhylla. En av ägarna har för övrigt varit den berömde Field-redaktören R B Marston av namnteckningen på försättsbladet att döma.

Boken har ett stort omfång i sidor räknat, 258 stycken, förutom 14 indexsidor i slutet av boken. Författare är en

för mig okänd storhet, J Hicks Esq, och han eller förläggaren James Blackwood har gett boken följande titel: "Wanderings by the Lochs and Streams of Assynt and the North Highlands of Scotland". Den har åtskilliga illustrationer, bland annat två sidor i färg, varav den ena visar nio Loch Trout Flies och den andra fyra Grilse Flies, alla vackert handmålade. Öringflugorna beskrivs utförligt, även med bindanvisningar. Hicks rekommenderar röda, orangefärgade, gröna och svarta kroppar, gärna ribbade med sil-

vertråd. Svart och rött hackel dominerar. Vingarna är mallard, turkey och grouse. Men inget finns om insekter eller vad flugorna eventuellt imiterar.

Den här boken är en av de tidiga dokumentationer jag känner till om flugfiske i stilla vatten. Tyvärr saknar den redovisning av fisketeknik och iakttagelser som sagt en total tystnad om insekter.

En del av klassikerna tar visserligen upp Loch- eller Lake-fiske, men det blir så att säga i förbifarten. Tom Stoddart har till exempel ett kort avsnitt om Loch-Flies i sin "The Anglers Com-

panion" från 1847. I sin katalog över lämpliga skotska vatten att fiska i, som återfinns i samma bok, räknar han upp en mängd Lochs men skriver just inget om flugfisket i dessa sjöar.

Francis Francis har ett särskilt kapitel om Lake-Fishing i sin klassiska "A Book On Angling" från 1867. Han behandlar också i ett avsnitt lämpliga flugmönster. De kopplas dock inte heller samman med den insektsfauna som finns utan det är mest flugor med Teal- och Mallardvingar, kroppar i rött, orange eller svart, ribbade med silvertråd.

Fisketekniskt är det den klassiska loch-fiskeskolan som presenteras. Tafsens har en ändfluga och två eller tre upphängarflugor. Man fiskar från båt. Den skall driva lagom långt från stranden och man kastar sittande i båten in mot strandkanten. På kvällen, då fisket är bäst, låter man den översta upphängarflugan "bobba" på vattnet. Det imiterar nattsländornas dans på vattenytan. De flesta och bästa öringarna tas på "The bob-fly" enligt Francis.

En annan skotte, J M Steel, gav under pseudonymen "Black Palmer" 1882 ut en liten bok på 81 sidor, som heter "Scotch Loch-Fishing". Ett av kapitlen handlar om flugor. En första grundregel för denne fiskekamrat är "lägg inte upp ett stort lager med flugor". Nej, sparsamhet rekommenderas å det livligaste. För en fjorton dagars fiske-semester behöver man på sin höjd ett tiotal mönster; till exempel Teal & Red, Zulu, March Brown, Mallard & Orange i vad han kallar Loch Leven-storlek. Ha högst tre flugor på

tafsen, eljest blir det bara trassel och stor risk för att man förlorar en massa dyra flugor i onödan. Men hur man skall fiska med dessa flugor får man inte reda på, bara att man bör ha ett spö kring 14 fot.

deras imitationer, för att bara nämna ett par exempel.

Hamish Stuart

Den som kom att lägga fram ett mer sammanhållet och utvecklat arbete om Flugfisket i sjöar var Hamish Stuart som 1899 gav ut "Loch and Loch-Fishing". Det är en både tung och tjock bok (väger 940 gram) på 400 sidor där Stuart försöker koppla i hop sjöarnas insekter med flugmönster; pekar på fiske-tekniska krav som till en del motsvarar de ambitioner som fött fram den rikliga litteraturen under 1880- och 90-talen om torrflugfisket. Även om Stuart inte fann torrflugfisket särskilt användbart i de skotska sjöarna.

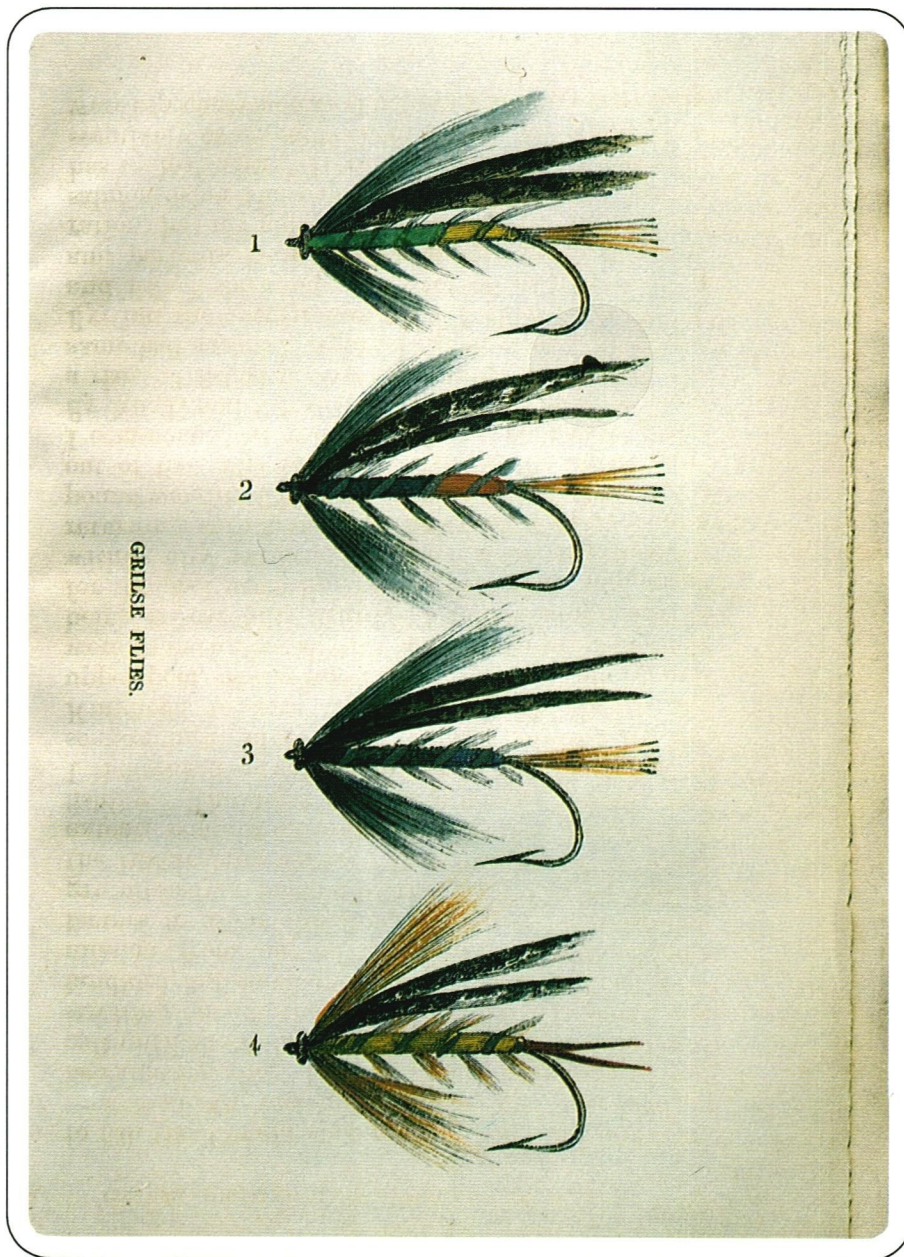
Han är särskilt elak, men på typiskt viktorianskt manér utan att nämna någons namn, men torrflugepuristerna Halford och hans vänner nere vid kritströmmarna i Hampshire och Wiltshire får ta emot en hel del skotska svingar. Men när han fått "skriva av" sig en del produkter ur sitt skotska temperament, finns det en genomtänkt och i långa stycken likadan ansats hos

Stuart som hos Halford. Hör bara:

"...the fly that imitates the natural food of the trout will, when naturally worked, not only kill the greatest number of fish and secure the most cautious, the best fed and the most fastidious specimens, but will also tend to the production of a more scientific and instructive style of fishing."

Stuart är eljest en ganska odräglig auktoritet att vara tillsammans med.

forts på nästa sida

Äldre fiskeböcker har ibland mycket vackra färgplanscher; som här fyra Grilse Flies från "Wanderings by the Lochs and Streams of Assynt and the North Highlands of Scotland".

Man kan undra över varför flugfisket i stilla vatten knappast alls kom att sätta några spår i den i övrigt rikhaltiga flugfiskelitteraturen i England fram mot 1800-talets slut. Just under 1880-talet kom ju Halford med sina uppmärksammade och betydelsefulla böcker, bland annat den om torrflugfisket.

Och tidigare under 1800-talet hade vi ju fått Ronalds bok om insekter och

Det tidiga flugfisket...

forts från föreg sida

Han är inte precis lättläst. Han växlar mellan en mångordig viktoriansk engelska, lite pratig och tröttsam, till en simplare journalistik. Den sistnämnda är ofta skrytsamma utläggningar över hur si och så många fler och tyngre öringar han har som genomsnitt under en fiskevecka än hans fiskekamrater. I förordet konstaterar han oblygt att boken är ett hastverk, genomfört under trettio kvällars arbete, efter att han under dagarna har ägnat sig åt sitt journalistiska yrke.

Trots detta måste man ändå i långa stycken värdera Stuarts insats mycket högt eftersom han onekligen är den som fram till sekelskiftet var författare till den enda mer genomtänkta och originella boken om flugfiske i stilla vatten. Hoppas man över hans första tretton kapitel, tidstypiska men fyllda av kvasibetonade funderingar – helt enkelt värdelöst rundsnack – och ägnar sig i stället åt den senare delen, som han kallar "Practical Loch Fishing" får man mycket i utbyte.

Stuart är den förste att med goda argument plädera för ett lätt och lättkastat spö. Det kan vara 9,5–10 fot långt. Mer än fyrtio yard lina behövs inte och rulle, lina och spö skall matcha varandra så man får god balans i utrustningen och utan att uttrötas kan kasta en hel dag.

I kapitel 17 går han åt "puristerna" från London. Under den anspråksfulla kapitel-titeln "The Philosophy of the Fly" radar han upp den ena elaka formuleringen efter den andra. Så här kan det låta:

"Vissa Purister har emellertid bildat ett exklusivt sällskap inom vilket en inbördes beundran odlas, hyckleri, spetsfundighet, fariseism och barbarisk nedvärdering av andra utvecklats, samtidigt som det blandas med utövande av fisketeknisk skicklighet av högsta slag, noggranna och flitiga entomologiska studier och undersökningar över öringens vanor, beteende och lynne. Detta Ordenssällskap har bildat en sorts sportfiskearistokrati självutnämnd till den högsta platsen i sportfiskets kungarike."

När Stuart ägnar sig åt att gå igenom olika praktiska problem och frågor kring öringfiske med fluga och flugspö i stilla vatten rör det sig om vakformer, öringens beteende och näringsök, hur man skall utnyttja de olika omständigheterna när man väljer fluga/flugor på tafs. Hur man lämplig-

gen fiskar av en del av vattenytan runt en udde eller i en vik beroende på vindriktning, vakform och mycket annat. Däremot är Stuart betydligt mer försiktig att yttra sig i frågor som rör insektsliv, flugimitationer och liknande, även om han beskriver situationer när öringen är selektiv, till exempel efter myror eller en viss slända.

När man så här efteråt skall värdera vilken betydelse Stuart haft på flugfiskets utveckling får man nog vara försiktig. Han citeras och nämns med högaktning av senare författare, men jag kan tänka mig att hans bok knappast var varje flugfiskares "bibel" när öring skulle fiskas i skotska sjöar. Men Stuart ger ändå en glimt av att öringfiske med fluga i stilla vatten är något mer än att dänga fluglinan med tre eller fyra flugor på tafs in mot strandlinjen utan tanke på alla de yttre omständigheter som råder och måste påverka flugval, fisketeknik och mycket annat.

Man får stå ut med hans viktorianska manér och språkbruk som bland annat innebär, att kan man beskriva en sak med tio ord i stället för med tre-fyra så ska man naturligtvis välja det förre sättet!

R C Bridgett

Jag vill nu avrunda detta mycket skotska avsnitt inom flugfiskelitteraturen med R C Bridgett's mycket välgjorda och betydelsefulla bok från 1924, "Loch Fishing in Theory and Practice". Det är en omfångsrik bok på 320 sidor i två delar. De första 15 kapitlen handlar om de sedvanliga fisketekniska och teoretiska spörsmålen, flugor och entomologi. Resterande 20 kapitlen är mer berättande om sjöar runt om i Skottland där Bridgett fiskat i hela sitt liv. Bland annat får vi vara med om kvällsfiske i Loch Leven. Berättelserna är upplagda så att man kan följa en fiskesäsong från mars månad till senhösten.

Bridgett talar i förordet om de tusentals utövarna av flugfisket i de stora skotska sjöarna. Han är djupt bekymrad över att den teori- och fisketekniska utvecklingen uteblivit under de femtio år han kunnat överblicka. Han ville med sin bok medverka till att sjöfiske med fluga och flugspö fick en klarare identitet och en mer medveten utveckling.

Ännu så sent som 1960, nästan fyrtio år efter Bridgett's bok gavs ut, karaktäriserar den kräsne C F Walker verket som det kanske bästa arbetet som fram till 1960 kommit ut om flugfiske i stilla vatten. Det enda som Walker klagat lite över är de entomologiska avsnitten eftersom Bridgett inte "var någon stor entomolog". Men i övrigt är han full av respekt för Bridgett's arbete.

Bridgett är den förste i flugfiskelitteraturen om stilla vattenfisket, som i ett särskilt kapitel behandlar entomologin. Han värdesätter nymfstadiet som det viktigaste, förbiser tycker jag nattsländans puppstadie, men betonar fjädermyggans betydelse. Den viktigaste dagsländen är Lake Olive, eller som Bridgett kallar den, "Medium Olive". Han har den både som torrfluga och som bob-fluga på våtflugekastet. Bridgett är också vid sidan av Mottram den som allra tidigast framhöll torrflugans betydelse för sjöfisket.

Bridgett vill ha ett relativt kraftigt spö sett med dagens ögon. Han har själv ett tio fots spö. Han föredrar också en förhållandevis lång tafs på cirka 10–12 fot med tre flugor, om det inte är torrfluga som gäller.

Det skulle föra för långt att referera mera ur denna bok. Men låt mig ändå konstatera att det tog mer än fyrtio år från Halfords dagar till Bridgett's arbete om fiske efter öring med fluga i stilla vatten, där vi möter en fast koppling mellan insektsliv, öringens föda under sommarhalvåret, flugor och fisketeknik – det vill säga ett mer utvecklat flugfiske-koncept även för stilla vatten. Och det var en skotsk miljö och skotska flugfiskare som fick utveckla grunden. Men ännu var vi bara i början. De näringsrika reservoarerna nere i England hade inte hunnit sätta spår i flugfiske-litteraturen. Men sådana vatten som Blagdon, Chew, Ravensthorpe, Weir Wood – för att inte tala om Graham Water – skulle snart träda fram och bilda en miljö för flugfiskets utveckling på samma sätt som kritströmmarna en gång gjorde på 1800-talet. Frånsett enstaka legendarer som Skues, Sawyer och Kite, med sina strömmande hemmavatten i Wiltshire och Hampshire, kom huvudströmmen under 1950-talet och framåt att ligga i utvecklingen i reservoarmiljön med sina uppgödda regnbågar och öringar, klumplinor, långkastande spön och en helt ny generation material från rymdålderns teknologi...

KLÄDER FÖR UTEFOLK !

TOUCHSTONE tillverkar mycket bra kläder för flugfiskaren som vill fiska oavsett väder.

Mycket hög kvalitet till bra pris. Mycket fin presskritik. Liksom av nöjda kunder. **CHINOOK**

heter den praktiska vadarjackan med rymliga rätt placerade fickor och mängder av bra detaljlösningar. **TUNDRA** heter en "förlängd" version i 1/2 och 3/4 längd. **TOUCHSTONE** gör även fleecejackor,

fiskevästar, överdragsbyxor, mössor, nackvärmare i fleece, flugplånbok, midjeväska mm. **CHINOOK** har blivit en succé runt landet bland fiskare. En av våra "mesta" laxfiskare sade, "vårdens bästa vadarjacka". Fleecejackorna **MADISON** och **SNAKE RIVER** har fått mycket bra kritik av användarna. Kraftig fleece i mycket hög kvalitet. Kan fås med vindtätt foder.

MACLEOD FISHERMANS SWEATERS. Ulltröjor från Yttre Hebriderna i klassiskt utförande i oljeimpregnerad ull. Mycket hög kvalitet. Stl. M - XXL, naturfärgad ull i brun / mossgrön och heavyweight. Crew Neck. Priset 715:- till 795:-. Inget slår ull när det gäller att hålla kroppsvärmen. Allt enligt marinens hypotermiexperter!!

SPRITE!!! Flugbindningskrok av högsta kvalitet till mycket bra priser. Handgjorda och kemiskt vässade. Väl värda att prova. Allt från öring till laxtrek!! Och **BLIND EYE LAX!!**

SPÖBYGGNAD. Vi har en massa trevliga detaljer att välja på. Bl. a. en ny enbent "snake" ring från **SEYMO**, som håller ut linan från klingan. Liksom övriga ringar från **SEYMO**. Bra rullfästen i olika utföranden, bl. a. nickelsilverrullfästen från **REC**, **SE** och **BELLINGER**. **SUPER SWISS** nickelsilverholkar för träspöbyggarna. Världens bästa holkar till Sveriges bästa pris. Bra kork och handtag. De flesta färgerna spöbindningstråd från **GUDEBROD**. MM. **KLINGOR** har vi mycket att välja mellan. Från dom flesta av dom stora tillverkarna. **SAGE, LOOMIS, FISHER, POWELL, LAMIGLAS, BRUCE & WALKER, MM.**

BRUCE & WALKER har i årtionden tillverkat mycket bra flugspön och varit ledande laxflugspö tillverkare, där man hela tiden utvecklats, utan att titta så mycket på gällande trender. Mycket att välja på, både enhands och tvåhands. Flugfiskaren, Flugbindaren, Författaren och Fotografen Lennart Bergqvist har under 1994 fiskat med ett 15' laxspö från Bruce & Walker. Lennart tycker att det är ett mycket bra flugspö, som fungerar alldeles utmärkt med dom korta klumpar han föredrar.

BRA BÖCKER FÖR BRASFISKET TILL BRA PRISER!!!

NYA BÖCKER!!! Bl. a. Falkus **Speycasting** och Garrison-Carmichaels **A Master's Guide To Building A Bamboo Fly Rod !!** Med mera titlar !!

TOUCHSTONE DESIGNS

ELGECO HI.P.
KLINGOR, SPÖN & FLUGLINOR

Flugspön och klingor i absolut toppklass. Har blivit något av succé under 1993 och 1994. Inte bara vi tycker detta är mycket bra spön, utan även FIN:s testare (se 4-93). Men roligast är alla nöjda kunder som hört av sig. Finns som klingor från 8' "3-5 till 15' laxspö för lina 10-11. 4-delade klingor från 9' #4-6 till 10' #6-8, 13'6" och 15' lax. Priser från 895:-. Vi bygger bra spön från dessa klingor från c:a 1900:-, beroende på val av detaljer. Vill man ha ett bra "allround" spö, så välj ett 3-delat 9'6" #5-7 eller #6-8. Klinga 1195:-. **HÖSTENS KLINGA!** Ett 10' 3-delat för lina 5-7. Men funkar mycket bra med lättare linor. Perfekt båt- eller flytringsspö. **VÅRENS KLINGA!** Ett 9' 4-delat för lina 3-5.

ELGECO HI.P. Fluglinor i toppklass. Tillverkade av "en av dom stora". Till ett helt annat pris än normalt. Linor som provats under ett par år nu och som visat sig ha bra kastegenskaper och bra hållbarhet. Kostar 275:-, sinktlinorna 295:-, Full garanti !!

ELGECO STANDARD. Mellanprislinor till låga priser. Mycket lina för pengarna. Eller vad sägs om 160:- för flyt, int., sjunk och snabbst. 180:- för sinktp. Full garanti !!

MILL END Fluglinor i 2:a sortering. Oftast obetydliga fel. Finns hemma i flyt, inter- med., sjunk, sink-tip, longb. flyt. Pris 88:- / st., 240:- / 3st., 380:- / 5st. och 650:- / 10st.

Regal Flugbindarstad av högsta kvalitet. Det måste väl finnas något skäl till att Torill Kolbu använder ett. Vi kan inte tänka oss ett bättre städ.

MICHAEL EVANS & CO. Nya flugspön som båda fått fantastisk kritik i England ! Klart bättre än föregångarna. **15' SPEYCASTER MK2 #9-11** och **ARROWHEAD 9'3" #6-7**. Vi har båda till ett mycket bra pris. Även **MICHAEL EVANS SPEYLINOR** och **VIDEOFILMER!**

FENWICK Har ny "flytring" typ V-Hull. Till ett pris som är klart bra. Något för Väst kustens havsöringar. Har allt man kan begära av en flytring. Värt att prova inomskärs i havet.

BOB CHURCH Englands största leverantör av flugfiskepyrlar. Har en massa bra pyrlar, där vi skall försöka plocka ut godbitarna, som passar vårt fiske.

MEN BEGÄR PRISLISTA. I DEN FINNS MYCKET MER!

ELGECO

Box 8012

S- 421 08 Västra Frölunda

Sweden

Tel 031-473560

Fax 031-493581

Inte för alla flugfiskare.

Vi har 2 serier flugspön, handbyggda av oss i Sverige som vi inte kan rekommendera till alla. Om du hellre föredrar följande bör du titta på andra tillverkare.

1. Dålig / Undermålig kork. 2. Ringar ej placerade på ryggrad. 3. Tveksam finish, för långa lindningar.

Svensktillverkade flugspön i prislägen för de flesta plånböcker. Alla är omsorgsfullt och kärleksfullt handbyggda utan maskinell lindning etc. Ringarna, av bästa kvalitet, placeras noggrant på klingans ryggrad. Utvald kork av Floor Quality, den bästa som finns, används till handtagen. Rullfästen kommer från Glen Struble. Klingorna tillverkas åt oss av erkänt duktiga fabrikanter, inte i Fjärran Östern. Priserna börjar från 1495:- för Laisan, den billigare av de 2 serierna. Bägge spöserierna finns även som klinga.

Vi är stolta över att kunna bygga högklassiga flugspön i prisklasser som konkurrerar med massproducerade anonyma Fjärran Östern produkter. Se dessa hos väl sorterade redskapshandlare.

Vi säljer även på postorder. Vår katalog innehåller 44 sidor med enbart flugfiske från utvalda tillverkare världen över.

Vi har stor sortering av bra flugbindningsmaterial till kanske

Sveriges lägsta priser.

Katalog fås mot 10:-, värdecheck om 40:- medföljer.

Återförsäljare sökes

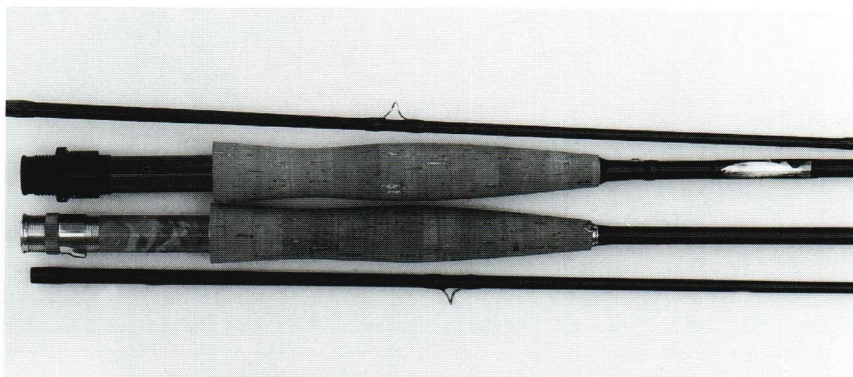
TEs

Flugfiske

Brogatan 5 903 25 Umeå

Tel 090-77 71 90 Fax 090-77 21 26

NYTT PÅ MARKNADEN

Redaktör
Erik
Erlandson

Ovan till vänster: Trout Neuveux är en gedigen 3 1/2 tums laxrulle med kraftfull broms. **Därunder:** Youngs Reflex 1470 kan användas för i stort sett allt tyngre enhandsfiske. **Till höger:** Petitjeans flugask är både vacker och praktisk. Här är den fylld med CDC-flugor. De speciella fjäderrarna finns numera att köpa i en mängd intressanta kulörer.

Inför den nya säsongen

Våren närmar sig nu på allvar och flugfisket kommer i gång över hela vårt avlånga land under de kommande veckorna. Ja kanske man allra längst i norr får vänta fram till midsommarveckan för att få ett givande flugfiske, men det finns dock möjligheter att pröva sina redskap i vatten runt om i landet. Det är konstigt med utrustning till flugfiske – även om man samlat på sig en hel del genom åren finns det alltid utrymme för att pröva någon ny del. Det är förstås inte alltid som de nya grejerna är bättre än de vi använt tidigare, men i många fall måste man konstatera att det har skett en kraftig förbättring under det senaste decenniet. Egendomligt nog har den kanske allra väsentligaste delen av vår utrustning, nämligen flugan, inte förändrats i samma utsträckning som de flesta andra delar av utrustningen. Flugbindningsmaterialen har blivit fler och framförallt mer syntetiska, men sannolikt har detta knappast påverkat dess fisklighet, dvs förmågan att locka fisk till hugg. Däremot har flugbindarkonsten spridits till allt fler flugfiskare, men det är ju en annan – och viktigare – sak. Till skillnad från flugornas utveckling har materialutveckling på framförallt linor och spön varit givande ur fiskesynpunkt. De nya spömaterialen tillåter en nybörjare i dag att täcka minst lika mycket vatten som en erfaren flugfiskare kunde för 30 år sedan. Detta har förstås haft betydelse för fiskets utveckling, inte minst för rekryteringen av nya flugfiskare. Dock gäller fortfarande huvudregeln att flugfiskarens kastteknik är avgörande för resultatet – åtminstone om man ställer detta i förhållande till samtidens övriga fiskare.

Under de senaste åren har våra redskapsfabrikanter experimenterat med en rad olika material till tafsar och backinglinor. Flätade tafsar har vunnit insteg bland flugfiskarna och nu kommer ytterligare nya typer av dessa. En lina som kan användas till detta ändamål är den s k Battle Line, en flätad lina som har mycket hög hållfasthet till låg diameter. Denna lina har utan tvekan sin bästa plats på spolen som backing; till tafsmaterial har FiN inte funnit den alltför lämplig. Men som backing fyller den sin funktion utmärkt, speciellt om man använder mindre rullar till tyngre fiske, vilket blir allt vanligare, och vill ha på lite extra backing. Eftersom diametern på t ex 25 pundslinan är betydligt mindre än på en normal backing av samma styrka, ungefär som en 12-punds dacronbacking, vinner man 30–40% extra utrymme. Nackdelen med dessa linor har varit priset – de har kostat alldeles för mycket för att vara realistiska alternativ till den vanliga, billiga daronbackingen. Battle Line kostar dock inte mer än 1 krona metern, vilket gör den till ett gott alternativ.

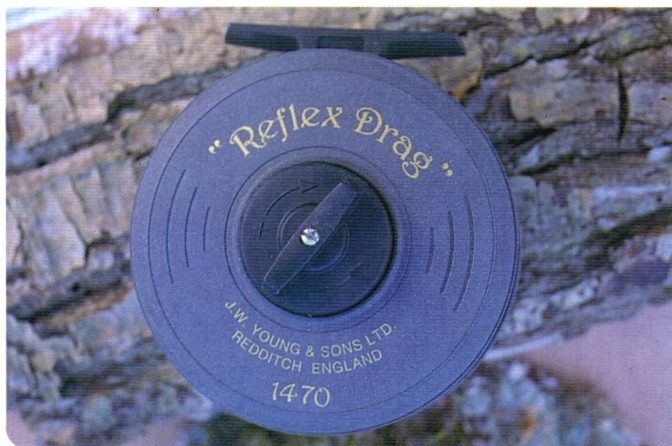
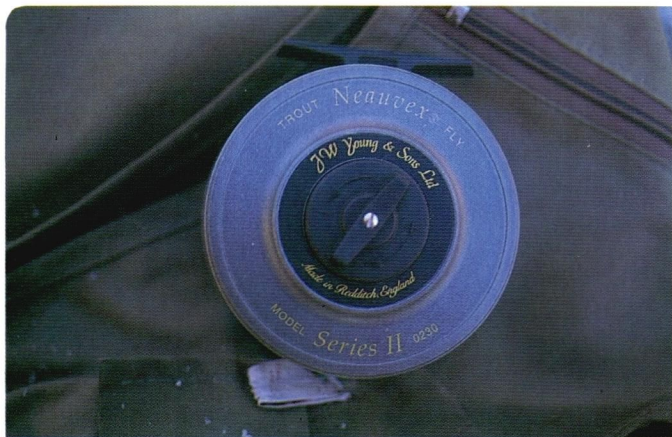
Nackdelen med denna lina är, liksom med de flesta tunna linor, att den blir ganska sladdrig och har lätt för att trassla sig om man hanterar mycket backing i handen under kastningen. Därför kan det under praktiskt fiske ibland vara en fördel med grövre, styvare backing. För den som sällan använder backingen under kastning är detta dock ingen påtaglig nackdel. Under drillning är ju linan sträckt och då riskerar man vanligtvis inget trassel.

Säljes av Rekord Fiske, tel 0454-542 36. Pris: 99 kr för 100 m.

Betyg:

Battle Lines 25-pundslina är inte tjockare än en normal 12-punds backing av dacron (den röda), som vi lagt in i bilden som jämförelse.

Trevlig flugask

Trevliga och praktiska flugaskar finns det ganska gott om på marknaden idag, men den nya flugask som PETITJEAN via NORR POOLEN nu introducerar hör till de trevligaste vi använt. Det är en ask tillverkad i trä med glaslock, tillräckligt stor för att ta ett stort antal torrflugor och nymfer men ändå inte för stor för att få plats i de flesta av västens fickor, ja t o m i en bröstficka på jackan eller skjortan åker den lätt ner. Flugorna fästes på en vågformad platta av skumplast. En säkerhetslina finns också för fastsättning i västen eller jacka. En mycket trevlig liten ask, som gör det lätt att leta upp rätt fluga.

Cul de Canard

Samma firma säljer också PETITJEANS flugor, bundna med den s k CDC-fjädern. Denna fjäder har naturlig impregnering och är dessutom extra lätt, varför vingarna inte tynger flugan. Därför har man tagit bort allt traditionellt front- och kroppshackel och låter flugan flyta på kroppen. Vingar-

na är både lätta och elastiska och återtar sin rätta position efter kastet, vilket möjliggör fin presentation. FiN har testat dessa skapelser under några fiskedagar den gångna hösten och finner dem mycket fiskliga och lättflytande.

Den som vill binda flugor med CDC-fjädern kan också köpa dem i en mängd olika färger. Färgningen sägs också vara en speciell historia som inte tar bort det naturliga fettat ur materialet – en slags kallvattensfärgning. Priser på dessa produkter är inte klara i skrivande ögonblick, men uppgifter kan fås från Norr Poolen i Åsele: tel 0941-210 80.

Varianter på Youngrullar

Från Adexa kommer några nya varianter på gamla Youngrullar. Det är de gamla modellerna 1415 och 1420 som fräschats upp och fått en helt ny kostym. Stativet är nu av ett konstfiber-material som skall vara minst lika stabilt som det äldre metallstativet men dessutom mycket lättare.

Den minsta av rullarna i den nya REFLEX-serien heter 1445 och är en en-

kel, lätt och välfungerande rulle för fiske efter öring och regnbåge med linor mellan klass 4 och 5. Liksom är fallet med de övriga rullarna i denna serie, kan man utan vidare lägga på en linklass högre och ändå få tillräcklig plats för backingen. Rullen har en traditionell uppbyggnad med bärande stativ, spole med håll samt skruvad rullfot. Dessutom finns också den traditionella Youngdetaljen, nämligen fingerbromsskiva på spolkanten, en detalj som FiN uppskattar mycket. Det är nämligen ganska ovanligt att mindre rullar har broms av denna typ. Rullen har också vanligt klickbromssystem, färdiginställt i ett enda läge som lätt kan ändras från vänster till högerhandsvevning. Däremot kan bromsstyrkan på knarrbromsen inte justeras. Detta behövs dock inte, eftersom man ju kan bromsa fisk med fingerbromsen. Enkel, robust, ändamålsenlig och prisvärd är FiN:s betyg. Pris 300 kr.

Betyg:

Reflex 1470

REFLEX 1470 heter en litet större rulle
forts på nästa sida

Nytt på marknaden

forts från föreg sida

le avpassad för något tyngre fiske med linor runt klass 7. FiN skulle dock inte tveka att lägga på en WF 9 på rullen utan att få besvär med backingutrymmet. Även denna rulle har traditionell uppbyggnad, är tillverkad av konstfibermaterial samt har skruvad rullfot.

Spolen byts lätt med ett tryck på ett fjäderbelastat spol-lås i navet på spolen. Allt enligt en gammalt beprövat metod. Bromssystemet på denna rulle är dock betydligt mer avancerat än på den mindre 1445.

Knarrbromsen har för det första single action, vilket betyder att den arbetar ljudlöst under invevning men knarr när lina dras ut. För det andra finns förstås den ändamålsenliga fingerbromsskivan på spolkanten, men dessutom finns för det tredje också en inställningsbar broms som regleras via ett vred på rullgaveln. Denna broms verkar via en skiva som trycker mot en bromsskiva fastsatt i rullgavelns insida enligt en idag ganska beprövat metod. Bromsen kan ställas in i lägen från nästan friläge till relativt trögt, dock långt ifrån stoppläge. Bromsen används med fördel under drillningen av större fisk då ett grundläge lätt kan ställas in beroende på omständigheterna, varefter man sedan kan bromsa hårdare vid behov genom att lägga fingrarna på spolkanten. Denna kombination av olika bromssystem brukar vara den mest pålitliga. FiN tycker dock att den inställningsbara bromsen

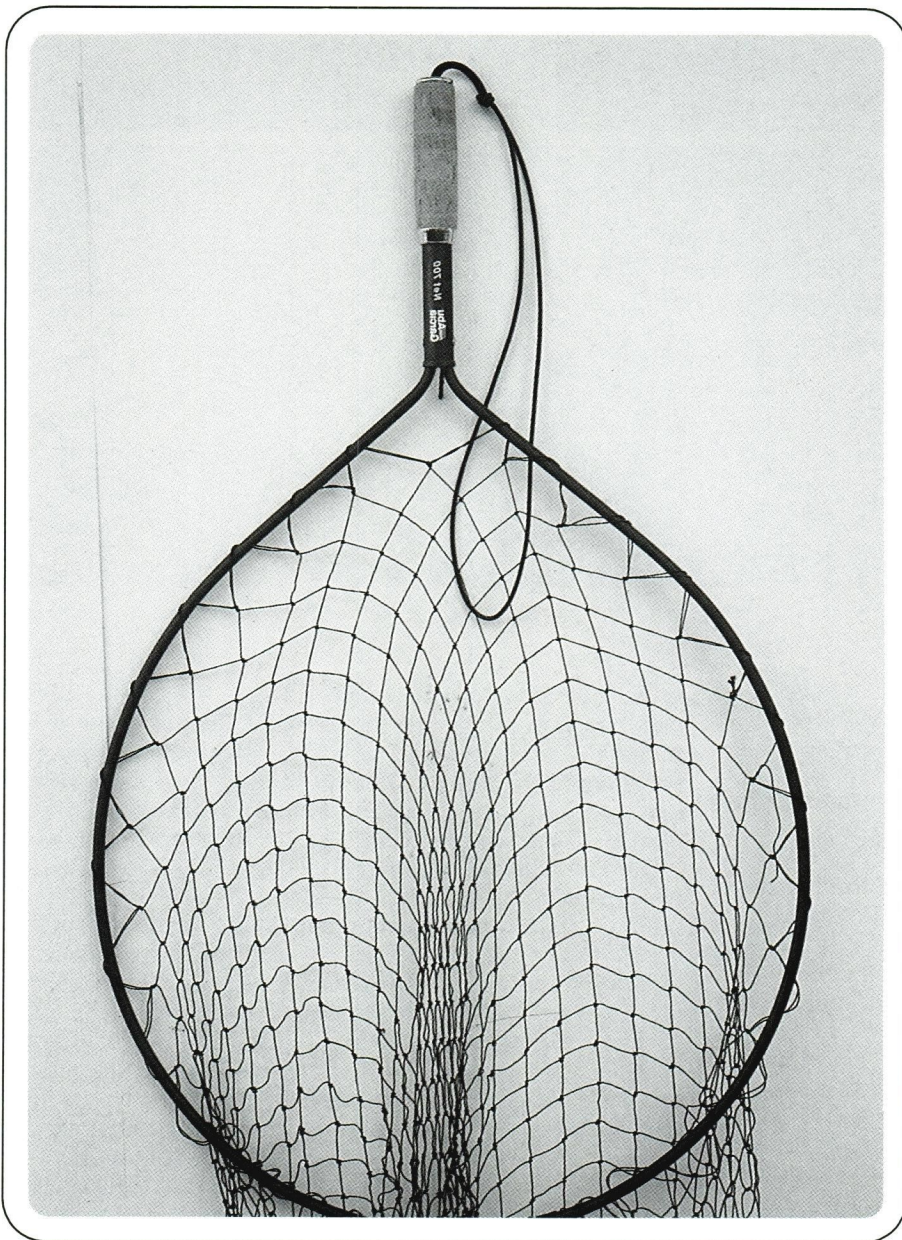
kunde givit lite hårdare broms i maxläget. Det samlade omdömet om denna rulle är dock mycket klart positivt – REFLEX 1470 är en bra rulle till ett rimligt pris: 600 kr.

Betyg:

med helt rullhus, spole med hål i gaveln och spolbyte genom tryckknappssystem. Rullen är också försedd med det bromssystem som beskrevs ovan för modell 1470, med den skillnaden att man med denna broms kan bromsa rejält, från friläge till stopp

genom att vrida reglaget på rullgaveln ett varv. Denna rulle rekommenderas för linklassen 7/8, men även här tror vi att man utan vidare kan fiska med högre linklass utan att behöva oroa sig för backingen. Genom att rullen har den kapaciteten, samt ett mycket gott bromssystem, blir dess användningsområde mycket stort, från lite grövre öringsfiske till enhandsfiske på lax och havsöring, eller kustfiske på havsöring och gädda. Materialet i denna och de övriga Youngrullarna är saltvattenbeständigt och lämpar sig därför bra för kustfiske. Det som drar ner betyget något för denna rulle är dock priset, som är betydligt högre än för REFLEX 1470, nämligen 1400 kronor. FiN kan inte riktigt förstå att modell 0230 är mer än dubbelt så dyr som Reflex 1470. Pris: 1400 kr.

Betyg:

ABU:s vadarhåv har bra vidd och håvdjup för större fisk.

Trout Neuvex Fly

TROUT NEAUVEX FLY heter nästa rulle från firma Young and Sons, en 3 1/2 tummare kallad 0230. Rullen är en utveckling av tidigare Young standardrullen. Som de tidigare rullarna är även denna utförd i traditionellt snitt

Håv från ABU

Håv eller huggkrok vid laxfiske i strömmande vatten? Oftast föredrar flugfiskaren huggkroken eftersom den är betydligt lättare att föra med sig än håven, som gärna trasslar in sig i bus-

forts på sid 54

NYTT FRA NORGE

Redaktør Terje Bomann-Larsen

Konkurransefiskerne blir seriøse

Konkurransefiske med flue er en aktivitet som har møtt mange slags reaksjoner. Den mest vanlige reaksjonen her hjemme har nok vært et likegyldig skuldertrekk overfor noe man ikke har tatt helt alvorlig. Ikke desto mindre har Norge i en årrekke sendt lag til ulike arrangementer, med VM på hjemmebane i 1994 som et foreløpig høydepunkt. VM-engasjementet har så langt vært ivaretatt av den såkalte Villmarksklubben som vel kan karakteriseres som et underbruk av bladet Villmarksliv. Denne grupperingen har naturlig nok hatt begrenset kapasitet, noe som f.eks. har gjort det umulig å gjennomføre åpne konkurranser med tanke på å ta ut lag. Det tilfeldige laguttaket har nok vært en grunn til at mange har tvilt på seriositeten, for selv om vi ser bort fra de mange dyktige fluefiskerne som uansett ikke er interessert, kan man vel neppe hevde at det har vært Norges beste fluefiskere som har representert nasjonen. Resultatene så langt har da heller ikke vært all verden.

Men nå skal mye bli annerledes. Villmarksklubben er ferdig med å avvikle sitt engasjement, og overlater etter hvert virksomheten rundt den norske VM-deltagelsen til Det Norske Fluefiskerforbundet som har helt andre ressurser å sette inn når det gjelder såvel uttak som forberedelser til mesterskap. Således er det allerede tatt ut lag til VM 1995, bestående av de to beste fra det norske laget under VM på Ringeby (Trond Bechsen og Torill Kolbu), pluss de tre beste fra "Smøla open" og "Hemsedalsmesterskapet":

Tor Grøthe, Olav Syversbråten og Stein Solberg. Reserve er Vidar Paulsen. I tillegg er Olaf Gundersrud og Reidar Korsen tatt ut som hhv. kaptein og visekaptein for laget. Disse skal ikke fiske, men ta seg av alle "utenom-sportslige" forhold. Torill Kolbu, som fungerer som leder på laget forteller til FiN at man har lagt opp et ambisiøst trenings- og samlingsprogram fram mot mesterskapet som går på Irland 2.-9. september:

– Vi regner med å møtes til 10-12 samlinger i løpet av sesongen, og vil trene spesielt på å fiske fra båt med mothakeløse kroker, da dette vil bli betingelsene vi møter i Irland. Dessuten blir det fiske med opphengere, slik at vi vil ha opptil tre fluer på fortommen. Dette er jo et fiske som ligger et stykke unna det vi vanligvis bedriver, så om det skulle være noen av FiNs lesere som har kjennskap til irsk innsjøfiske, er vi takknemlige for gode tips.

FiN: Så nå er fluefiske blitt konkurransesidrett på høyt nivå?

Torill: Ja, vi går grundig til verks, og så når vi ikke er på samling. Hver deltaker skal på hver fisketur ha med seg et skjema som skal fylles ut. Her skal det føres oppgave over fangsten, hvilke fluer, hvilket snøre som er brukt osv., – alt for å samle inn erfaringer og kunnskap som hele laget kan dra nytte av.

FiN: – og hvordan blir det med økonomien? Blir dere profesjonelle også der, eller er det fortsatt slik at deltakerne må koste mora selv?

Torill: Litt må vi nok fortsatt ta av

egen kasse, men vi har fått Mustad som sponsor, så det bedrer seg.

FiN: Mulighetene for å få delta har jo hittil vært sterkt begrenset, blir det nå mulig for alle som vil å kvalifisere seg for VM-laget i framtida?

Torill: Ja, tanken er at vi skal arrangere 6 konkurranser årlig, hvorav de tre beste plasseringene skal telle for uttak. Om det blir så mange stevner allerede i 1995 vet jeg ennå ikke, men det blir i alle fall "Smøla open" og Hemsedalsmesterskap. Dertil regner vi som temmelig sikkert at det blir en konkurranse i forbindelse med "ørretfestivalen" som er planlagt på Ringeby i august. De tre øvrige er fortsatt noe usikre, men tid og sted og øvrige opplysninger for samtlige arrangementer vil bli avertert i DNFFs medlemsorgan "Flua". I tillegg til å få med deltakere, er vi også interessert i å skape en sosial ramme rundt arrangementene, så vi oppfordrer alle som er interessert i fluefiske til å møte opp. Vi tror at slike aktiviteter kan bidra positivt til rekrutteringen generelt, ikke minst blant ungdommen.

FiN: Men kan det ikke være litt betenkelig å rekruttere nye fluefiskere via konkurranser? Det ville vel være synd om unge mennesker får det inntrykket at i fluefiske er det om å gjøre å få mer fisk enn andre...

Torill: Jeg tror ikke det fungerer slik. Jeg tror ungdommen tiltrekkes av selve aktiviteten og det sosiale miljøet rundt konkurransene. Og husk: VM er en lagkonkurranse. Det er samarbeid og innsats for laget som legger grunnlaget for gode individuelle prestasjoner.

Laks på tørflue: *Bomber*

Hvad ser laksen i en kort buttet cigar af klippede dyrehår..?

Text: Jan Grünwald

Foto: Columbus Leth/Jan Grünwald

Bomberen er et besynderligt misfoster af en tørflue – og hvad en laks ser i en kort buttet cigar af klippede dyrehår, forbliver en gåde. Men ikke desto mindre er Bomber en uhyre effektiv tørflue til laksefiskeri, og gennem årene har den fået et utal af varianter i mange farver, former og størrelser. Hvem der første gang bandt en Bomber vides ikke, men det sandsynligste er, at fluen langsomt er udviklet, eller rettere forenklet, fra de eksisterende tørfluer med kroppe af klippede dyrehår.

Joseph D. Bates Jr. skriver i sin bog "Atlantic Salmon Flies and Fishing" fra 1970, at de første Bombers sandsynligvis blev udviklet og fisket ved Miramichifloden i New Brunswick omkring 1967, hvor denne type flue siden har været effektiv. Bates nævner endvidere, at Bomberfluerne findes i flere farvekombinationer, og at en helt hvid ser ud til at være favoritmønsteret for øjeblikket. Det vigtigste er at have fluen i store størrelser og fiske den med tværstrøms kast, der får den til at skøjte af sted på overfladen med en kraftig kølvandsstribе efter sig – eller kaste den opstrøms og lade strømmen føre den over laksepladserne med et frit drev.

De første Bombers så jeg for år tilbage, hvor de sad i den yderst kompetente og erfarne laksefisker Keld Olsons tørflueboks. Keld Olson, der er dansk-amerikaner og har fisket i flere af verdens bedste lakseelve, forklarede mig hvordan en Bomber blev fisket i de nordamerikanske Atlantelve – og forærede mig et eksemplar bundet på en str. 2 lowwaterkrog! Den lignede en godt slidt flaskerenser og var næsten lige så stor, og jeg forstod, hvorfor en af forløberne til denne type tørfluer bar navnet Bottlewasher.

Jeg troede ikke at jeg nogen sinde skulle opleve en fluefisker fornærme laksene i vore elve med en Bomber. Og jeg havde for længst glemt alt om denne aparte flue, da jeg skulle fiske sammen med to amerikanere fra Østkysten. Vi befandt os ved en mindre lak-

seelv på Norges vestland i en periode med regnfuldt vejr og godt fiskeri, hvor de almindelige laksefluemønstre tog laks. Amerikanerne brugte deres Butts, Cosseboms og Rats på sinktip liner og havde gode fangster, så længe vejret holdt. Men deres lange tradition for at bruge tørfluer til laks fornægtede sig ikke, selv om de var langt væk fra

Bomberen og forsøgte at trække den ned under vandet i et hårdt hug!

Normalt anvendes en stor Bomber til at røbe laksene og pladserne i et stykke strøm. Bomberen er først og fremmest en provokationsflue, der ofte får en laks til irriteret at vise sig med blankside dybt i vandet eller bryde overfladen i en vending i nærheden af fluen uden at tage den i munden. Men når man har fået kendskab til laksens plads, er det muligt at servere et udvalg af forskellige tørfluer – indtil en af dem bliver taget. At fiske opstrøms med en fuldt synlig flue over en laks, der har røbet sin tilstedeværelse under vandet, kan ikke sammenlignes med noget andet fiskeri og er topmålet af spænding. Da det er bydende nødvendigt at følge Bomberen med øjnene i strømmen, binder jeg den lille opretstående vinge af en tot stærkt gule eller irgrønne hår, der tydeligt ses midt i skumhvirvler og turbulent vand. Der er ingen tvivl om, at det er Bomberens form og størrelse og ikke en bestemt farve, der får laks til at reagere på denne fluetype. Så der er ingen grund til at lave den i mange forskellige farver. Et par stykker bundet af natur dyrehår på Partridge specielle Bomberkrog (CS 42) i str. 2, 4 og 6 er alt, hvad der behøves.

Bomber

Hale: Kort og busket bundt af krøllede kalvehalehår eller dyrehår. Andre stive hår som amerikansk elg eller murmeldyr er også glimrende til hale

Vinge: En kort tot dyrehår rejst op i en vinkel på 45°

Krop: Grå, brune eller hvide bundet dyrekropshår spundet på krogskafte og klippet i en let taperet cigarform

Kropshackle: Et stort brunt eller grizzly sadelhackle vundet i åbne tårn fra hale til hoved

deres hjemlige vande i Maine. Så snart vejret klarede op og solen varmede fra en skyfri himmel, gik fiskeriet mere eller mindre i stå i hele elven, undtagen for de to amerikanere, der skiftede til tørflue og fortsatte med at opnå fangster! Til min forbavselse var en stor Bomber den mest scorende blandt tørfluerne, og i et par tilfælde oplevede jeg, at elvens mindre laks overfaldt

Denna artikel är ett utdrag ur Jan Grünwalds nya bok "Farlige Laksefluer", utgiven på Gads förlag och anmäld i FiN:s februarinummer.

PLANERADE INKÖP GER LÄGRE PRIS PÅ VÄLKÄNDA VARUMÄRKEN

Vill Du undvika den dyrköpta erfarenheten att billiga inköp av okända varumärken i längden ofta visar sig vara ett dåligt köp?

CAPRICORN FLY erbjuder flugfiskeutrustning av ett flertal välkända varumärken som genom åren visat sig vara mycket uppskattade av flugfiskare i Norden och runt om i världen. Anledningen till att dessa välkända varumärken blivit så uppskattade är just det faktum att utrustningen uppfyller flugfiskares krav och förväntningar på en fullgod kvalitet och funktion.

Prisnivån på välkända varumärken är ofta högre beroende på en mer kostsam produktutveckling samt en marknadsföringskostnad som återtas på konsumentpriset. Väljer Du däremot att göra Dina inköp av CAPRICORN FLY så minskas Dina utgifter drastiskt, ex. flugrulle SYSTEM TWO 56L, 957 kr jämfört med Rekommenderat Riktpris 1248 kr. Våra Jämnt & Ständigt Lägre Pris erhålls beroende på våra minimala lagerhållningskostnader som åstadkommes genom Dina tidsplanerade inköp.

Du ger oss helt enkelt 2-3 veckor att leverera Din beställning (många beställningar kan dock levereras inom 1 vecka, ibland faktiskt samma dag, ex. fluglinor). Vår prisnivå gör det möjligt för Dig att investera i välkända varumärken som Du med stor sannolikhet kommer att trivas med under ett helt flugfiskarliv. Samtidigt undviker Du en ekonomisk dyrköpt erfarenhet av undermåliga lågprisprodukter som ofta resulterar i en redskapsgarderob som så småningom svämmar över av flugfiskeutrustning som aldrig används.

**Nedan visas ett smakprov ur
Produktkatalog 1995**

**INGA AVGIFTER
TILLKOMMER**

Inte ens fraktagift när beställningen överstiger 700 kr, om Du förskottsintetalar till Pg 644 1956-7. Varorna skickas då hem till Din dörr. Löser Du ut paketet på Ditt postkontor tillkommer postens avgifter.

FLUGSPÖ	FLUGRULLE	FLUGLINA	TILLBEHÖR	SPÖBYGGNAD	FLUGBINDNING
G·LOOMIS IMX 10' #4 	SYSTEM TWO System Two 56L 957:-	SCIENTIFIC ANGLERS Ultra3 490:-	WHEATLEY Flugask 1401F 109:-	PACIFIC BAY Rullfäste Roosevelt 176-Si 187:-	MUSTAD 94833 Torrfugekroken Nr:1 50 st 28:-
SAGE GIII RPL 9' #5/6 	LOOP Loop 2 	TEENY Teeny WF 450:-	CADDIS Flytring PRO 1000 	FLEX COAT FlexCoteKit 121:-	HOFFMAN SuperSaddle #3 395:-
POWELL Light Touch 9' #4/5 	ORVIS Battenkill 5/6 898:-	CORTLAND LazerLine 645:-	SIMMS Gore-Tex vadare 3695:-	PACIFIC BAY Enbenta snakeringar 8:-	MUSTAD 80000 Professional Extra Light 35:-
SCOTT Scott 8'8" #2 	ROSS Cimarron C2 	LOOP LongDistance 475:-	ORVIS Backing orange 150m 20lb 168:-	GUDEBROD Spötråd 24:-	RENZETTI Presentation städ 3375:-
DAVID NORWICH M500 9' #4/6 3335:-	LEEDA Dragonfly Concept 355 554:-	HT HT ShootingLine 27m .025 170:-	SIMMS Neopren vadare 	STRUBLE Rullfäste U8 nickelsilver 413:-	FLY MATE Bindstäd 405:-
BLACKMASTER IM8-Graphite 9' #6/7 1495:-	LOOP Graphite 1,75 779:-	SHAKESPEARE Professional WF 160:-	LOOP Tafsdispenser 122:-	SPÖKLINGOR Loomis Sage Powell Scott Winston Blackmaster CC Present m fl 	SLF Dubbingmaterial 23:-
STRÖMSLÄNDAN Strömslåndan 9' #5/6 1795:-	ABEL Abel4 WF11 4795:-	GUIDELINE GuideTaperWF 460:-	AQUASURE Urethane lim 64:-	30 dagars full returrätt 	
GUIDELINE Guideline 9' #5/6 2260:-	STH Grand Slam II 3475:-	WORCESTER SHIRE Hi Wiz 357:-	AIRFLO Flätad tafs 59:-		
LOOP HM Loop HM 9'6" #7/8 1298:-	ORVIS Spey 11/12 595:-	LEE WULFF Triangel Taper 475:-	ORVIS SuperStrong tafsmatrl. 42:-		

CAPRICORN FLY, BOX 4005, 781 04 BORLÄNGE. TEL 0243 82 820, 01020 75 992, FAX 0243 22 93 00

INTERNATIONAL LIVING

*Pay for an ordinary double room –
but sleep in a luxurious honeymoon
suite.*

*Where and how to obtain a second
passport.*

It's legal. It's safe.

*And it can guarantee tremendous
benefits for you both at home and
abroad.*

*Why you should never carry
traveler's cheques.*

Secrets of the "un-tourist".

Never go where tourists go.

Never shop where tourists shop.

Never eat where tourists eat.

We'll tell you why.

Dear Traveler

There are secrets to traveling well. Inside angles that experienced travelers have spent their lifetimes figuring out. Here's just a sampling:

- * Never-ever-pay full price for an airline ticket.
- * What to do when you go to Hong Kong, but your luggage goes to Budapest.
- * How to get around hotel telephone surcharges.
- * The most gorgeous (and inexpensive) white-sand beaches in the Caribbean... and the world's beautiful people who return here year after year.
- * The best way to get the lowest hotel prices in Greece. (This simple little secret can be found in no guidebook.)
- * The most romantic hotel in Austria. This magnificent castle, deep in the wine district of Wachau, is where the imprisoned King Richard the Lionheart was reunited with his faithful minstrel, who had sung his way across Europe searching for his master.
- * How to extend your next trip at no extra cost... a three-week vacation for the price of two.

This is only the beginning. These kinds of travel secrets (literally hundreds of them) are detailed in our new publication – created with the help of more than 200 of the world's most super-savvy travelers. This report, called THE SAVVY TRAVELER'S HANDBOOK, dares to tell you everything the travel industry... the airline industry... your travel agent... the world's tourist bureaus... and all those typical guidebooks can't tell you – or won't.

* Out-thinking petty thieves – how to stay safe and protect your valuables in the world's most crime-ridden cities.

* The cheapest digs in the world's most expensive cities f ex. US\$ 20 a night in New York... US\$ 17 a night in London.

* Where to go for the best skiing in Europe – at bargain prices. A chalet on the slopes is just US\$ 34 a night.

* South America's answer to the Riviera – without the crowds or the ridiculous prices.

* When it pays (big bucks) to take the long way home.

* The top 10 adventure travel opportunities in the world.

* How to meet the write people-international pen-pal clubs.

* The greatest travel bargain of the decade... a delicate and unspoiled place.

* Europe's attic... where you can shop for the world's finest antiques at flea market prices.

* The problems with automatic teller machines abroad – how to make sure your bankcard will work in the country you're visiting.

* Travel clubs are mushrooming these days. But can they really save you money? Yes – but with some very important exceptions.

* Where to go for an elegant dinner – with wine and dessert – at a first class restaurant for as little as US\$ 15 per person, including tip.

* Look for the red lantern in Tokyo – and enjoy a firstclass meal for half the regular price.

Visa vigilance – 14 tips to take the hassle out of traveling on a visa.

* The best way to tour Germany in the fall... by horsedrawn carriage.

*Ritz-style luxury in Madrid for no
more than the cost of a regular
hotel room.*

* Why you must be particularly careful when exchanging money on the black market in San José, Costa Rica.

* The best day to see a movie in Paris.

* Health spas that cost less than a regular hotel.

* What never to tell a taxi driver in a foreign city.

* How to save more than 50% on a rental car.

* How to find travel money you didn't know you had.

* Where to go in Paris for good French food, a lot of Gallic ambience, and truly budget prices. These places, entirely unknown to tourists, are not listed in any guidebook.

* The world's best hotel for women.

* Where to find a bed for the night for less than US\$5... and a satisfying meal for US\$ 3... in one of the world's last paradises.

* Deduct your travel expenses from your taxes.

* Something old in Paris – for half off. How to shop for high-couture at low, low prices.

* The cheapest tickets – to the world's hottest shows.

* In search of the world's best beaches – where to bask in the Venezuelan sun.

* The best guesthouses along Chi-

na's Silk Route. Plan to stay at least several days. (Warning: Avoid the garish new Tourgroup Hotel.)

* A night on the town in the world's tawdriest city – the best bars, smoking coffeehouses, peep shows, and live sex shows in Amsterdam (if your sensibilities can handle it).

* A night in Lisbon. You'll enjoy one of the most memorable evenings of your life – and it's all free.

* Ritz-style luxury in Madrid for no more than the cost of a regular hotelroom.

Imagine if you had to pay these travelers for their expertise. Imagine if you had to pay their travel expenses!

But you don't.

In fact, we'd like to send you this valuable report at NO CHARGE.

You can pick the brains of hundreds of the world's most experienced travelers for FREE – just for taking a look at the world's most unique travel publication called INTERNATIONAL LIVING

Every month, INTERNATIONAL LIVING will provide you with uncommon, invaluable information that will allow you to travel better... farther... and for a lot less money.

In fact, the information in INTERNATIONAL LIVING will even help you make money when you travel.

*Things you should never tell your
travel agent – and why.*

* A month in a tropical paradise... a condo right on the beach... an apartment in the world's most glamorous cities... at no cost.

* How to get out of an airport in less than 10 minutes.

* How much to tip in foreign countries.

* Which airports have the best security – and which ones you should avoid.

* One simple thing you can do to make sure you're never ripped-off in a travel scam.

* One simple thing you can do to keep fit and minimize discomfort on long-haul intercontinental flights.

* The safest country in the world... the cheapest country in the world... the healthiest country in the world... and the sunniest country in the world. (We also tell you about the most dangerous, most expensive, most unhealthy, and most dreary places on earth. Our findings may chock you.)

* The best place in the world to lose or break your eyeglasses. Friendly, efficient opticians offer bargain prices on both lenses and frames.

* The best places in the world to plan your honeymoon, your se-

cond honeymoon, or just a wildly romantic tryst.

* The world's greatest train ride across thousands of miles of spectacular landscapes – for only slightly more than the cost of a subway ticket.

* The cheapest – and most scenic journey in the world.

* The best travel bargain in New Zealand.

* The best vacation bargain in all Europe.

* The best way to see Africa. You'll spend three months exploring the Dark Continent – for as much as most people spend on a three-week package tour.

* The best ethnic restaurants in New York, including a Russian tea room with icy vodka drinks, blini, borscht and caviar.

* The 3 finest hotels in London... and the 5 best for your money.

* The hottest gambling spot in Asia.

* The sexiest strip shows in Germany.

* The 5 best inns in San Francisco, including a lavishly restored, formerly private residence where the Pope once spent the night.

* Switzerland's number one hotel,

run by the Armleder family since the 1870s.

- * The world's number one hotel. You've probably never heard of it.
- * The South American airport where you should never check your luggage.
- * Why every airline ticket is refundable.
- * Why the early bird gets the best fare.

Enjoy a million dollar retirement – without touching your savings.

- * Why your travel agent may be the last person to call when you want to make an airline reservation.
- * How to gain entrance to the world's most exclusive, most private clubs and casinos... the kinds of places you thought only the rich were allowed to go.
- * A well-guarded industry secret – how to book yourself on a Mediterranean cruise at no charge.
- * How to travel as the guest of an airline.
- * Where to shop for pale silks for US\$ 1 a yard... freshwater pearls for US\$ 9 a strand... blue sapphires for US\$ 10 a carat... and a man's silk shirt for US\$ 14.

Travel is not the only thing our staff of contributing editors around the world is expert on. Our regular contributors keep their eyes and ears open for uncommon, invaluable information on other subjects of great concern to you, too. Subjects such as investments, Taxes, Real Estate, Retirement, Employment, Education, Your health.

- * A home in the French countryside... yours free.
- * How to enjoy a million dollar retirement – without touching your savings.
- * The world's up-and-coming foreign tax haven. You've probably never heard of this tiny, far-off paradise.
- * How to write a resume to land the

* Purchase exotic luxury goods at a 75% discount.

- * Travel where tourists can't go. Obtain an independent visa for travel inside Myanmar. Make your way through the Central Asian Republics of the former Soviet Union without once contacting In-tourist. Travel safely in Peru. Travel alone in China or Vietnam.

job of your dreams in a foreign country.

- * Free medical and dental care. Oriental health remedies... 3000 year old cure for persistent headaches, sciatica, insomnia, fatigue, muscle pain, joint aches, even the common cold.

* A Baltic seaside cottage for US\$ 7000. (That's to buy, not to rent.)

- * Foreigners cannot purchase real estate in Switzerland – with a few important exceptions. We tell you how to buy a home of your own in the world's most prosperous, stable, and beautiful country.

* Double your retirement resources – how to live as though you had twice the income.

- * How to earn 378% on your next offshore investment. (We're not exaggerating. Our recent recommendations have earned your readers this much and more.)

* How to cut your grocery bills by 70%.

- * Why Switzerland is not the only – and perhaps no longer the best place to have an anonymous bank account.

* The five cheapest places in the world to learn a foreign language. (For example: Study Spanish for US\$ 43 a day, including bed and board.)

- * Where to go to earn 18%... even 20% interest on your savings account.

* How to restore an ancient Roman villa for fun and profit.

Overseas Jobs and Working Holidays

The greatest lesson we've learned after 13 years in the travel business is that you don't need a lot of money to travel well.

More important than money is information. – Current. Complete. Reliable. Discriminating. Uncommon. Inside information.

The kind of information that is in every monthly issue of INTERNATIONAL LIVING. THE KIND OF INFORMATION THAT WE BELIEVE YOU CAN GET NOWHERE ELSE...

...the angles, strategies, tricks, details, and little-known bits of information that the travel industry would like to keep quiet.

SAVE MONEY, MAKE MONEY, TRAVEL FARTHER, FEEL SMARTER, STAY HEALTHY, LOSE WEIGHT, LIVE BETTER!

These are big promises. But we stand behind them. In fact, we're so certain that the information in this unique resource – published now for more than 13 years and with readers in more than 50 countries around the world – will prove beneficial to you... that we're prepared to offer you a 100%, NO-QUESTIONS-ASKED, MONEY-BACK-GUARANTEE.

And remember, along with your subscription to INTERNATIONAL LIVING, you will receive FREE a copy of your new publication, THE SAVVY TRAVELER'S HANDBOOK, which we guarantee provides details on every item included in this letter.

To begin your subscription to INTERNATIONAL LIVING – the shrewdest travel publication that money can buy – fill out and return the order coupon enclosed to:

INTERNATIONAL LIVING
Konsult Kent G. Schöön,
Apartado Box 1688,
070 80 Palma de Mallorca,
SPAIN ESPANA

Begin your subscription today. I guarantee you won't be disappointed.

Sincerely

William Bonner
Managing Director and Publisher
of INTERNATIONAL LIVING

PS/ Important Bonuses: Remember, when you take advantage of this special offer to subscribe to INTERNATIONAL LIVING, the world's shrewdest travel publication, you will also receive a FREE copy of your valuable special report: THE SAVVY TRAVELER'S HANDBOOK, which answers all the questions raised in this letter. Value: US\$ 60!

* One couple took our advice and retired to a foreign paradise. Now they're living in style on their retirement budget.

* One man chartered a boat in the Caribbean for his summer vacation last year – on our recommendation. It was a great family holiday, he reported – and certainly much cheaper than going to Disneyland.

* One woman, who read an article we wrote about real estate on the Costa del Sol, went over and bought a place – and tripled her money in just five years.

* A group of internationally minded investors made a 470% profit on Spanish telephone company stock we recommended.

* A Dallas lawyer got a US\$ 10,000 string of pearls for one-quarter the price at a wholesale shop we wrote about last year.

International Living
Konsult KENT G. SCHÖÖN
Apartado Box 1688
07080 Palma de Mallorca
SPAIN ESPANA

SUBSCRIPTION FORM

(fill in and return to the above address).

Yes! Please begin my subscription to **INTERNATIONAL LIVING** as soon as possible. I would like to pay the special new subscriber rate of:

USD\$ 100 for **12 issues**, included postage and handling. (or equal amount in your own currency). (700 SEK kronor.)

I will also receive a **FREE** copy of **THE SAVVY TRAVELER'S HANDBOOK**. (value USD\$ 60).

I understand that if the publication does not live up to my expectations, I can get a 100% refund within 90 days. No questions asked.

Enclosed find full payment USD\$ 100 in: (700 SEK kronor)

..... Cash (registered letter)

..... International postal giro

..... International bank-cheque

OBS! International postal giro or international bank-cheque shall be payable to:
KENT G. SCHÖÖN

Name: (in block letters please).....

Delivery address:.....

Country:.....

Code: FLUNOR

berättas om ett verkligt historiskt mönster, "Black Dog" – här får läsaren veta historien om hur många av 1800-talets berömda flugbindare tvistade om vad som var rätt eller fel angående mönstertrohet. Något som idag är högaktuellt då laxflugebindningen rönt så stort intresse.

Espersen visar sin sakkunskap då han först presenterar flugmönstren, sedan hur Du binder flugan, vidare hur Du ersätter originalfjäder med lämpligt "substitut". Till varje flugpresentation berättas även om, hur och när flugan bör användas. I slutet av boken visas 8 färgfotografier där både "nygamla" samt moderna flugor blandats – dessa mönster finns beskrivna i boken. Texten är på danska men skrivnen på ett lättläst sätt.

Sven Olov Hård

Vildmarksfiskaren

Mats Wahl: *Vildmarksfiskaren. Utgiven av Bonnier Carlsen. Illustrationer av Thommy Gustavsson. Cirkapris 175 kronor.*

Boken "Vildmarksfiskaren" med underrubriken "Flugfiske för nybörjare" inleds med en berättelse om far och son som tillsammans gör en fisketur till ett fjällvatten. Historien, som vänder sig till en ung publik, är trevligt berättad och ger en känsla av äventyr, samtidigt som den för in läsaren i flugfiskets hemligheter.

Bokens andra del är mer teknisk och tar på ett lättfattligt sätt upp alla de ämnen som för oss flugfiskare är så viktiga att känna till; allt från utrustning till hur fisken "fungerar", lite om de insekter som finns vid våra vatten och hur man binder de flugor, som ska imitera dem. Samt sist men inte minst hur själva fisket går till. Allt detta presenterat tillsammans med Thommy Gustavssons tydliga och vackra illustrationer, som bara de gör läsningen till en fröjd.

Själv skulle jag ha önskat mig en så-

dan bok, när jag en gång började fiska med fluga. Nu fick jag istället tillfälle att läsa den tillsammans med min 12-årige son. Men jag kan tänka mig att även betydligt äldre nybörjare också har glädje av boken. Så, mina vänner, som funderar på att ta med en arbetskamrat, grannen – eller kanske lilla frun – på en flugfisketur, köp gärna den här boken och överlämna som en liten gåva. Fiskelusten kommer garanterat. Redan det magnifika omslaget borde få varje natur- och fiskeintresserad människa nyfiken!

Christer Danielsson

Med biologen på arbete

Jan Nielsen: *"Vandløbsfiskenes Verden – med biologen på arbejde". G.E.C. Gads Forlag. 202 sider, ill., häftet, DKK 228,-.*

Jan Nielsen er fiskeribiolog og ansat i Vejle Amt. Han har skrevet en udførlig bog på 200 sider om fiskene i de danske vandløb – naturligvis med fokus på de dominerende laksefisk.

Jan Nielsen er også en dygtig fotograf, og bogen er derfor udstyret med et stort antal farvebilleder af høj kvalitet – fotos, som viser mange specielle situationer og forhold ved danske vandløb. Netop de mange illustrative fotos er bogens stærkeste side, for her får læseren virkelig syn for sagn, når forfatteren øser af sin store viden. Forfatteren er i sit arbejde stødt på noget nær alt, når det gælder fisk og vandløb, og han har til alt held altid haft sit kamera ved hånden!

Som fluefisker kunne man godt have ønsket sig en noget bedre orientering om vandløbenes mange smådyr – dem, som fluefiskeren søger at imitere med sine fluer, og dem, som biologerne bruger til vurdering af vandkvaliteten. Smådyrene er således noget stedmoderligt behandlet på kun 2 af bogens 200 sider.

Men Jan Nielsen er da også fiskeribiolog med stort "F", og bogens titel

fokuserer da også specifikt på vandløbs fisk. Her er forfatteren for alvor på hjemmebane. Her lades ingen sten uendt. Har man en dybere interesse for fisk og vandløb, er denne bog simpelthen et "must". Et udpluk af indholdet:

Vandets kredsløb, vandløbstyper, dyreliv, fiskeliv, elektrofiskeri, opdræt af laksefisk, fjernelse af uønskede fisk, vandløbspleje, retablering af vandløb, fiskespærringer, fisketrapper, udlægning af kunstige gydebanks, rørlægning, vandkraft, dambrug, forurening, fiskeundersøgelser, fiske sygdomme, mærkning af fisk, fiskenes alder og vækst etc.

Bogens sidste og store afsnit om fiskeundersøgelser – hele 50 sider er hellet dette interessante emne – stiller relativt store krav til sin læser. Her bliver man nemlig præsenteret for vanskeligt tilgængelige matematiske formler, der næppe har interesse for andre end – fiskeribiologer! Til gengæld øger det så samtidig bogens målgruppe til også at omfatte de mange biologer, der arbejder rundt omkring i landets amter og kommuner.

For at stoffet ikke skal blive alt for tørt og kedeligt, har forfatteren fornødt nok inkluderet en række konkrete og selvoplevede eksempler – naturligvis primært fra Vejle Amt, hvor han selv arbejder. Dette gør bogen levende og letlæst. Engageret bliver man i hvert fald, når man læser, at kanotrafikken på Gudenåen ikke skader fiskerne!

Jan Nielsen tilhører den gamle skole af fiskeribiologer, der arbejder praktisk med tingene – i felten og med det klare formål at få bedre levevilkår og flere fisk i vore misrøgtede vandløb. Han ved derfor, hvad han snakker om, og han kan heldigvis formidle sin viden i både tekst og billeder, så vi andre også kan forstå det.

Anbefales på det varmeste!

Steen Ulnits

EXKLUSIVT FLUGFISKE

i Västra Jämtland
PRIVATA VATTEN
sedan 1800-talet

Mer än 20 km strömmande vatten
samt bra Rödingsjö med tillflöden

I juli–augusti uthyres 2 veckor till min 6 deltagare per vecka
För närmare information ring 0647-760 27

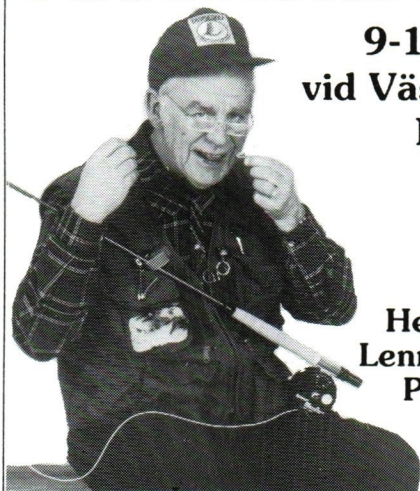
Pen-friends i USA

En nystartad flugfiskeklubb – Boise Valley Woolly Buggers – med unga juniorflugfiskare i åldern 8 till 16 år söker jämnåriga brevvänner i Skandinavien, både pojkar och flickor. Är du i rätt ålder, eller som ledare bedriver juniorverksamhet i din fiskeklubb, kontakta gärna:

Boise Valley Woolly Buggers, c/o Clayne Baker,
2717 N Hartman, Boise, Idaho 83704, USA

Avancerad FLUGFISKEVECKA

9-15 juli 1995
vid Västsjöberget,
Nybergsund
Norge.

Lärare:
Bengt Öste
Henrik Matsson
Lennart Ottosson
Per Oskarsson

För flugbitna, som vill lära mera, i en enastående flugfiskemiljö. Du bor på en släktgård, som varit i samma släkts ägo sedan 1500-talet. Du fiskar på en idealisk privatsträcka 5-6 km lång - i Trysilälven - med mycket god tillgång till grov harr och öring. Helpension för hela veckan Sv.kr 4.900.-

Boka snabbt - antalet deltagare är begränsat.
För bokning och info. kontakta:
MOAB, Albacksgatan 20, 782 33 Malung.
Tel. 0280-107 94 Fax 0280-108 94

SORSELE

FISKEKOMMUNEN I SÖDRA LAPPLAND

Harr

Vindelälven
Laisälven
Juktån

Öring

Bäckar
Sjösystem

Röding

Fjällsjöar
Flugfiskevatten

Prisexempel:
Stuga + Fiskekort + Båt Harrträsket
1900,-/vecka

Ring Vindelälvens Turistbyrå!
Tel 0952-109 00

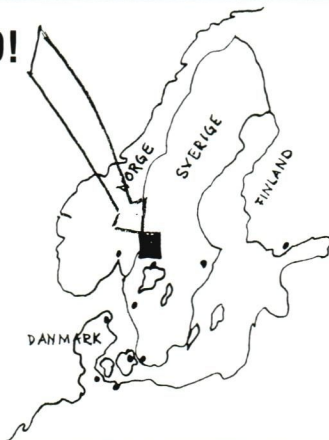

Välkommen till NORDVÄRMLAND!

Ett suveränt harrfiske väntar på Dig i Klarälven, där även laxöringen nappar. Här finns också tillgång till "Put-and-Take"-fiske + ett 40-tal andra fiskevatten.

Billigt boende.
Sysslebäcks Fiske & Familjecamping
Sysslebäcks FVO 0564-103 52

Bokning o info:
SYSSLEBÄCKS TURISTBYRÅ
0564-103 73
Box 55, 680 60 SYSSLEBÄCK

Laxfiske i Gaula

Exklusivt laxfiske i en av Norges mest attraktiva laxälv, **Gaula**. Du kan välja att hyra en sträcka eller att rote-
ra mellan olika sträckor som alla är
goda flugfiskesträckor. Logi med
god standard nära älven. Uthyrning
per vecka. Info och broschyr:

Leiv Otto Barlaup
Løvsethaugen, N-7084 Melhus
Tel 00947-72-87 10 28
Fax 00947-72-87 27 58

JAKT- OCH FISKEKNIVAR

HALVHORN SKNIV 2.200:-
BRUKSKNIV 1.000:-
BRUKSKNIV MED
HORNINLÄGG 1.700:-
KOSA 2.200:-

ANDERS VALKEAPÄÄ
PL. 2644 KUTTAJINEN
980 16 KARESUANDO
TEL. 0981-210 12

PÄLSHÅR TILL FLUGOR

Vi har de flesta pälskinn som finns i la-
ger. Välj ut 5 av nedanstående skinn och
vi sänder 5 bitar ca: 5x5 cm eller svans-
bit inom 10 dagar.

Isbjörn, varg, murmel, föl, bisam, säl,
skunk, lo, nutria, tvättbjörn, mård, mull-
vad, opossum, vit-grå-blå-beige-röd-sil-
ver-räv.

Svart-brun-beige-vit-grå-mink. Ev annat
önskemål.

Skriv namn o adress, sätt in 100:-, på
postgiro 280413-6 eller skicka till.

WOLDS PÄLS
N. Torngatan 13,
531 30 Lidköping

Fluefiskerens "fartøjer"

forts från sid 30

noer – er utroligt lydløs. Dens skrog består nemlig af PVC måtte yderst med et centimetertykt opdriftslag inderst. Den er helt enkelt "lyddæmpet" bedst muligt, hvilket afgjort kommer fiskeriet til gode. Kort sagt: Foldekanoen er ideel til fluefiskeren, der har brug for en kano. Som gerne vil have den med på biltaget til Norge eller bruge den herhjemme. Eller som har brug for at kunne pakke den sammen og gemme den i den medfølgende papkasse!

Foldebåd

Ønsker man at fluefiske to mand fra samme fartøj, og har man brug for at medbringe en del oppakning, da bør man nok kaste et blik på den amerikanske foldebåd af fabrikatet "Porta-

Bote". Det er en regulær båd, som kan ros eller monteres med en lille påhængsmotor. Men som kun vejer 35 kg i udfoldet tilstand! Til fiskeri bør man satse på 12 fods modellen, som har tre sæder. Den er hele 1,5 m i bredden og dermed så stabil, at man med lidt forsigtighed kan stå op i den!

Foldebåden er fremstillet af 6 mm tyk polypropylen, som i sig selv flyder og er nærmest uforgængeligt. Selv de skarpeste klipper kan ikke frembringe andet end små skrammer, hvilket gør foldebåden mere tryk at sejle i end en gummi båd.

Foldebåden består af fire stykker polypropylen, som på speciel vis er hængslet sammen i længden. Hængslerne er – selv om man ikke skulle tro det muligt – så stærke og uopslidelige,

at der ydes 10 års garanti på skroget! Det tør producenten give, da man har produceret foldebåden i nu mere end 20 år.

Det specielle ved foldebåden er ikke kun den lave vægt, som gør den meget let at transportere. Nej, det helt unikke er, at selv en 12 fods båd i sammenfoldet tilstand kun er 10 cm tyk!

Til fluefiskeri er foldebåden meget velegnet. Skroget af polypropylen er ikke kun meget holdbart – det er også meget lydløst under fiskeri. Og har man brug for en lidt større aktionsradius – eksempelvis på kysten – da er den helt uden konkurrence blandt de både, der ikke kræver trailer. Med 5 HK på hækken og ene mand i båden kan den således skyde hele 20 knob – over 30 km/t!

Vårens första havsöring

forts från sid 35

och i omgivningarna medan jag pysslar med maten. Men de är strax tillbaka med en liten bukett vitsippor, som ser lite nyvakna ut i den värmande vårsolen. Det är en underbar tid nu när vintern släppt sitt grepp om naturen och allt vaknar upp till en ny säsong.

Maten dukas fram och vi äter en välsmakande lunch på vita bönor och falukorv. Därtill lite varm dryck – och vi mår som prinsar.

Pojkarna fortsätter sitt fiske, men själv sitter jag kvar och slöar vid en sten. Så sneglar jag bort mot min havsöring och ser då hur pojkarna lagt vitsipporna intill fisken. Det ser så vårligt skönt ut att jag bestämmer mig för att plocka fram skissblocket och är snart helt absorberad av mitt motiv. Arbetet är i full gång. Det gäller att fånga de fina färgskiftningarna medan fisken fortfarande är fräsch och nyfångad...

Jag avbryts ett par gånger av Nichlas, som vill ha min hjälp att returnera två små havsöringar, medan Michael ty-

vär går tomhänt den här gången. Men han är inte ledsen för det utan tror på bättre lycka till nästa tur.

Dagen börjar övergå i sen eftermiddag och det är långt hem, så vi beslutar oss att bryta upp, städa undan och plocka in vår utrustning i bilen.

En fin och trevlig apirdag är till ända. Det har kanske inte varit någon "kanondag" om man nu skulle få för sig att räkna fiskelyckan i kilo, men ändå en dag att minnas – både för pojkarna och mig.

Så mitt tips till er alla; tag med barn eller barnbarn ut till era fiskevatten. Visa dem era smultronställen och hjälp dem till rätta i deras första försök som fiskare. De är de finaste fiskekompisar ni kan få.

Hur det gick med fisken? Jo, den smakade utsökt, och medan vi avnjöt den hemma tillsammans med mamma, kunde vi berätta om vår fiskedag och uppleva den ännu en gång...

Nytt på marknaden

forts från sid 46

kar eller är till besvär under vadningen. Huggkroken har emellertid en stor nackdel som borde få oss att tänka över vårt val lite extra innan vi stoppar ner kroken i västen – den kan orsaka mycket stor skada på fisken, nämligen om man krockar fisken och sedan tappar greppet och fisken slår sig fri. Detta inträffar faktiskt inte alltför sällan bland sportfiskare som kanske inte är alltför erfarna med stora fiskar.

Då är håven ett utmärkt, nästan helt oskyldigt alternativ. För att den ska fungera helt oklanderligt i praktiken behövs dock ytterligare finesser, som

förstås också fördyrar håven. Den stora nackdelen med stora håvar är nämligen att det djupa håvnätet fastnar i allt det kan fastna i. Därför behövs ett skydd för nätet när man rör sig på stränderna eller ute i vattnet. Detta kan egentligen bara lösas på ett enda bra sätt, nämligen genom att göra håvrammen hopvikbar och skjuta ned den i ett hölster. Hopvikbara håvar finns, dock inte med tillräckligt djupa nät för laxfiske och inte heller med hölster. Därför får man själv sätta på djupt nät samt sy ett hölster av skinn eller neopren.

En bra håv att ta även större fiskar med vid fiske i strömmande vatten och på kusten kommer nu från ABU. Deras vadarhåv 700 har ett något kort handtag, men ett djupt och vidlyftigt nät och god, bärkraftig ram. Det innebär att håven väl svarar upp till de grundkrav man kan ställa på ett bra fiskeredskap av denna typ, men att man inte löst problemet med nätet som fastnar överallt. Dock ett av de bästa alternativ som FiN hittat på marknaden idag. Pris: 399 kr.

Betyg:

IP-STÄDET

Du har att välja mellan två utföranden av IP-STÄDET. Båda har roterande chuckar, som kan låsas i alla lägen. Chuckarna är spetshårdade, för att uppnå längsta möjliga livslängd. Dom greppar över alla krokstorlekar och låser krokarna orubbligt. En chuck för tubflugor finns också, som extra tillbehör, likaså ett fältfäste till stället med kulleden. Man låsar då bara kulleden från stället och fäster den på fältfästet. Du har då samma rörlighet på chucken ute, som när Du sitter hemma och binder. Stället med kulleden går även bra att använda som kamerastativ, man skruvar då bara ur chucken och fäster kameran på kulleden.

IP-SERVICE

BOX 3028, 811 03 SANDVIKEN, TEL. 026/21 44 71

FISKEVÅRD PÅ VATTENKÖLOGIKURSEN

Folkhögskolekurs på BMUK i Blekinge. 1-årig linje med fiskevårdsprojekt i sjöar och strömmande vatten, smoltodling, kräftodling, marinbiologi i Östersjön mm. Fältarbete varvas med teori. Studera och bo i folkhögskolemiljö!

BMUK, Blekinge Läns folkhögskola
370 10 Bräkne-Hoby
0457-800 60 el 802 49

LANDSTINGET
BLEKINGE

UNNA DIG DET BÄSTA

Kvalitetsspön RST-Feeling • RST-M 1 och RST-M 3... är alltid bäst i test!

All produktion i Bayern

Exempel ur 95 års katalog:

RST-Junior 3-delat spö
längd 8 ft, klass 5/6 och vikt 81 gram
Levereras i tygfodral • Pris 1.490:- SEK

Enbart hos RST-handlarna.

GUSA - spön med 25 års garanti!

LUDDE ® RC Dubbing maskin
LAXFISKEKOLA

Flugbinding, casting, fiske och service
Saxar, apskinn, färgpulver
RC Vadarstav, RC vadarjacka, RC tubkro!

Royal Coachman

Since 1977
©/fax 08-652 22 22

FLUGFISKEFILMEN FRÅN FJÄLL TILL KUST

Kan nu köpas på video i snygg förpackning. Pris: 225:- plus frakt och postförsk.

Gunnar Westrin

Tel/Fax: 0924-109 44

Flugfiske

i Midt-Norge

Opphold med full pensjon på bondegård ved Stjørdalselven, en av Norges beste flugelver.

Grupper, 3 til 12 stk, får disponere sin egen fiskestrekning.

Kurs- og guideservice dersom ønskelig.

7520 Hegra, Norge

Tlf +47 7480 0719

Fax +47 7480 0714

Lennart Berqqvist

FLYTRING

– en ny fiske-
oplevelse!

Du kommer
nära fisken!

Vi har stor sortering
och kan ge goda råd!

Sverige: Telefon 031-26 98 90, Fax 031-26 98 70,

Adress: Box 2014, S-433 02 Partille

Norge: Telefon 63 80 11 60, Fax 63 80 11 61,

Adress: Sørums gate 28, N-2000 Lillestrøm

LOOP Adventure

Nya Loop Adventure flugspöserie finns äntligen i lager som klingor och byggsatser med priser från ca 500:-

Loop katalog -95 i fyrfärg kommer Mars / April med många fina Nyheter tex Loop nya vadarjacka, Nya skjutlinan, Nya Loop HiTec flugrullar och mycket annat.

LOOP TACKLE DESIGN

BOX 195, 184 22 ÅKERSBERGA

TEL 08 540 680 00

JÄMT & STÄNDIGT LÄGRE PRIS

FLUGSPÖ	STRÖMLÄNDAN 9' #5/6	1795:-
	CC-PRESENT IMB 9' #5/6 enbenta snake	1795:-
	BLACKMASTER JUBILEE 9' #5/6 NYHET	453:-
RULLE	ORVIS SPEY #11-12	595:-
	SYSTEM TWO 56L	957:-
	LOOP GRAPHITE 1,75	779:-
LINA	SCIENTIFIC ANGLERS ULTRA3,	318:-
	LOOP LD, TEENY, WORCESTERSHIRE från	245:-
	LOOP FLAT BEAM Skjutlina 50 m NYHET	
KROK	MUSTAD 80000, 25st	35:-
	MUSTAD 94833, 50st OBST PRISET	28:-

NYA VARUMÄRKEN

POWELL, SCOTT, SIMMS, CADDIS, METZ
ENDAST FLUGFISKE FULLT SORTIMENT
NU UTOKAT MER AN 10 000 ARTIKLAR
1995 Produktkatalog Beställ NU!

CAPRICORN FLY

Box 4005, 781 04 BORLÄNGE

tel 0243 82 820, 01020 75 992 fax 0243 22 9300

VID VAL AV FLUGLINA

VÄLJ INTE ALLTID
DEN DYRASTE.

VÄLJ DEN BÄSTA!

VÄLJ EN

CHALLENGE!

Hör med Din redskapshandlare
eller kontakta oss direkt

FLY-DRESSING

036/134197

Skellefteå FISKE mässa

6-7.5.95
EXPOLARIS CENTER

Norrlands enda renodlade fiskemässa

Det är ingen slump att Norrlands enda riktiga fiskemässa arrangeras just i Skellefteå.

Här finns 1 500 sjöar, 5 stora kustmynnande älvar och 36 mil kuststräcka, med ett stort och variationsrikt fiskeutbud.

På Skellefteå Fiskemässa skall fiskeentusiasten hitta rätt monter direkt och som utställare skall du finna att de som besöker din monter är genuint intresserade och köpsugna.

För information ring 0910 - 595 00

Köp, Sälj & Byt

De första fem raderna under denna rubrik är gratis för FiN:s prenumeranter. Ytterligare rader debiteras med SEK 30:- per rad. Köp, sälj och byt-marknaden avser endast PRIVAT annonsering. Företag och firmor kan ej annonsera under denna vinnjett.

Annonser, vars innehåll tyder på någon kontinuerlig verksamhet i inkomstsyrftas endast emot av FIN prenumeranter såsom betalda radannonser.

Skicka Ditt annonsmanus (maskinskrivet eller tydligt textat) till Flugfiske i Norden, Violg. 7, 343 34 Älmhult, fax 0476-160 64. Uppge namn o fullst adress!

Betalda annonser:

Köpes: Preben Torp, Jacobsen, första upplagor på danska av Nymfeskiseri och Fluebindning. Jan Johansson, Du vidunderlie lakseflue på norska. Jan Grünwald, Kustfiskeri, Farlige laksefluer på danska. Sage III 590-4 LL, Hardy Perfect öring och Laks gamla. Gerth, tel (S) 08-649 05 00, fax 08-649 50 00.

Säljes: Obet begagnad splitcanebyggnadsutrustning. Grovhyolingsmall, finhyolingsmall, hyvel, höjd- och djupmättdon, Bryne. Pris: 5 000:-. Programeringsinstr för taperingar ingår. Staffan, tel (S) 0271-301 30, efter 18.00.

Säljes: Flugspö Sage 16'. Bra för stor och tidig älva. Endast använt ca 2 veckor. Pris 2 500,- (Ny pris ca 6 000,-). Ring Torbjörn Andersson, tel (S) 08-767 79 76 alt 0708-76 77 97.

Säljes: Flugspö, Sharpe's impregn. cane Featherweight 8,5' #5-6. Köpes: FiN årg 79-81. Jan, tel (S) 090-434 00.

Köpes: Flugrulle #3-4, t ex Hardy marquis, Ryobi 255. Lars-Åke, tel (S) 0122-301 10, 010-267 17 67.

Köpes: Extraspole till Hardy Sunbeam 8/9. Ulf, tel (S) 063-10 25 46, kvällstid.

Säljes: Rullar Hardy Featherweight 500:-, Flyweight 500:-, Marquis #4, 300:-, Orvis CFO III 400:-, Träspön: Sharpe Aberdeen 12,6' #9, 700:-, Sharpe Splice 12' #8-9, 1 500:-, Farlows Lee Wulff 5,10', 700:-, Farlows Elf 6,10' #5, 300:-, Hardy Wye 11' #7, 1 200:-. Lars, tel (S) 010-284 34 58.

Säljes: Succéspöt "Sage graphite B9140-3GFL" byggt av Karpen. Bertil, tel (S) 090-13 55 40, efter 18.00.

Köpes omgående: Sage 279 LLA, Sage 490 LLA, Rulle, Loop 1. Bra betalt för snygga spön. Säljes: G Loomis 10' #6-7, billigt. B Sandor, tel (S) 040-21 89 65.

Säljes: Hardy Prince 7/8 m ex spole 800 kr. Splitcane Sea Trout nytt 800 kr. Amb 2500 C ny 1 000 kr. Cardinal 157, 300 kr. Pflueger Medalist 300 kr. Gamla drag m m. Tel (S) 090/18 20 25.

Upphittat: 1 st Killer gjord i Horn matrial. Vid ett besök vid Strandgölen på Hökensås. Kan återfås mot beskrivning. Jag besökte sjön i början av nov. 94. Eric, tel (S) 0300-106 71 & 731 66.

Säljes: Walton Powell splitcane 6,10' #3-5. Signature 2-del, högstbjudande. Thomas, tel (S) 0380-193 74.

Säljes: Jan Johanssons Laxfiske. Prisdé: 400:- el högstbj. Lasse, tel (S) 054-15 29 22.

Säljes: Samtliga kompletta årgångarna av FiN 1979-1994 i prima skick. Anders, tel (S) 0225-142 48 eller 101 13.

Säljes: Sage GIII 10' #7-8, 3-delat, pris: 2 300:-. Loop HM 590, Loop Graphite Rulle + X-spole + WF6 + Backing (nytt!), pris: 1 700:-. Anders, tel (S) 031-69 45 90.

Säljes: Sage GIV, 890 sp, ej fiskat med, nypris 5 700:-. Säljes för 3 000:-. (Cortland Lazer WF 8F medföljer.) Tel (S) 0920-23 06 62, 010-654 07 76.

Säljes: Splitcane Falcon Peregrin, 13' #9. Nr 847 tätlindat, mycket fint skick. Flugfiske väst Orvis, för den som behöver många fickor 26 st. St L. Birger, tel (S) 0371-179 09.

Köpes: Loop 2, skall vara i bra skick. Tel (S) 026-68 63 65.

Säljes: Fluglinor & Flugaskar. Christer, tel (S) 0250-142 66.

Köpes: Böcker, Classic Rods and Rodmakers, av M J Keane. Trout, av Schweibert, FiN 1979 hel årgång, eller lösnnummer. Thomas, tel (S) 0380-193 74, kvällar.

Kjøpes: G Loomis eller Sage #6/7 Blanks (klinge) kjøpes. Tlf (N) 73 88 84 48.

Säljes: Fiskeböcker från 1948-80, bl a Trout Flies, Nymf à la Sawyer, Advance custom Rod Building, sammanlagt 18 st. Ge mej ett pris! Ev byte! Flugspö Blackmaster IM 6 4-del 5-6, 500:-. Anders Andersson, tel (S) 0911-371 59.

Säljes: Engelska laxflugfiskeutrustningar, Hardy samt B&W. Spön 10,5', 13' samt 15' kompletta med rulle och lina. Tel (S) 0300-602 19.

Säljes: Arjon Black Zulu m 2 toppar, foderal och tub allt org. samt rulle ABU, Delta. Allt i mkt gott skick. 4 500:-. Tel (S) dag 0502-500 13, kväll 0502-126 67.

Säljes: Rackelhanen 9' #3-4, 3-delat + extra handtag. Byggt av Kennet Boström 1994. Nytt 1 900 kr. Köpes Daiwa Phantom 8', #4-5, 5-delat. Rune, tel (S) 08-645 86 22 hem, 08-784 10 62 dagtid.

Säljes: Flugspö, Ron Thomson Highlander, 10' #7-9, specialbyggt med ädelträ-rullfäste & kort fightingbutt i ädelträ, snakeringar, 2-delat, aluminiumtub, 700 kr + frakt. FiN årg 85-88 i vinröda samlingsspärmar samt index -88, 450 kr + frakt. Peter, tel (S) 08-710 26 29, efter 18.00.

Säljes: FiN årgång 79, 80, 81 säljes till h-bjud eller bytes mot gamla fiskegrejer/flugbindningsutr med. Ca 75 st fiskeböcker säljes eller bytes, ring för lista. Jim Appelqvist, tel (S) 0320-602 09.

Säljes: FLUGFISKE G Loomis IMX 9' #6 med Loop 2 rulle, kr 4 200:-. G Loomis GLX 10' #8 med Loop 2W, kr 5 900:-. Blackmaster IM8, 9' #6, 1 000:-. Allt i mkt bra skick. Tel (S) 011-39 18 20.

Säljes: Sage 7100 #7, 10', G3, fabriksbyggd, bra skick, pris 2 500:-. Jounini, tel (S) 0922-120 67.

Säljes: Blackmaster IM6 7'6 #3-4, alu tub (700:-), Pateke Morton 'Terrier Range' 11' #7-8, alu tub (400:-), bägge i princip oanvända. Stefan, tel (S) 023-269 20.

Säljes: Hans Lidman, Bruset från Björnån, Nådasmulor o Solen o frosten. Arbman, Fiske i aftonsol. Tel (S) 0303-552 35.

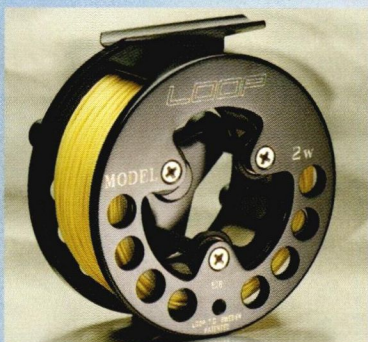
Säljes: G Loomis IMX 9' #5-6, pris 2 900:-, Sient, ang WF5 wetcell II 200:-, ULTRA II DT10 + DIV 200:-, flugmaterial, allt nytt. Helge Rommen, Heden, 733 98 Ransta.

Säljes: G Loomis IMX 14' #9-10, end provkast och bel för ringplacering, syst 2 #12-13 + back o lina allt nytt 7 000:- mer inf. Tel (S) 021-12 03 27.

Säljes: Sage Graphite III 690 RPL #6 Line 9'0". Ny toppdel pris 2 000:-. St Croix #5, Line 8' 4-del, pris 1 000:-. Anders, tel (S) 08-530 320 01.

Full rulle med Loop!

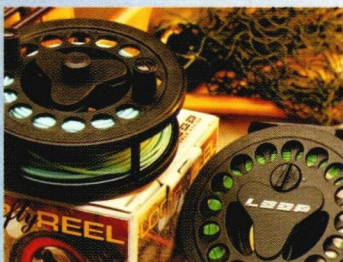
LOOP TRADITIONAL - NYHET LOOP 2W

Lennart Westerlunds världrekordöring på 15,3 kg landades med en tafs-spets på 0,26mm! Ett fint bevis på att det går utmärkt att landa mycket stora fiskar med tunn tafs bara inte flugrullen ger för stort motstånd när fisken dragit ut mycket lina. Öringen landades med en Loop 3W!

Fler än tiotusen flugfiskare från hela världen har upptäckt de stora fördelarna med Loop flugrullar. Den unika konstruktionen med en superlätt svarvad spole med stor innerdiameter som ligger lagrad på 6 st, lätt förspända, kullager ger många fördelar. Motståndet från rullen ökar inte i takt med att lina löper ut. Det låga startmotståndet gör det möjligt att fiska med flera dimensioner tunnare tafsar, spolens stora diameter ger mindre linminne och ger en snabbare hemtagning av löslina. Looprullarnas konstruktion gör dem också till marknadens, i förhållande till linkapacitet, kanske lättaste flugrullar som passar perfekt till moderna kolfiberspön.

Nyhet 1995 är storlek 2W - den mest "breda" rulle vi tillverkat. För linor 4-9!

Loop Trout Graphite väger endast 86 gram. Men fördelarna väger betydligt mer. Styva moderna kolfiberspön i kombination med en "traditionell" flugrulle knäcker de flesta tafsar. Med Loop Graphite har du en matchande rulle som inte knäcker tafsens.

Loop fluglinor är designade av Göran Andersson för att på bättre sätt tillvarata egenskaperna hos moderna kolfiberspön. Ger bättre kontroll över flugkastet, högre precision. Tillverkas av en av världens största lintillverkare i USA - med våra taperingar.

LOOP HiTec - Världsnvyhet!

Utvecklingen går framåt. HiTec Salmon och Seatrout kommer i ny förbättrad version 1995. Invändigt har det skett stora förändringar som gör rullarna till de mest avancerade och funktionssäkra, lättskötta, flugrullar som vi tillverkat. En stor förändring är att spolmotståndet nu justeras med den yttre ringen runt spolen.

När du behöver längre kast..... Flat Beam skjutlina är en av årets största Nyheter till flugfisket. Längre kast, bättre "timing" i kastet, håller längre än motsvarande PVC. Drömmen för kust- och sjöflugfiskaren. Prova den idag hos någon av våra återförsäljare.

SAGE OCH LOOP ÅTERFÖRSÄLJARE

Sverige: Borlänge-T&R tel 0243-229470 / Edsbyn-Kjells tel 0271-23100 / Gislaved-Gipro tel 0371-14240 / Gällivare-RoHo tel 0970-12500 / Göteborg-M&M tel 031-148024 / Halmstad-Wittlock's tel 035-112191 / Helsingborg-Sportfiskedepån tel 042-242110 / Karlstad-Fiske&Fritid tel 054-152922 / Kiruna-Vildmarkshörnan tel 0980-82215 / Kristinehamn-Liljas tel 0550-17211 / Köping-Uffes tel 0221-10240 / Linköping-Öhammars tel 013-144895 / Luleå-Vildmarkshöpen tel 0920-10052 / Lund-Sportfiskehuset tel 046-145275 / Malå-Polex tel 0953-10909 / Sandviken-Sportimport tel 026-256629 / Skellefteå-Domus tel 0910-63758 / Stenungsund-Björns tel 0303-84340 / Stockholm-Berras Norr tel 08-158470 och Berras Söder tel 08-844900 / Sundsvall-Alnö tel 060-556850 och PO:s tel 060-115811 / Trollhättan-Fiskeshöpen tel 0520-36115 / Uppsala-Husbergs tel 018-130994 / Vimmerby-AT vapen tel 0492-10360 / Västerås-Willys tel 021-144414 / Örebro-Östhammars tel 019-271214 / Östersund-Fiskeservice tel 063-106822

Norge: Alta-G-Sp. Hammari tel 7843 6133 / Arendal-Jakt&Friluft tel 3702 8500 / Asker-Sportshuset tel 6698 0011 / Bergen-Finn De Lange tel 5532 3444 / Elverum-G-Sp.Kremmertorget tel 62416 634 / Hønefoss-Jeger & Sportsmen tel 3212 1477 / Kristiansand-Grönberg tel 3802 7397 / Lillehammer-G-Sp. Strandtorget tel 6125 3165 / Lillestrøm-Gero tel 6380 1983 / Mo I Rana-Rana S-lag tel 751 51633 / Modalen-Elbers tel 5659 9932 / Molde-Fiske&Fritid tel 7121 5315 / Moss-R.Manskow tel 6927 4095 / Narvik-Arnøy tel 7692 4210 / Orkanger-Orkla Sportes. tel 7248 0228 / Oslo-B&T tel 2244 0001 och R.S.Fluer tel 2267 0001 / Sarpsborg-G-Sp. Sagahuset tel 6914 6555 / Skien-Oterkil tel 3552 2172 / Stavanger-Stav. Sportsf. tel 5189 6575 / Stjørdal-Jan Sakshaug tel 7482 4509 / Storslett-Villmarksstua tel 7776 7002 / Tromsø-G-Sport tel 7768 3042 / Trondheim-Nor Sport tel 7352 2193 / Vennesla-Sport&Fritid tel 3815 4560

Dänmark: Odense-Aekvator Sport tel 6611 2993 / Rungsted kyst-Fiskeri&Fritid tel 4576 1012 / Korsholm-Bösemager tel 9735 0999

Beställ Loop flugfiskekatalog -95 i fyrfärg med massor av Nyheter och hela Sage sortimentet. Fråga också efter Loop kastkurser i samarbete med våra återförsäljare.

To døgnfluer signert Ed Burke. Ed bruker MicrofiBETTS til halene sine.

Ny metod att binda in och sprida stjärtspröt

De fleste använder säkert Lennart Bergqvists fina teknik att sprida stjärtspröt på torrflugor. Här visas en kompletterande metod som bygger på samma idé med bindtrådsvarv under stjärtspröten, men som i kombination med "lös tråd och rakt upp" verkar vara rena trolleriet...

Text & foto: Runar Warhuus

Voksne døgnfluer har to eller tre lange haletråder som bøyer seg svakt oppover og til sidene. Når vi binder imitasjoner av de voksne døgnfluene er det naturlig å prøve å etterligne halenes form ved å sprike halefibrene. Blant de vanligste halemateriale til tørrfluer er hanehacklefibre, tupper av elk- eller elghår og syntetiske MicrofiBETTS. Den vanligste og tilsynelatende enkleste metoden å lære seg, er å bygge opp et lite underlag eller dott av dubbing rett bak halefestet som fibre kan ligge an mot i riktig stilling – som på de naturlige insektene og som stødige utriggere. La oss se på to raske og litt mer elegante måter å løfte og sprike halene på ved hjelp av bindetråden.

Wayne Luallen er en av verdens teknisk mest begavede fluebindere. Første gang han besøkte Norge var i forbindelse med de årlige Fluefiskedagene i Elverum, som bladet Villmarksliv arrangerer i samarbeide med Norsk Skogbruksmuseum. Mange var de som lot seg imponere av hans ferdigheter ved bindestikka.

Wayne bruker sin hyperelegante trådkontroll-teknikk når han skal sprike halefibrer. Først legger han et trådfundament langs krokskafet med *flat, utspunnet tråd*. Trådfundamentet skal slutte *to flate trådbredder* foran punktet der bakkroppen i sin tur skal slutte, rett foran krokboyen. Fest vingen eller hva som ellers skal gjøres før turen kommer til halen. Til haler foretrekker

Wayne et hardt naturfiber som elk-hår. (Norsk og svensk elg er utmerket.) Når halefibrene er bundet inn på toppen av trådfundamentet bak vingen festes de bakover med *flat*, utspunnet tråd tre stramme trådbredder forbi trådfundamentet.

Bevisst presspunkt

Når du fester halefibrene bakover langs krokskafet skal du lære deg å bruke en typisk Wayne Luallen trådkontroll-finte som vi kan kalle *bevisst presspunkt*. Bare ved hjelp av utstuderet, men enkel trådmanipulasjon får Wayne halefibrene til å holde seg på toppen av kroken mens han fester dem

Tre døgnflueimitasjoner bundet av Wayne Laullen.

uten en gang å behøve å støtte dem med venstrehanden. Teknikken går ganske enkelt ut på å surre med løs tråd det meste av tørningen og legge presset på tråden rett før tråden berører materialene som festes, i vårt tilfelle når tråden peker rett opp, siden materialene skal ligge langs toppen av kroken. Rytmen i tørningene blir: løs over materialene, løst rundt, rett opp og stram, løst over materialene, løst rundt, rett opp og stram, osv. osv... Hvis du ikke helt kan tro at dette er mulig, så bare prøv. Den bevisste presspunkt-teknikken er svært anvendelig, kan brukes til å feste mange slags materialer, og den er enklere enn det du gjør i dag. Har du først lært den, blir den like selvfølgelig som avslutningsknuten.

For å fortsette der vi slapp, når du har gått de tre tørningene bak fundamentet vil halefibrene peke svakt nedover. Så spinner Wayne bindetråden mot klokka (sett ovenfra). Uten å berøre tråden i det hele tatt vil den da automatisk "lene" seg bakover når han slakker på den og lager løs løkke. Slik kan Wayne styre tråden med trådholderen under halefibrene og stramme

til slik at tråden sklir langs krokstålet inn under halerota til den ligger an mot foregående tørn. Greppet er satt. Halefibrene er nå løftet slik at de peker rett bakover og presset svakt fra hverandre ut mot sidene. De har ganske enkelt ingen andre steder å gjøre av seg.

Som en siste finpuss, fortsatt med tråden spunnet mot klokka, legges ei ny åpen løkke mellom de svakt sprikende halene. Så trekkes halefibrene ut i riktig stilling med venstrehanden og forankres i denne stillingen med et par tørn rundt krokskafet. Grepet sitter. Hvis du bruker naturfibre til haler spiller det liten rolle om du kommer borti dem mens du fullfører flua. De retter seg ut igjen når de kommer i vann, på samme måte som når du damper ut naturmaterialer som har vært feil lagret. Så langt Waynes eminente trådkontrollteknikk.

Løkke rundt dubbingnåla

I Yellowstone traff jeg en gammel kjenning av Wayne som heter Ed Bur-

ke. Ed er også fluebinder. De to kom til å begynne å sammenligne sin teknikk for å sprike haler.

Etter å ha festet MicrofiBETTS-fibrene til haler midt på krokskafet og gått med tette, stramme tørn bakover til festepunktet for halen, slår Ed ei løkke med stram bindetråd rundt dubbingnåla, legger tråden vinkelrett på krokskafet bak og under halefibrene og presser den stramme tråden framover mot halefestet. Dette presser halefibrene rett ut fra krokstålet.

Hvis halefibrene er festet helt nøyaktig kan du med andre ord presse dem i riktig posisjon med en gang. Om de ikke ligger helt perfekt med en gang, fortsett likevel. Bindetråden trekkes så sakte gjennom mens dubbingnåla følger etter og holder tråden stram. Når du har trukket inn nesten hele løkka, lar du løkka gli ut mot nåltuppen slik at du lett kan trekke tråden jevnt inntil og på plass. Legg så et par tørn framover med start én trådbredde foran bakerste tørn rundt halefibrene som forankring. Om nødvendig kan nå halefibrenes stilling finjusteres med hendene. Der blir de sittende.

Bandit Special

Av Bo Nielsen

Vi kender det alle; det vil være dejligt, hvis man kan finde fluen, der lokker laks og havørred til hug i næsten alle åer og elve, uanset årstiden.

Jeg vil her give mit bud på en flue, der klarer mange situationer, både forår og efterår, nat og dag. Jeg har taget den amerikanske flue "The Bandit" og lavet en del om på den. Den har fanget mange havørreder og laks både i Danmark, Norge og Sverige. Er vandet en smule farvet, er den dødelig.

Til de danske åer er det god skik, at binde fluerne med store bløde fronthackler og indbundet som et kræmmerhus. Hoffman Super Soft hønehackler er perfekte til dette formål, da de er utrolig fyldige og bløde. Alle hackler på nakken kan bruges. Bindes hacklet som falsk hackle, skal man tørne det hele vejen rundt og derefter binde det ned. Derved kan man lave et bredt hackle, som er meget levende i vandet.

Bindes fluen med hårvinge, er ræv et super materiale.

Bandit Special med hårvinge af ræv.

Tag: Fine oval sølvwire, fluorød antrongarn

Hale: Fluorød antrongarn, efterfulgt af et rødt hanehackle, som vikles 3–4 gange rundt

Krop: Hvid flossilke

Rib: Oval sølvotinsel

Fronthackle: Hvid hanehackle eller soft høne

Vinge: Sort rævehår eller sort kanin, med nogle strå kobber flashabou på siden

Sider: Jungle cock (kan udelades)

Hoved: Sort eller rødt.

Prøv at binde det ind, således at det danner et V over kroppen. Det er ikke specielt pænt, men det er utroligt effektivt. Binder man med kaninskind, opnår man en meget levende flue, som også har en utrolig silhuet virkning og derfor er perfekt til natfiskeri.

Bruger man flossilke, der hvor kroge kan skimtes igennem, er det en god ide, at give kroppen en gang flad sølvotinsel før flossen bindes på. Derved opnår man, at kroppen forbliver lys og skinnende.

Der er også frit valg med hensyn til kroge. Men til sommerens og efterårets flydelinefiskeri kan man med fordel binde den op på små kroge. Binder man på treble kroge, skal man passe på ikke at overdresse fluen, da den derved mister noget af sin effekt.

Binder man på rør, dresser man efter om det er til flydeline, synkeline, eller natfiskeri. Til synkeline og natfiskeri må den gerne virke lidt overdressed.

Med vinge af kaninskind og falsk hackle.

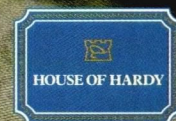
Bandit Special rørflue.

ULTRALITE Ett helt nytt koncept från Hardy

Ultralite är en helt ny serie med spön, rullar och fluglinor. Hardy har kombinerat en mycket låg vikt med styrka och känslighet och förstås den legendariska kvalitet som bara Hardy erbjuder.

Spön i längder från 8' till 10'6" och linklasserna 4 till 7. En aluminiumtub medföljer varje spö. **Rullar** från storlek 2/3/4 till 8/9 samt en extra stor laxmodell. **Linor** i DT- och WF-utförande i klasserna 4 till 7. Hela sortimentet finns hos välsorterade sportfiskebutiker.

Distribueras av
NORMARK

Du får mer för pengarna när du binder med ADEXA-material. I följande butiker, som skyltar med ADEXA EXECUTIVE CLUB - Kvalitet & Kunskap, finner du ett brett sortiment av ADEXA bindmaterial. Vår nya 50-sidiga katalog kan du köpa i din butik eller genom att skicka 30 kronor till oss.

Arboga: Zoo-Butiken, **Arvika:** Arvika Fiskecenter, **Avesta:** Team Sportia, **Bollnäs:** KW:s Jakt & Fritid, **Borlänge:** Olles Fiske & Fritid, **Eskilstuna:** Jakthuset, **Falkenberg:** Brofästets Sportfiske, **Gävle:** Hemlingby Flugfiske, **Göteborg:** El-Ge Sportfiske, Stjärnås Sportfiske, Strömwalls Sportfiske, **Halmstad:** Klang Jakt & Fiske, **Haparanda:** Kungsfiskaren, **Helsingborg:** Sportfiskedepån, **Hörby:** Svenssons Järn, **Jönköping:** BB:s Sportfiske, **Kalmar:** Vapencentralen, **Karlshamn:** Fiskeshopen, **Karlskoga:** Wiktors Skog & Fritid, **Karlstad:** Karlstad Fiske & Fritid, **Kristianstad:** Fiskeknuten, **Lund:** Sportfiskehuset, **Luleå:** Vildmarks- & Fiskeshopen, **Lycksele:** Nappet, **Mora:** Fiskeprodukter, **Norrköping:** Norrköpings Skeppsfournering, **Nybro:** Aktivitetsbygget, **Pajala:** Tornbergs, **Skövde:** Christers Cykel, **Sollefteå:** Bouvins Järn, **Stenungsund:** Björns Fiske, **Stockholm:** Berras Sportfiske, Fiskarnas Redskapshandel, **Sundbyberg:** Sundbybergs Sportfiske, **Sundsvall:** P O Lagerborg & Selander, **Trollhättan:** Fiskeshopen, **Uddevalla:** Rodins Sport, **Vargön:** Vargöns Järn, **Västerås:** Willys Sportfiske, **Öjebyn:** Jonssons Järn, **Örebro:** Östlunds Jakt & Fiske, **Örnsköldsvik:** Benerus, **Östersund:** Fiskeservice

ADEXA

Industrigatan 11
461 37 TROLLHÄTTAN

Tanker på strandkanten

Min hobby er mit fyrtårn...

Krigstider – Bosnien – omringet og blokeret hovedstad Sarajevo! Granater falder pludselig ned over byen. Og meget ofte fortsætter snigskytteild, så det er umuligt at gå ud i dagslys. Jeg var meget forvirret i de dage. I de kedelige timer og dage så jeg ofte på min samling af fluer til fiskeri, som jeg havde lavet sidste vinter. Forberedte den og forberedte mig selv til den næste fiskesæson.

Pludselig begyndte jeg at binde fluemønstre igen. Tidligere, før krigen, lavede jeg dem altid i et hastværk. Men i denne tid havde jeg ubegrænset med tid til mine fluer. Jeg lavede dem langsomt og med præcision som fluer til en udstilling. Hvis jeg ikke var tilfreds med formen af fluen, så vikledede jeg den opp igen og bandt den om igen, og igen og igen! Jeg lavede mine egne kreationer af fluer, som ikke eksisterede i naturen. Men de var heldigt udført. Og hele tiden fangede jeg bækørred og stalling med mine fluer i mine favorit-strømvande. I mine tanker naturligvis!!!

Jeg begyndte at være mindre og mindre forvirret. Og jeg begyndte at finde min livsstil igen!

En dag mødte jeg min gode ven, som var fluefisker som jeg selv. Og vi havde følgende samtale:

- Hvordan har Du det? Hvad laver Du? Hvordan får Du tiden til at gå?
- Du vil ikke tro mig. Jeg binder fluer!
- Jeg også!

Så lavede vi en aftale, at vi ville bruge det samme beskyttelsesrum (almindelig kælder) under granatangreb på byen, fordi vi boede nær hinanden. Siden den tid lavede vi ofte vore fluer sammen under granatangreb på byen, i lyset fra et stearinlys! Og vi talte timer og atter timer om vores fiske-oplevelser og begivenheder. Så nogle gange fik andre mennesker i beskyttelsesrummet nervesammenbrud af det.

Af og til, når det var muligt, gik vi ud og mødte vore bekendte. Og et almindeligt spørgsmål var:

- Hvordan får Du tiden til at gå?
- Jeg binder mine fluemønstre og fanger ørred!

Mennesker, der var kendt som passionerede fluefiskere, var ikke forbavsedede. Og i virkeligheden, gennem disse lange måneder med blokering af vor by, sparede mennesker, som havde en hobby og beskæftigede sig med den, sig selv for dystre tanker. Og livet syntes lettere.

Så vi lavede vore fluemønstre, i begyndelsen på passende kroge. Efter det lavede vi dem på alle slags kroge, som vi havde. Og endelig, da vi ikke havde nogen kroge, lavede vi dem på kroge bøjet af almindelig ståltråd! Vi lavede omkring 3.000 stk. fluer i løbet af 1 1/2 år!

Til vores sorg, da vi flygtede væk fra vor by, var vi ikke i stand til at tage vor "krigsflue-kollektion" med os. Men vi havde en masse "fiskeheld", fordi vores flugt lykkedes! Vi er nu sammen med vore familier igen. Han er i USA og jeg er her i Danmark. Jeg har netop set her i Danmark, hvor "normal" jeg er sammenlignet med andre bosniske krigsflygtninge, som for størstedelens vedkommende har nervesammenbrud, søvnløshed og grådanfald, skønt de ikke har tilbragt 1 1/2 år i krigszone som jeg!

Trods min ulykke har jeg haft lidt held, fordi Danmark giver mig mulighed for, at jeg kan tage ud og fiske i rigtig natur. Og jeg må tilstå, at det er meget bedre end nogen kælder i Sarajevo!!!

Her, når dystre tanker kommer i min erindring omkring en usikker fremtid for mig og mit barn, hjælper min hobby mig, så jeg glemmer det for en tid. En eller anden har røvet al min ejendom. Men han har ikke været i stand til at røve noget, som jeg har i mine tanker.

Mine tanker er som en båd, der sejler lidt usikkert og udspreder "negative bølger". Men min hobby er et fyrtårn, som hjælper mig til at jeg kan holde kursen på min båd!

Min HOBBY, jeg takker dig og jeg elsker dig!

Ranka Balic
krigsflygtning fra Bosnien

Flugfiske i Norden

Nr 2 apr 1995
Årgang 17

Redaktör:
Gunnar Johnson

Ansvarig utgivare:
Nore Sundin

PRENUMERATIONER, BESTÄLLNINGAR, ANNONSER, KASSA:
Anne-Marie Skarp, Violgatan 7,
343 34 Älmhult, tel. 0476/160 90.
Fax 0476/160 64.

REDAKTION: Gunnar Johnson,
Box 22, 570 20 Bodafors, tel
0380/311 25.

Prenumerationspris: för kalenderår
1995 SEK 270 i Skandinavien, SEK
370 i Europa och SEK 440 i övriga
världen. Våra postgironummer är:
i Sverige 10794-6
i Danmark 5 00 21 33
i Finland 1099 515
i Norge 0806 1931377.

Payment from abroad by eurocheque or international money order in Swedish crowns payable to Flugfiske i Norden, Box 770, S-251 07 Helsingborg, Sweden.

Zahlungen aus Deutschland auf Postgiro Nr 5993 12-205, Hamburg, Bankleitzahl 200 100 20.

GLÖM EJ ADRESSÄNDRA
SKRIFTLIGT NÄR DU FLYTTAR.
UPPGE OCKSÅ ALLTID GAMLA
ADRESSEN.

Redaktionen tar gärna emot artiklar, reportage och bilder från läsarna. För ej beställt material ansvaras icke.

Eftertryck eller annat mångfaldigande av innehållet i denna tidning, helt eller delvis, är ej tillåtet enligt lagen om upphovsmannarätt.

Flugfiske i Norden utges av Förlagsaktiebolaget Flugfiske i Norden, Box 770, 251 07 Helsingborg. Tidningen utkommer med sex nummer om året, fördelade på tre på våren och tre nr på hösten/förvintern.

Sättning: Art Graphia AB.

Repro: Reprografen AB.

Tryckt 1995 hos On Paper, Helsingborg.

ISSN 0349-3849.

Nummer 3 av Flugfiske i Norden
1995 beräknas utkomma i juni.

Black Shadow

det bästa är gott nog

Starta säsongen rätt !

kommer åt den under fighten. Att bromsen måste släppa iväg lina utan ryck och ojämnheter är en självklarhet och det finns ingen annan rulle som kommer i närheten av Black Shadow's välkända och omtalade broms.

Med Black Shadow's rullar kör du fisken direkt från rullen. Du bör inte ha någon lina på marken som du trampar mot grus och sten eller liknande.

Black Shadow's rullar tillverkas i Sverige, spön & linor tillverkas i England, allt för att få högsta kvalitet till bra priser, vissa priser är rent av otroligt låga till den höga kvalitet som Black Shadow håller. Flugspön måste klara alla typer av kast och då är helaktion den oslagbart bästa aktionen. Men när fisken väl tagit flugan är det rullen som är viktigast i hela utrustningen, framförallt rullens broms som måste vara inställbar från vevsidan så att du

Linan ska överföra kraften från spöt ut till flugan, vid Spey-cast är det viktigt att du har en hel fluglina med rätt tapering.

Video filmen "Black Shadow Salmon" - som vi varmt rekommenderar - visar tydligt hur bl.a. ett Spey-cast utföres på ett korrekt sätt!

Hämta ditt ex. av Black Shadow's nya katalog i Din butik, eller beställ av oss för 20:- inkl.porto.(Bifoga då 20:- i brev, eller sätt in beloppet på Post Giro nr 1 38 55-2)

Black Shadow

Box 67

375 22 MÖRRUM

Fax:0454-510 48

Tel:0454-500 53/507 50

DU SOM HAR FLUGFISKET NÄRMAST ♥ HJÄRTAT

Här är specialtidningen för dig! I sex nummer om året får du möta de bästa flugfiskarna i Norden. De skriver, fotograferar och tecknar om allt det, som gör flugfisket till en givande, spännande och lärorik upplevelse året runt.

LÄS OM: flugmönster • flugbindningsteknik • bra fiskevatten • fiske- & miljövard • spännande fiskeskildringar • rapporter från flugfiskevatten • spöbyggnad • mm, mm. Allt samlat i en unik tidskrift med annorlunda layout, förstklassigt färgstryck och hög papperskvalitet!

DU SOM KÖPER LÖSNUMMER:

Missa inte chansen - PRENUMERERA! ♥

Flugfiske i Norden

– den enda tidningen med bara flugfiske

Flugfiske i Norden, Violgatan 7, S-343 34 Älmhult
Telefon 0476-160 90. Fax 0476-160 64